

Melania Cuc

Cronici
ALB PE NEGRU

Pagini de (ne) critică literară

SEMĂNĂTORUL
Editura online - noiembrie 2010

Melania Cuc

ALB PE NEGRU

Pagini de (ne) critică literară

Vol.I

Slavomir Almăjan, - Zbor căzut între aripi

Se pare că, Apocalipsa ca fenomen social al prezentului incită mase tot mai largi de oameni, dar, mai ales, creează acel fluid propice gânditorilor, duce la un spațiu și timp prin care personalitățile cele mai diverse ale Planetei se întorc cu mintea și cu sufletul spre Divinitate. Omul religios al zilelor noastre nu mai este doar eșantion de percepțe însușite în numele unei religii anume, nu se zbate, la polul opus, să cucerească ceea ce a mai rămas întreg din natură. Omul de azi își caută latura sa pierdută, spirituală, și interacționează cu semenii săi, - nu mai rămâne singur în fața întrebărilor esențiale.

Dincolo de dogme religioase și granițe istorice aparent ca fără de trecut, tot mai mulți scriitori caută esența translatării umanității prin segmentul temporar, revin la ideea de Zbor.

„Zbor căzut între aripi” se numește și noua carte semnată de Slavomir Almăjan, un român stabilit prin voia Domnului, în umbra frunzei de arțar canadian.

„Vom încerca să pătrundem împreună prin labirintul gândului uman în încercarea de a dovedi prin Duhul, că ignoranța sau lenea intelectuală sunt cauzele primare ale stării perpetue de conflict în care există specia umană. Vom face asta ca să înțelegem că Dumnezeu ne-a scris cu condeiul iubirii într-un context mare, pe care suntem datori să-l citim.”

Iată un citat din cartea despre care vorbim și care ne avertizează, cititori fiind, că aveam de-a face, aici, cu un discurs ce are drept țintă tagma intelectualilor, spița celor care indiferent de ideea care îi animă, - vin în agora cetății universale pentru a-și mărturisi starea de conflict, în care se află laolaltă cu toată specia noastră umană.

Slavomir Almăjan este un intelectual creștin indiscutabil și nu face rabat la sintagmele biblice pentru a-și arăta poziția pe care o are aici, pe Pământ.

ZBORUL este doar un motiv pentru reflecția în fața unei oglinzi unde, cerul și pământul devin, prin filosofie, Act cultural și... drept la Credință.

Zborul, privit, de autor, ca simbol al libertății „*nu există în spațiul actual decât, prin corelarea lui cu aripile*”.

Interesantă, deși defel nouă, ideea prin care scriitorul creștin se oprește într-o viziune dincolo de care lumea nu mai este antheică, nu mai ține de gravitația lutului din care, ca oameni, am fost plămădiți. Ba, mai mult, Salvomir merge mai departe, ne asiguă că...*„Dacă ar fi să desenăm diagrama arborelui genealogic al aripei, originea ei s-ar găsi în vremea de zămislire a primei respirații.”*

Frumos spus și pentru că autorul acestui volum de reflecții este un poet înnăscut.

Poezia cuvintelor de care se folosește autorul în cartea de față, este o poezie a Vieții și a Morții care nu pune punct creației divine.

„Prima privire în sus a Creatorului a creat aripile(....)” iată un gând de care omul Salvomir Almăjan îndrăznește, aș zice, prometeic, să se apropie ca de soarele dumnezeirii.

Această lucrare, cartea, este ca un poem în proză, are puterea de-a despica frumos apele neliniștii noastre generale, să ne facă părtași la aventura prin care Știința și Lucrarea Divinității sunt Alfa și Omega, - Dumnezeuul Întreg spre care privim punând întrebări, căutând răspunsuri. Dar, autorul intervine mereu, punctează fără să-și aroge paternitate ideii :

„Procesul cunoașterii este mai degrabă un proces al punerii întrebărilor decât un proces al găsirii răspunsurilor.” Punctum!

„Zbor căzut între aripi” este o carte care potrivește în același puzzle al paginilor idei creștine și idei profane. O Carte în care limitele umane sunt ridicate, prin cunoașterea de sine, la apoteoza Înălțării, a drumului în Lumină.

„Da, omul este un zbor căzut între aripi dar numai în tendința lui de a fi independent față de Dumnezeu. El este o revoltă a firii pământești împotriva divinității, dar mai ales el este un revoltat împotriva lui însuși. Indiferent de atitudine, omul nu poate fi desprins din contextul eternității.”

În viziunea autorului, omul, frumosul-răzvrătit, ține mereu să aibă ultimul cuvânt chiar și în relația lui cu Dumnezeu, dar, tot el, omul, conștientizează că... face parte, fără doar și poate, din procesul creației, al continuității.

Mi se pare a fi de bun augur modul analitic în care autorul face disecția mentală a omului modern, reușește să vadă din unghiuri aparent diferite, aceeași imagine, - Divinul, - un întreg din care monada umanității se desprinde firesc, natural, - închizând cerul Zborului, al perfecțiunii și aventurii umane, în contextual spiritual.

Salvomir Almăjan este un intelectual care nu lenevește în turnul său de fildeș, el își folosește capacitatea, tot mai rară, de-a sintetiza stări și percepțe, pentru a-și stabili propria-i dimensiune umană, creativă.

Cu incursiuni în incunabile apstolice și în altele din lirica profană, autorul se situează într-un univers special, particular, din care privește sfera ridicării prin propria sa putere, apoi, prin omenire, el privește spre Cer. Cerul său, - spațiu al zburătorilor cu aripi adevărate și nu de hârtie.

După peste două sute de pagini de zbatere pe litera cu greutate palpabilă, tipărită, Salvomir conchide, descoperind că...ZBORUL este doar ... un cântec fără început și fără sfârșit. Superb!

Întrezător în steaua sa, aici, scriitorul își desăvârșește misiunea pentru care este conștient, că a fost trimis pe Pământ.

„Zbor căzut între aripi” este cartea unui om religios care face parte din contingentul Mileniului Trei. Este manifestul unui spirit liber-cugetător care se convinge că ... Zborul are un nume și Numele Lui este Dumnezeu.

Avem o carte care se citește în strană dar și pe iarba verde, o carte care arde prin ideea ce se desprinde din fiecare pagină, și prin spațiul dintre cuvinte. Este un motiv bun să ne oprim, să citim, să medităm la acel „semn de carte” pe care fiecare dintre noi se cuvine să-l așezăm între paginile cărții vieții personale.

Zborul omenirii nu a căzut între aripi! Titlul cărții este un avertisment, o metaforă din care, odată înțelegând-o, suntem mai înțelepți, mai demni de aventura cunoașterii și credem cu tărie că, da, avem deja aripi.

Grigore Avram, - Contra răului din noi

Personalitate complexă, asociind în fișa sa de autor volume de poezie și altele de știință, Grigore Avram vine pe piața de carte cu o surpriză editorială, o carte de duminică-dimineța.

Apărută la Editura Eikon din Cluj Napoca, în condițiile grafice cu care această instituție deja ne-a obișnuit, cartea intitulată CONTRA RĂULUI DIN NOI impresionează prin abordarea acelor fațete ale Vieții care ne definesc ca Oameni de-a lungul întregii vieți.

În paginile de prefață, prof. dr. Vasile V. Filip notează: „Volumul de față, Contra răului din noi, pare a deschide reflexivității sale un câmp nou, cel al speculației moral filosofice (...).”

Speculație moral filosofică! Iată un punct inedit în opera scriitorului Grigore Avram.

Cine suntem? Întrebare care transpare din fiecare eseu, un experiment pe care în general, îl evităm în confruntarea cu propria noastră dimensiune spirituală.

Incertitudinea, meteahnă veche și cu care noi, oamenii, ne-am obișnuit ca și cu o haină uzată dar suficient de confortabilă pentru a o schimba cu una care impune și viziune estetică, pretenții, și poate și mai rău, - indiferența noastră în fața oglinzii, sociologic vorbind, - fac din omul modern un soi de cobaia adaptabil la starea de stress a cotidianului, un Univers sensibil și complex pe care Grigore Avram a îndrăznit să-l abordeze în cartea aceasta din unghiuri diferite.

CONTRA RĂULUI DIN NOI este un exercițiu de rezistență prin noi înșine, prin Credință, prin meditație și Știință. Dimensiuni aparent diferite dar care converg în timpul și spațiul pe care autorul (cu uneltele omului de știință și cu harul poetului) le disecă cu luciditate dar mai ales cu milă creștină.

Numai titlul cărții în sine și ne-ar putea duce cu gândul la exorcizare, apoi, răsfoind paginile vom întâlni nenumărate date, fenomene și locuri comune și peste care noi toți, cititorii, poate am trecut fără să le dăm importanță.

Grigore Avram face propria-i teorie și își asumă responsabilitate pentru actul creației sale fără rezerve și pe lângă acel „așa cred și justific” - semn sub

care își începe discursul, folosește mai ales propriile-i întrebări ca unelte de lucru. Uneori face paralele într-o adevărată acrobație stilistică, are un gen literar împodobit cu metafore dar care deține și miezul incandescent al materiei. Omul de știință, poetul, citadinul dar mai ales creștinul care compune prin tot atâtea fațete cartea de față, este o lume pe care nouă nu ne rămâne decât să o identificăm.

Seva întregii respirații filosofice care pare a fi coloana vertebrală a cărții, ține de rădăcina unui Om care este conștient de răul adamic dar tinde clipă de clipă către Lumină.

Timpul ca valoare intrinsecă a lucrurilor care duc la desăvârșirea umanității, este o altă potecă pe care, copilul pe care autorul în redescoperire într-o fotografie, nu are umbre.

Grigore Avram merge, în scris ca și în viață, după reguli stabilite în consonanță cu divinitatea.

Cartea abundă în citate ce vin din sfere de documentare prin care autorul a cotrobăit ca într-un cufăr cu zestrea generațiilor, scriitura este complexă, defel facilă pentru a fi lecturată între două trenuri.

Astfel de lucrare nu poate fi percepută la adevărata sa dimensiune spirituală dacă nu ești pregătit să-ți faci timp, să renunți la vanitate, la decadența spirituală pentru a înțelege mecanismul spovedaniei pe care autorul o face cu seninătate. Autorul a tras pagină după pagină, a scris despre sine și lumea care îl înconjoară cu patimă uneori, cu furie alteori dar mai ales cu dragoste și loialitate față de tradiția strămoșească.

Nu despre cartea în sine voi vorbi mai departe, pentru că ea, cartea trebuie citită cu creionul în mână. Recităta poate, pagină cu pagină și, de ce nu, discutată nu doar într-un cerc de lectură.

Dacă nu aș fi știut câte ceva despre credința prin care Grigore Avram ține în echilibru balanța personală, cântarul pe care poverile societății, și de ce nu, dorința sa de a escalada versantul cel mai dificil al profesiei sale, - dacă nu l-aș fi cunoscut ca poet aproape imberb și ca fiu de țăran, gata să tragă brazdă în grădina părinților, țărani de la Maieru, - as fi spus că... autorul volumului de față se află într-o etapă a vieții în care își caută cu disperare identitatea.

Nu există simulacru în nici una din paginile cărții sale. Cuvintele, vizualizate prin cerneală tipografică, devin Viață, Spiritualitate. Aspecte ale unor timpuri ce fac conjuncția între mintea și inima bărbatului ajuns la maturitate.

Fiecare eseu este o rugăciune în sine, dar și un motiv de luptă cu întunericul, cu clipa noastră de lașitate inevitabilă.

Exemplele bune abundă, pildele, originale sau preluate de pe Internet sau din Biblie, converg spre taina care a stat la baza cărții în sine.

Clipa, Totul sau Nimic, Rostul trecerii, Voluntariatul... sunt titlurile care, ca și ideile, au s-au așezat în pagini cu îndârjire uneori, cu melancolie și chiar nostalgie, ca atunci când a fost vorba de amintirile din copilărie. Cel mai adesea, gândurile s-au stratificat pe verticală, făcând legătura între pământ la cer.

Prin volumul de față, Grigore Avram a făcut un pas decisiv în Agora în care Umanitatea însăși își dispută Istoria. Grigore Avram nu ne oferă doar exemplul firului de iarbă, el ni se dăruiește, făcând disecție pe propria-i

conștiință. Vine dinaintea noastră cu o carte în care și-a pus amprenta cu frenezia poetului și rigurozitatea omului de știință. Iată două fațete ale aceleiași identități, deasupra cărora, Lumina Lumii rămâne singurul lucru sigur care, ne convinge autorul, că ne-a mai rămas.

Ioan Barb, - Picătura de infinit”

Cu un debut poetic încă din 1979, urmat de o odisee în care activitatea literară și cea jurnalistică merg mână în mână, Ioan Barb revine pe piața de carte cu al doilea volum de versuri, pe care și-l intitulează PICĂTURA DE INFINIT. Cartea apare la Editura ATU din Sibiu în Colecția „Raftul de poezie”.

Așa cum este firesc pentru poezia pe care un autor o adună între copertele unei cărți de-a lungul unui timp în care travaliul poetic a trecut el însuși prin etape experimentale și convingeri stilistice, și în volumul de față se simte cum scrisul a fost condus cu mână fermă, adunând șuvoaiele de inspirație într-un adevărat fluviu de imagini și exemple de filosofie ce se sincronizează, elaborat și aproape elegant, cu starea de spirit din care se naște emoția.

Creația lui Ioan Barb este mai mult decât sugestivă, adesea ilustrativă și conjugată cu întrebări la care autorul le dă, atunci când crede de cuviință, răspunsul.

Avem cartea unui poet care știe ce este Poemul, nu se lasă în voia sunetelor pentru a-și liniști foamea de certitudini.

Cuvinte coborâte din alte lumi și din alte vremuri sunt așezate în front cu locul comun, cu acel cotidian în care cosmosul se „stinge” prin steaua căzută, - devine creație. Creatorul este doar un vector subtil și înnobilit cu bucuria cunoașterii de sine.

„*Mesajul meu se pierde în curcubeu*” - (*spărgătorul de stele*) este un exemplu de adaptare a stării de a fi, a atotcuprinzătorului spațiu galactic, culori dispersate în picături de ploaie, în devenirea de lacrimă materială, palpabilă.

Nu doar nemărginirea este cercetată cu inima, cu ochiul și cu verbul de către poet, el reușește performanța de-a descoperi miracolul și în natura cu care ne-am obișnuit într-atât, încât nu o mai privim cu spaima și altruismul unui îndrăgostit.

„*Sufletul său, ud de de singurătate, de ploaie*” (*când cântă în tine păsări străine*) - este un exemplu de poem în care, pentru autor, modernismul sec, decopertat de petalele florilor de câmp, nu s-a inventat încă. Natura în consonanță cu omul-de-asflă face miracolul și poetul știe cum să își aleagă matricea în care aruncă silabele din care va răsări, mai apoi, poezia .

Avem în față noastră un poet cu har, un poet care nu se azvârle în mijlocul cuvintelor ca într-o coridă. Ne le subjugă, nu le pleznește și nu obosește reluând, repetând o idee, de aceea poate, poezia de față este mustoasă și echilibrată, fără sinuozități care să deranjeze.

Deși, versurile sunt aparent domestice, ele privesc dincolo de dimensiunea imediată și în "picătura de infinit" pe care poetul o disecă cu profesionalism și responsabilitate, cele mai mici detalii au o semnificație uriașă.

„Mă străbate disperarea, ca un tren ce aduce făină” (Stins ca un imperiu decăzut)

Lupta sa personală are accente de singurătate uneori, numai că, ea, singurătatea poetului nu se desăvârșește în turnul de fildeș. Ioan Barb privește și își slujește Țara defel imaginar, soldat cu arma la umăr și arma sa este ...literatura. Bună.

Poezie nostalgică, năbădăioasă, frumoasă sau cu răni pe față... așa percep eu fiecare pagină din carte. NU doar poemul pe de-a-ntregul prinde consistență cu fiecare rând scris, Ioan Barb are amprenta sa proprie de exprimare.

Tehnologia de ultimă generație intervine și în angoasa poetică, pune unghia în gâtul din care ies cuvinte și aici, silabele poetice dor. Si... poemul, aici, este de o altă nuanță, - pe-bucăți și cu rașpelul nervozității ideii în sine se simte cum se rupe versul. Vezi „ Programat să ucid cu mintea mea”(pag.23). Evident, autorul se descurcă printre metafore chiar dacă acest gen de abordare poetică se simte că nu i se potrivește.

Interesantă este și experiența alinierii de spații care natural nu dețin convergență, alăturării de sentimente și arhetipuri ca și rupe dintr-un lanț trofic, - peste care neliniștea ce va fi să fie se asedimentează.

Poemele lui Ioan Barb sunt secvențiale ca structură, cu o bură de inocent (care dă bine) și cu acel resort indefinit ce are puterea, prin Artă, să declanșeze criza de conștiință a omului modern și cu atât mai pregnant, să trezească conștiința poetului. Un poet care se ia în serios și care, în demersul său creato,r știe unde să așeze stropul de infinit, - un semn care poate fi luat punctual, doar un punct din care pornește linia orizontului. Cerc.

Carte ca o introspecție în fața oglinzii unui ocean, - un loc în care peștii, oamenii și stelele de pe cer trăiesc mirajul vieții defel virtual.

Mihaela Băbușanu Amalanci, - Adevărata fericire (True happiness)

Pe Mihaela Băbușanu Amalanci am descoperit-o printre poeții tineri care băteau la porțile Revistei Agero Sttgart, în urmă cu doi ani. Poemele ei, delicate ca o horbotă lucrată în porțelan de Mainssen, cu tușe moderniste și accente personale remarcabile, m-au atras de la prima citire.

În timp, am urmărit activitatea literară a autoarei și toată odiseea prefacerii unei sintagme în poem mi-a demonstrat că aveam de-a face cu o poetă veritabilă.

MBA scrie din dragoste, dintr-o iubire care are darul să prefacă fiecare imagine din lumea sa interioară, în vers. Stilul are prestanță, indiferență la moda prezentului și chiar la clasicismul care, la unii dintre autorii contingentului ei, încă

mai i se oferă tribut prin formă și conținut. Nimic din mimetismul prezentului literar, care se „poartă” pe paginile electronice

și prin revistele clasice, nu veți găsi în poemele Mihaelei. Ea scrie clar și fără să plece urechea la foșnetul vântului unei creații literare tot mai încărcate, din păcate, de licențe poetice care șochează prin teribilism și păcate neconsumate.

MBA este o voce distinctă în hărmălaia lirică, este printre puținii poeți care ies în față doar atunci când sunt convinși că au atins punctual de „fierbere” al creației personale.

Cu rădăcini sigure în nativitatea-i antheică, Mihaela își începe periplul editorial cu un poem în care, fericirea este umbra idilică a copilăriei de la țară.

„Fericirea/îngăduie inimii/să treacă dealurile/până la Băbușa,/să adune de pe uliți,/din păduri/și de pe prispa casei/fericirea inimii:/mama, tata, frații și...jarul.
/”

Fără hiatusuri și etape arse de pomană, poeta își țese biografia lirică precum o penelopă care se încrede în destin și mai ales, are știința femeilor care au învățat cum să aștepte prin propria lor creație.

Nimic în plus, nimic în minus în țesătura poemului și ...crochiul gestului umblător peste colinele modave se întrezărește ca o aripă care se întoarce spre rădăcină. Acasă! De aici pornește metafora și mai apoi, lubirea, atotcuprinzătoare, este definită elegant ca într-o grafie japoneză, în paginile cărții de față. Între rural și citadin se construiește un pod din imagini și gesturi simple, tandre, pentru ca mai apoi, din locurile comune, - să se nască versuri emoționale.

„lubesc dimineața când noaptea/am trăit și visat prin tine,/zornăie lingurița în ibric,/cafeaua cu aromă de Italia/îmi trezește sentimente latino;/e ușor să faci cafea bună/când ai *ingredientul*/trăirea aceasta nouă/o savurez pe-ndelete cu lapte. (lubire)

Mereu gata să descopere noile universuri ale ambientului imediat, MBA se redescopere pe sine, - un om pentru care literatura este numai unealta cu care cositorește imaginile într-un fel de film retro, dar cu nuanțări peste care nu poți trece fără să observi, să te bucuri de esența poemului.

Conștientă de talentul său, harnică și cu antenele spirituale îndreptate spre tot ce se află în jur, poeta nu se pierde în detalii, nici în balastul vorbelor de prisos.

Aproape fiecare poem este un tipar de viață, - destin pe care, literar vorbind, Mihaela și-l asumă cu patimă și curiozitate de ins care știe că deține un rol major în simfonia generației sale.

„Coborâtă/din trenul/pasiunii/îmi caut/silueta răătăcită/dincolo de trecut. (Trăiri).

Simplificate până la osatura metaforei, alte poeme din cartea de față reușesc să definească biografia personală a „născocitorului” care nu se va mulțumi niciodată cu ceea ce îi oferă timpul său, adică, prezentul. Ca oricare poet care se respectă și MBA se caută atemporal și când, căutările îi sunt împlinite reușește să cânte pe dimensiunile poemului. Simplu, fără artificii dar, cu mierea talentului indiscutabil picurată pe pagina cărții.

File de jurnal_ cu Suzana Fântânariu și Nicolae Băciuț

Pentru prima dată mi-a tresărit inima dinaintea unor lucrări cum nu mi-a mai fost dat să văd de multă vreme încoace, când am descoperit în paginile revistei Vatra Veche din numărul de Mărțișor a.c., câteva din lucrările plastice semnate de Suzana Fântânariu. M-au atras magnetic prin formele curajoase suprapuse peste o neliniște pe care, atunci, doar o intuiam, - un soi de dresură în care materia din care erau alcătuite operele de artă, - materiale comune și de sorginte diferită, se supuneau cu totul tehnicii autorului pentru a renaște într-un soi de himeră artistică de cea mai clară valoare. Treceam de la o pagină la alta, reveneam și mă întrebam: cum va fi sufletul acelei femei, fie ea și Artist, care reușește să încâlzească fierul, cărămida, să de-a dimensiuni nebănuite de mine (care sunt o profană în arta formelor), să creeze o Lume?? Întrebarea mă determina să caut și dincolo de ceea ce ochiul meu percepea la prima vedere.

În același număr de revistă am găsit și fotografia de autor a Suzanei Fântânariu.

Da, totul se potrivea, lucrările pe care le vedeam, în ilustrație, și fotografia femeii care le crease aveau același nimb de lumină, formau Întregul. Opera și Omul erau una. Așa mi se părea atunci, așa simt și acum, când am încheiat de citit volumul Împachetări pentru suflet.

Chiar dacă artistul ar fi rămas pentru mine în anonim, fără să-i citesc fișa biografică, aș fi fost convinsă că am în față un gigant, intelectual cu valențe internaționale clare, aș fi exclamat ca și azi: Magistral!

Suzana Fântânariu este absolventă a Institutului de Arte Plastice "Ioan Andreescu", Cluj-Napoca. Profesor univ. dr. la Facultatea de Arte - Universitatea de Vest, Timișoara. Doctor în arte vizuale. Membră a Societății Internaționale de Gravură SMTG, Cracovia, Polonia.

47 de expoziții personale în țară și străinătate, laureată a unei suite întregi de concursuri de artă din România și de peste hotare...

Că așa ar putea arăta Cartea de vizită a unuia dintre cei mai mari artiști plastici ai momentului din Europa, nu doar din spațiul carpatico-pontic este puțin spus, este doar un crochiu a întregului.

Ceea ce nu se vede dincolo de titlurile care vin să jaloneze o viață de intelectual rasat și hărăzit de Dumnezeu cu povara unei incomensurabile datorii față de talentul său însăși, este Viața Artistului, - un fel de odisee cu puncte comune, pe alocuri, fiecăruia dintre noi, dar mai ales cu acele fulgerări de măiastră, puncte de interferență magică, prin care cei care trăiesc pentru creație se apropie de Divinitate cu tot sufletul, talentul și trupul; Triada.

Nu sunt critic de artă, nu pot vorbi decât cu inima despre opera doamnei Suzana Fântânariu, pot face un exercițiu de contemplare a ceea ce, îndeobște ne scapă tot mai des, în lumea noastră din ce în ce mai mercantilă și mai insensibilă la sămânța a ceea ce a fost Începutul, facerea lumii.

Incitant mi se pare și dialogul din carte, unde Nicolae Băciut, nu face altceva decât să extragă lamura existențială a unei Minuni care ne este contemporană. Întrebările sunt delicate, defel forțate și nu menite să „acroșeze” stări de spirit care ar putea să împacheteze în roz-bombon copertele unui Jurnal semnat de o femeie mondenă. Respectul pentru Cuvânt, Imagine, și Valoare ca și chintesență a primelor două, este întregit cu notele de jurnal clar, - fragmente de o sinceritate frustă dublată de un adevărat talent literar.

Între paginile volumului de față stă viața unei femeie-artist. O femeie care nu a făcut compromisuri și care a reușit într-un sistem în care mulți artiști--bărbați chiar au clacat.

Ca o Vitoria Lipan, pornind din locurile sale natale, din Nordul Moldovei, Suzana Fântânariu și-a dus „războiul” personal în numele Artei. Mereu conștientă de propria-i valoare a tras din greu, nu o dată înghesuindu-și lucrările mai apoi premiate cu aur, în spațiul impropriu pentru un atelier cum ar fi meritat.

Sunt note și reflecții de luat aminte în paginile cărții, în unele m-am „recunoscut” în altele am observat cum, mult mai puternică decât mulți dintre noi, Artista a atins desăvârșirea artei sale printr-o îndârjire sisifică dublată de harul pe care l-a primit de Sus și pe care nu l-a trădat niciodată.

Există o pagină din carte, care m-a făcut să vibrez și să înțeleg dincolo de cuvinte, secretul succesului acestei Doamne, care nu a uitat nici o clipă de unde își trage sevele. Este un fragment pe care îmi face bucurie să-l redau întocmai:

„I-am arătat mamei o xilogravură cu „dragoni” încadrată cu ramă de lemn făcută de Erdey Bacsy. Ea a privit-o insistent cu ochișorul stâng și a exclamat „iată șarpele”! A îmbrățișat-o strângând-o la piept și mi-a spus hotărât: „este a mea”!

Mai târziu în altă vacanță am văzut această lucrare în căsuța de vară de lângă păr. Era expusă deasupra patului ei pe peretele dinspre apa Moldovei. „Dragonul” sub luciul sticlei părea ca un val...N-am știut niciodată ce a însemnat pentru nopțile ei albe acest dragon negru. Cert este că a murit cu inima arsă de dor: „ai plecat de lângă mine, vorbesc cu glas, singură te caut pe afară, prin casă, te port în gând, plâng, te strig, aștept să te văd, dar degeaba, nimeni nu te înlocuiește ca să uit de supărare.”

Aș fi avut tot dreptul la o lacrimă citind aceste rânduri care nu pot fi explicate în sintagme oricât de meșteșugite. Am simțit și eu impactul, punctul acela de interferență dintre Cosmos și Terestru, acel loc unic în care se naște un copil ce va deveni cu siguranță celebru. Am descoperit Continuitatea în femeia, care „adoptă” cu voluptate maternă „dragonul” - pentru că el, „balaurul” în cazul de față era simbolul legăturii de sânge dintre mamă și fiică. Am regăsit rosturile ancestrale ale vechii Dacii, puterea pe care ți-o dă simbolul și țărâna și Dumnezeu Însuși pentru a putea transforma un material oarecare în operă de artă. Totul este alchimia a cărei formulă o dețin de la Începuturi numai iluminării.

În aceste zile în care, se vorbește mai mult despre sărăcie decât despre mântuirea românilor prin Artă, iată că o carte care promovează opera și viața unei artiste de talia Suzanei Fântânariu, face mai mult decât sute de semnături pe o petiție iar Nicolae Băciuț a găsit încă un mod frumos de-a ne artă prin această carte, că mai există și oameni de calitate.

Mircea Bradu și Dracula Land...

Mircea Bradu semnează cartea DRACULA LAND-DRACULA PARC, - 77 de capitole cu ...7 constatări, cum rezultă din chiar subtitlul lucrării.

Lucrarea apărut la Editura Arca din Oradea, a fost tradusă sau se află în faza de traducere în câteva limbi de circulație mondială, printre care engleza, maghiara și germana, - fiind destinată liberei circulații, cititorilor fără frontiere.

După cum se destăinuia autorul, totul a început cu mulți ani în urmă, când a scris drama „Vlad Țepeș în ianuarie”, - și care, a cunoscut un succes de scenă remarcabil.

Apoi, în timp ideile s-au sedimentat, pentru ca într-o clipă să percuteze, să irumpă la o frază, la remarcă domnului Jonathan Scheele, - domnul european care supervizează destinul românilor în ajun de aderare la UE.

„România e o țară care, pe măsură ce o cunoști mai bine, o înțelegi din ce în ce mai puțin” - arunca „mănușa” domnul J. Scheele, și pe care, românul Mircea Bradu a prins-o la timp, pentru ca totul să se metamorfozeze într-o carte de ...480 pagini.

Curajoasă și fascinantă lucrare cu imagini extrase ca dintr-o memorie colectivă ce se suprapun peste altele, de antropologie chiar și cu filoane de arhaism autentic preluate chiar de la rădăcina unui neam aflat, acum, la răscruce de destine.

Scrisul alert, în replici mai mereu, și-n cascade voluptoase venind, - este ca și râul Criș, - când de-o sobrietate ce te îndeamnă să deschizi cartea de istorie, când doar un soi de pamflet politic, condus cu mână de maestru și care, citit printre rânduri are menirea să ne determine, cititori fiind, să ne punem semne de întrebare: „Ce se întâmplă cu?” ca nație.

Seprodi Kiss Atilla, om de teatru, - traducătorul romanului în limba maghiară, spune: „ Emoționantul roman scris de Mircea Bradu, este, în ciuda remarcabilelor sale valențe poetice, o proză grimasă, din trecut pentru prezent și din zilele noastre spre istorie.”

E. Harizomenov, traducătoarea romanului aici de față, în limba engleză, ne avertizează: „Aceasta carte se poate citi în tren numai dacă aveți pe cineva apropiat lângă dumneavoastră. Altfel veți uita la ce stație trebuie să coborâți!...”

Una peste alta, romanul draculist semnat de Mircea Bradu se vrea, un act premeditat de ieșire în lumea-mare a românilor, cu istoria și cu legendele noastre, pentru a nu lăsa spațiu „gol” pentru neaveniții din patru vânturi, care din ignoranță sau pentru bani fac din domnitorul Vlad Țepeș un monstru, amestecând voit ficțiunea cu realitatea istoriei.

Felicitări lui Mircea Bradu și cititori pe măsură pentru acest roman efervescent ca un izbur țâșnit din cremenea munților .

Ionuț Caragea și „Guru amnezic”

Apărută la finele anului 2009, cartea semnată de Ionuț Caragea și intitulată, paradoxal, GURU AMNEZIC, pare să fi intrat deja în conștiința cititorilor de poezie contemporană.

Cu o copertă superbă, care se potrivește cu textul, grafică realizată de Vlad Turburea, cartea de față deține toate atuurile pentru a fi pe lista cu nominalizările pentru un premiu internațional de poezie.

Constantin Miu, în prefață, și Agela Furtună, în postfață, girează prin prezentările făcute o carte care are deja viitor.

Într-o manieră elegantă, prin notă lirică modernistă dar fără vulgarități și ricoșeuri care să deranjeze bunul simț, Ionuț Caragea ne demonstrează și în cea de-a 13-a carte a sa, că lumea în care trăim, ca într-o cutie de conserve, poate fi descifrată, poate fi catalogată, dar mai ales poate și trebuie să fie iubită.

Teme dintre cele mai tulburătoare din saga vieții, puncte abia descifrabile dintr-o memorie colectivă, toate sunt detalii care vin și se prind în poem pentru a ne evidenția o Lume. Viața mustește printre rândurile poemelor, care, multe dintre ele, se doresc a fi de-o acuratețe aproape științifică, ca trasate din riglă.

Poetul nu doar privește lumea reală, o trăiește pe viu ca pe o experiență personală și care îi dă dreptul să tragă concluzii. Nu o face la modul didactic, sfântos și declamator, o face într-un soi de procesiune aproape religioasă pentru care Nașterea unui Poem este cel mai frumos lucru din lume.

„*Există cuvântul în fața căruia oamenii mor / fără să plângă / fără să-i doară...*” Poetul nu pune întrebarea retoric, el intuiește magia care face dintr-un om obișnuit unul nemuritor.

Iubirea! Singura forță care poate sta dinaintea Morții cu capul sus, senină și chiar victorioasă.

Pentru un poet tânăr, cum este Ionuț Caragea, dar cu o experiență de viață vastă, cultură solidă, și cu o voință sisifică, poezia este aliajul pe care îl topește în retorta sufletului, apoi îl toarnă în matricea grijilor pentru universalitatea omenirii.

Nu pentru sine însuși trăiește extazul și agonia poemului, nu pentru persoana sa se luptă cu nimicnicia. „*Sufăr de foamea altora*”, spune într-un context în care, pe stradă, tot mai puțini oameni se uită în ochii unui om care cerșește vise, nu pâine.

Baladă frumos încheată este cartea aceasta, pe care, ca niște persoane care credem că deținem la degetul mic informația planetară, universul... trebuie să o citim pe îndelete, să revenim pe pagină, pentru a ne demonstra că GURU AMNEZIC nu este doar o metaforă.

Ionuț Caragea stăpânește arta scrisului, are vocația de poet în sânge, iar ceea ce rezultă din paginile cărții acesteia, sunt mostre de maturitate poetică certă.

Ionuț Caragea, - „ABSENTA A CEEA CE SUNTEM”

Apărut recent la Editura Fides, volumul de poeme semnat de Ionuț Caragea și intitulat „Absența a ceea ce suntem” se constituie într-o adevărată bijuterie grafică, eleganță care transcende dinspre vers în prezentarea vizuală, arta de prezentare a copertei.

Ajuns la vârsta chistică, autorul atinge parametrii profesiei sale de credință, își cunoaște limitele, luminile și umbrele, renunță la oglindă pentru a se autodefini prin ceea ce scrie. O maturitate a spiritului care nu este nici tânăr, nici bătrân, este doar Spirit înrobitor de patima poeziei, se simte vibrând ca un diapazon lovind lemnul de rezonanță al unui Stradivarius.

Ionuț Cragea, nu filosofează în poemele sale gratuit, nu se întreabă și nu își răspunde doar pentru a auzi în propria-i ureche acel cântec de sirene ce cheamă spre miraj dintotdeauna poetul. El scrie testamentar, pentru veșnicie, și o face cu bucuria savantului care a descoperit gena, nu a fericirii, rostul nemuririi. Un tumult de imagini și idei inedite ne apar nuanțat sau, alteori voalat, - se contopesc în sintagme ce au darul de-a ne face să poposim pe pagina cărții într-o zăbava care ne pune mintea în funcțiune, vreme în care sufletul se desfată cu mierea limbajului, unul modern dar fără a renunța la clasicul care îi dă poemului eleganța unui parfum de mosc.

Fără emfază dar și fără timiditate, poetul se cuibărește în măduva versului pe care îl începe și îl duce ca pe o dulce și responsabilă povară, până la capăt.

Este un test de profesionalism și dăruire totală în Artă, prin care cuvintele devin leac și blestem, se leagă în versuri care alungă și cheamă oamenii diferiți prin fire și stare, în aceeași cetate, un loc unde totul este posibil și defel perisabil.

„Să fii omul păianjen agățat de razele soarelui” (Omul păianjen) așa cuvântă poetul și o face responsabil, fără să ne ceară cămașă ignifugă și nici lonjă de siguranță. El este un acrobat modern și un Icar care nu se teme de temerile interioare. Este doar un om, nu deține aripi ! veți spune. Ș’apoi? Poetul este atât de aproape de Dumnezeu încât nici incandescența solară nu ar îndrăzni să-i clinească din penajul simțirii vreo aripă. Ionuț Caragea este realist, conștient de limitele sale umane. „Moartea ne ia pe toți cu frumosul” spune în „Poemul fără sfârșit” și ne lasă să înțelegem că lumea din jurul și dinlăuntru nostru nu este altceva decât o capcană, - o cursă de șoareci din care poetului, privilegiat, îi este dat să evadeze din timp în timp.

„Nimic nou sub soare, doar o umbră descheiată la șireturi” - cam asta ar fi Omul în opinia poetului, și o spune cu tristețe nedisimulată în poemul „Patruzeci de zile”. Disecă Viața, o privește ca pe o mostră de irealitate din care curg valuri de cerneală, o lume virtuală dar în care Omul face Legea. Nu lucrează singur. Dumnezeu este omniprezent în vers, este un Dumnezeu discret și dispus să plece urechea la cântecul oamenilor.

„Să simți toate cuvintele rămase pe drumuri” spune poetul în poemul „Magia cuvintelor cu dinți ascuțiți” și sintagma aceasta este înrâuritoare pentru devenirea sa, ca ziditor de sintagme, în Cetatea Poeților. Cuvintele, chintesența a ceea ce va fi să fie material, pipăibil dar care nu există mai înainte de a fi Cuvânt rostit, sau altul trecut pe hârtie.

Din eșalonul tinerilor poeți de limbă română, care au decis să trăiască în spațiul de dincolo de Atlantic, Ionuț Cargea este printre puținii care conștientizează corect valoarea sa de scriitor, unul născut, nu făcut, și care pe lângă har deține și curajul de-a da bir, atât cât cere o societate mercantilă și consumistă, - tribut de sânge și cerneală pentru prin valențele multiple ale Limbii Române, pe care o promovează în Montréal (Canada). Este un poet despre care

Istoria Literaturii Române își va spune cuvântul când va fi să fie. Până atunci, bucuria de-a citi o carte de referință, în maidanul maculaturii care ne sufocă adesea, - rămâne la îndemâna celor care iubesc pâinea, vinul și Poezia : Viața.

„ Absența a ceea ce suntem” este o carte de dragoste în care vuită și tănuiește însăși viața unui scriitor cu responsabilități de cetățean al Planetei.

Florin Contrea, - FC Kalmar

Teama, una potrivită pentru a fi transpusă în scenografia unui film american științifico-fantastic de bună calitate. Proza lui Florin Contrea m-a prins de la primele pagini, deși, recunosc, nu sunt chiar o pasionată a literaturii de gen. Cartea de față are un substrat filosofic special, o artă a Binelui în opoziție cu Răul, capabilă să dirijeze desfășurarea, să creeze punctul culminant clar. Textul beneficiază de o forță interioară, proprie și accelerată de la o pagină la alta, te ține cu sufletul la gură, creează suspansul fără să-ți lase impresia că ai ști ce urmează. Există aici o artă certă a scriiturii serioase, un autor care nu se joacă de-a Literatura.

Florin Contrea zidărește o carte ca și cum și-ar ridica o cetate, are la îndemână toate „materialele” de construcție ale narațiunii, - are dialoguri potrivite pentru a contrabalansa acolo unde descrierea prinde densitatea care îi sperie pe novicii ce se apropie, intră dar nu rămân în Literatură.

Știința și demnitatea umană, - iată două paralele pe care autorul reușește să înainteze cu succesul scontat. Prinde firul narațiunii cu dibăcie și îl duce întracolo unde te aștepti mai puțin, realizând scene de un realism aproape palpabil, cutremurător uneori. Condiția umană este pusă la încercare și numai un scriitor cu experiența lui Florin Contrea poate reuși să îmbine fără cusur metehnele umanității la răscrucea mileniilor cu tehnologia, care ține parcă să se substituie individului, să își facă loc la fotoliul și pupitrul de Conducător.

De la clonare până la răzvrătirea specifică celor cu coloana vertebrală, până la relația cetățean - Ordine-Putere, este doar un fir de gheață deosebit de fragil, și pe care autorul reușește să meargă, nu în poante, merge bărbătește asumându-și riscul de-a șoca cititorul, de-a lăsa impresia că nu este vorba doar de o ficțiune potrivită pentru filmul de după miezul nopții. Departe de a fi plicticos, comun, textul este tăios și clar, redă o lume metamorfozată prin noi și în noi înșine, ca ființe umane.

Oprimatul și Călăul său se regăsesc în fiecare din noi, oamenii, cititori sau scriitori.

„Când experimentele ajunseseră la un punct de unde riscau să aducă tulburări grave în societate, autoritățile neliniștite, au fost nevoite să ia unele măsuri de autoprotecție. În pericol de a ieși în afara legii, doctorul Devoll și colaboratorii săi s-au refugiat de grabă într-un loc secret. N-au reușit să-l ia și pe Baldorino cu ei așa că l-au abandonat într-un sanatoriu de psihiatrie, unde nu putea atrage atenția nimănui. Numai că puterile speciale cu care a fost dotat l-au ajutat să evadeze de acolo și să se piardă prin periferiile marilor orașe. Devenise

unul dintre clovni de cartier care-i distrau pe spectatorii de ocazie cu fanteziile lor insolite și, poate, le dădeau și un sens în viață, de care oricum, nu prea păreau a fi conștienți. Balaurinul său zburător, pe care-l dresase între timp, se transformase într-o maimuță inofensivă care - din când în când - îi transmitea, pe cale telepatică, gânduri disperate, uneori chiar idei năstrușnice”.

Mai real de atât nici că se putea detalia starea de fapt a unei națiuni pe care aş numi-o ...Terriană.

Florin Contrea disecă la milimetru detaliile și ne arată că „a fi „ sau „ a nu fi” rămân numai două noțiuni diametral opuse dar care converg într-un punct de care, vai, neștiutorii de noi, ne înspăimântăm. Ne e și teamă, ne e și dor de ceea ce, genetic vorbind, am avut și am pierdut în Timp.

Suntem tentați să luptăm cu demonii din noi și cu cei dinafara unui cerc de cretă, care și el a fost inventat tot de Om. Suntem tentați să căutăm imposibilul ca pe un cal sălbatic și să îl supunem, așa cum autorul textului de față reușește să supună, întreaga acțiune a cărții, Minții și Sufletului.

Mare grijă față de imagini, locuri comune și detalii se regăsește de la o pagină la alta, fiecare unghi al decorului natural, nu de butaforie, cum susține cu argumente, - este un pact câștigat în fața viitorului unei cărți care se vrea, poate, a fi și un avanpost al războiului nostru cu nimicnicia.

„Dar Thomas? Pe acesta l-am lăsat frământându-se la vestea că a ajuns urmărit general pentru crime împotriva omenirii, datorită celor întâmplare în peștera Volcano, unde un monstru ucigaș a otrăvit sute de oameni înainte de a pieri în împrejurări necunoscute. Thomas, ca martor al evenimentelor, a fost considerat a fi principalul vinovat. În pofida prezumției de nevinovăție, chiar el trebuie acum să caute dovezi și argumente pentru a-și proba nevinovăția. Dar cum anume să o facă? A pierdut și legătura cu Baldar care poate, ar fi putut să-l ajute. Deși nu știa bine în ce fel.”

Întrebările, dar mai ales răspunsurile pe care le oferă autorul, sunt demne de notat în jurnal, pentru ceea ce suntem deja, nu pentru ceea ce vom deveni datorită ispitei și nedumeririi dinaintea unui viitor care, ar putea să ne ofere partea întunecată a aceluiași chip al Lumii de azi.

Într-o lume în care ți se cere să-ți probezi nevinovăția, - așa cum se desprinde din text, Timpul, spațiu se reduc la un punct, - care nici el nu mai are nimic de-a face cu destinul Omului.

Florin Contrea este un scriitor care a atins maturitatea în știința mânării cuvintelor, se folosește ca orice profesionist, de cotidianul dur și mizerabil, din care își extrage, nu subiectul ci temelia scriiturii, pe care mai apoi vine și așează „cărămizile” unui stil care, defel de-a miza pe modern, reușește să te țină legat de carte, să-ți sufle în ureche: Citește! Citește.

„ - Să fim fericiți, dar nu pentru noi, ci numai și numai întru fericirea și desfătarea „Marelui Stăpân”. Abia gândi și-n fine, înțelese: acesta era sensul ascuns al litaniei repetate obsesiv de sutele și sutele de robi care trudeau la înălțarea aceluiași monument de argilă din peștera întunecată. Lucrurile erau clare ca lumina soarelui. Dar nu mai puțin tragice.

Ce se va mai întâmpla cu el? Firesc, căzut într-o cursă a destinului, urma să împărtășească soarta nefericită a atâtor și atâtor oameni loviți de ghinion. O

moarte îngrozitoare, în chinuri nesfârșite. Întreaga istorie a umanității este plină de asemenea scene de coșmar. Se vede că așa le este scris unora să li se întâmple, fără să aibă vreo vină, în afara aceleia de se afla într-un loc și în niște împrejurări nepotrivite.

În unele povești, se mai întâmplă și minuni. Nu chiar în toate. Speranța este singura care totuși, nu moare. Fără speranță n-ar avea rost să mai perseverăm în a lupta. Chiar când această luptă pare, chiar și este, fără nici un fel de sorți de izbândă. Adevărații eroi, cei mai mulți neștiuți, continuă să lupte chiar împotriva evidenței.

„Thomas nu era totuși în stare de asemenea gânduri abstracte. Era preocupat – firesc – să supraviețuiască. Cum?”

Scena, potrivită și pentru un studiu real, de sociologie, șochează la prima citire, apoi, pe măsură ce revii pe text, realizezi că și tu, cititorul, un ins oarecare, poți fi la rândul tău unul dintre cei care, cu umerii apăsați de soartă, ridici capul, deschizi gura și susții sus și tare: Speranța este singura care nu moare!

Admir tenacitatea și forța prin care Florin Contrea reușește să-și transpună gândurile și sentimentele pe hârtie, ca într-o confruntare cu omenirea în plină derivă, cu societatea preagrăbită să de-a mâna cu Viitorul incert.

Florin Contrea este unul dintre scriitorii care cred în steaua sa și fiecare pagina scrisă de el rămâne un documente despre cum trăim, iubim, murim și, poate și Înviem. Ca toți oamenii de talent, este generos și modest, poate de aceea, ceea ce scrie VORBEȘTE atât de clar, în numele său.

„Sufletul meu e prefațat de bolovani” - Darie Ducan

„Sufletul meu e prefațat de bolovani” așa scapă din facere un vers pe care poetul Darie Ducan l-a zidărit în „Cartea dintre doi dușmani”.

Poate pentru că Darie Ducan, biologic vorbind, abia a depășit limesul adolescentin, mereu îmi vine să vorbesc despre el care despre un poet foarte tânăr. Nu, Darie Ducan nu are nimic juvenil în ceea ce gândește, spune și mai ales scrie.

Dacă prin cărțile pe care le-a dat raftului de librărie până astăzi, Darie Ducan a incitat cititorul și criticul din noi, a iscat invidii colegiale și care nu țin de o generație anume, - cu „Cartea dintre doi tâlhari” a reușit să se situeze pe vârful unui ac de siguranță, spațiu defel ușor de cucerit de mulți muritori, și de unde ne studiază, vede cum și noi îl ...studiem ca pe un om ce se declară știutor în mai toate tainele vieții și morții cuvintelor.

Detașat, ca și exilat într-un spațiu numai al său, poetul nu mai are vârstă, nici început, nici sfârșit. Este o firimitură de drojdie ascunsă în pulberea unor boabe de grâu, - se macină și ne macină, - colbul și pulberea Lumii lui nu mai au rolul pe care, până la el, l-am știut.

„Pe urma pașilor mei cineva va trimite o radieră Și-i va șterge, numai că radiera însăși Va lăsa pe nisip tot pașii mei” spune Darie Ducan în poemul Destin și o face fără strop de supușenie, strigă, declamă aproape că, el este

deținătorul de drept al viitorului propriu, a destinului Omului dublat de Poet. Sau, poate e invers.

Foarte sigur pe uneltele sale, posedând o tehnică a construcției versului proprie și inconfundabilă, Darie Ducan nu face parte din scriitorii care se așteaptă ca altcineva să le pună coroana de lauri a succesului pe fruntea-i, poate, zic eu, un pic cam încruntată în fața devălmășiei realității, ce nu o dată aburește chiar oglinda Artei.

„Suntem iarăși ai nimănu, Timpul ne trece viețile pe caiet” Așa începe „Glosa nimănu” și o tristețe ca și iremediabilă se resimte cum îi amărăște cerul gurii, gura în care dinții de lup tânăr stau gata să rupă vechile canoane ale literaturii.

Modern și irevocabil, - când clevețitor, când satinat ca o perlă din mitra regală, dar mai ales zglobiu și în fațete diferite și filosofii particulare, versul propriu lui Darie Ducan își trasează singur jaloanele printr-un spațiu ca și al nimănu și în care, „Rațiunile debusolate” al Secolului XXI „explodează în iarbă” - așa cum ni se înfățișează „Cartea dintre doi tâlhari” încă de la primele pagini.

Poemele lui Darie Ducan sunt mostre de conștiință civică, de har nativ și știință a literelor așezate într-o ordine ce ține de conștiința de sine.

Darie Ducan scrie trăind și trăiește scriind și, din fericire, nu este singular în peisajul liricii de azi, poate de aceea, și regretul meu că nu aveam destui critici potriviți pentru poezii ca el, nu avem la rampă cunoscătorii, imparțialii, arbitrii scenei literare de astăzi, bărbații de curaj, care să vină, să despartă mîlul fertil al creației adevărate de sterilul amestecat cu cioburi din sticlă de bere.

Emil Druncea și „Redescoperirea titanilor”

Pietrele de la temelie României profunde, iată cum, un nume ridicat la rând de renume, cum este cel al sculptorului de talie mondial, Ion Vlad, se aliniază pe firmamentul cerului spiritual la Tării, își face cunoscută aura demiurgică și, în aceste vremuri în care valorile morale și culturale sunt răsturnate, - ne arată ce înseamnă adevărata vocație. O viață în slujba artei universale.

Spre rușinea mea, până deunăzi nu știam aproape nimic despre viața și opera celui veșnicit de critica de artă mondială, sub numele simplul, pur românesc, ION VLAD.

Apoi, apele s-au ales de uscat și, așa cum se întâmplă de la o vreme în starturile profunde ale conștiinței noastre naționale, - într-un concurs de frumoase întâmplări datorate unor suflete la fel de înaripate, am aflat că, de-a dreapta lui Constantin Brâncuși stă pe pedestalul măștrilor pietrari fără de moarte și ION VLAD.

Îi mulțumesc domnului Emil Druncea pentru gestul său generos de-a fi trudit întru scoaterea în lume, prin monografie, a personalității sculptorului care, în una din clipele sale de meditație, pe când se afla la Paris, spunea:” *Patru puncte cardinale au marcat geografia vieții mele artistice: Fetești, sursa de inspirație, Călărași, formarea, București, perfecțiunea, iar Parisul, desăvârșirea.*”

lată într-un pătrat de acum memorabil, ca la o masă cu patru colțuri, - viața sculptorului Ion Vlad s-a derulat într-o afinitate desăvârșită cu arta în sine.

Emil Druncea nu a făcut altceva decât să ni-l restituie dintr-o memorie colectivă internațională, să ni-l readucă acasă, - ION VLAD, un titan al plasticii mondiale despre care noi, românii nu am vrut, nu vrem, dar despre care Va trebui să știm cât mai mult.

Fără valori suntem ca țărna respirată de viscolul Bărăganului.

Este de datoria noastră să așezăm pe pedestalul care li se cuvine, pleiada românilor care au făcut istorie și prin artă nu numai prin arme!

Ion Vlad merită statui la răscrucea Istoriei, în piețe și în parcuri, dar mai ales în fața scolilor unde tinerii atinși de aripa îngerilor cu har, sa îl poată saluta diminețile.

Nu știu dacă acest colos al artelor plastice, care s-a autoexilat de bună voie la Paris, care a ales să creeze departe de casă, - va fi și cinstit cu onoruri naționale românești de cei care țin frâiele culturii astăzi. Dar sunt sigură că ION Vlad își va câștiga într-un timp record faima pe care o avea cândva printre românii cu dragoste de frumosul autentic, clar. Astfel de talente se nasc unul la o sută de ani.

Emil Druncea, în a sa monografie intitulată simplu „ION VLAD, Sculptor, 1920-1992” a făcut primul pas, urmează alții, și prin promovarea operei maestrului din Om în Om, de la roman la roman.

seamă dintre lucrările lui Ion Vlad pot fi admirate și în Romania, - monumente, lucrări în aer liber, opere integrate în arhitectură.

De la Fetești la Paris drumul artistic al acestui sculptor fertil și dăruit cu simțul proporțiilor, încrezător în steaua sa, a fost un drum lung și presărat cu ... lucrări în marmură, bronz, în ciment chiar.

Un român atât de mare și... atât de puțin cunoscut în România!! Iată adevărata drama a zilelor noastre. Acum, când aparent nimeni nu mai are nevoie de modele umane, se impune o revizuire a operelor, a numelor trecute în tăcere, când locul lor se cuvine a fi în panteonul național. Dar, cine să facă cernerea adevărată a valorilor ? Întrebarea mea este retorică .

Mai am speranța,că vom dăinui și prin cultură, atâta timp cât oamenii ca Emil Druncea ies din tihna patriarhală, își dedică parte din viața lor, regăsirii și repunerea în valoare a unor nume, peste care critica de gen a trecut cu tăvălugul uitării.

Alexandra Gorghiu și poemul de dragoste

Alexandra Gorghiu s-a născut în ziua de 16 iunie 1965 la Reșița, unde locuiește și azi. Este om de Radio, realizator de emisiuni culturale la postul de radio din frumosul oraș de pe Bîrzava. Scrie poeme de factură modernistă fără să braveze, să pună cititorul în fața unor sintagme care ar putea să șocheze. Deși curajoasă în exprimare, plină de har și cu un limbaj poetic șlefuit prin travaliu, poeta rămâne de descoperit mereu și mereu în întrebările pe care și le

pune, la care rareori își răspunde. Enigmatică și elegantă în exprimare, cu un bagaj expresiv care o ajută să atingă puncte sensibile ale poemului, poeta ne oferă claritatea poemului în sensul cel mai bun al cuvântului, ne îmbie la lectura, care se aprofundează, devine densă și mustoasă ca miezul unei rodii ajunsă al maturitate. Alexandra scrie cu bucurie. Privește lumea fără teama că s-ar putea răni în nedreptățile zilnice. Poemele ei se pot citi dimineața și seara, la amiază și la miez de noapte, mereu și mereu de la capăt pomind pentru că astfel, sintagma te face să descoperi noi și noi posibilități, unghiuri din care privind Universul, observi că Dragostea este punctul de sprijin pe care contează poeta, dragostea și uimirea în fața a tot ce o înconjoară.

Alexandra a atins bariera corailor, a sângerat scriind și acum culege roadele muncii sale. A publicat volumul de versuri "Ochiul de rezervă", Ed. Banatul Montan, 2005 (debut) și este cuprinsă în vol. colective "Drumul către Piatra Scrisă", Ed. Marineasa Timișoara, 2006; "Sala Albastră 2", Ed. Timpul Reșița, 2004.

În contextul liricii feminine contemporane, Alexandra Gorghiu vine cu încărcătura culturală a unui spațiu care mustește de seva bucuriei creative. Sigură pe sine, fără aplecări nepotrivite în oficierea poemului, ea transcende firesc și fără artificii travaliul facerii poetice. Este una dintre poetesele tinere cu putere de discernământ atunci când își alege tema dar mai ales, atunci când folosește, ca într-o vrăjitorie, cuvintele, și... ele, cuvintele i se supun, leagă între ele lumi și destine care au un punct comun: Poezie.

Om de Radio, Alexandra Gorghiu a dobândit un mod aparte de exprimare, dovada este cantabilitatea versului ei, care deși modern în acceptul actual al cuvântului, devine fluid, tainic în cursul sintagmei. Totul se leagă în text, și nu este o mirare că poeta desăvârșește actul creației cu vioiciune uneori, cu tristețea alteori dar de fiecare dată cu rațiune.

Alexandra Gorghiu este membră a Cenaclului Literar „Semenicul” din anul 1990, activă în fermentul cultural reșițean, se îmbibă cu picăturile evenimentelor din cotidian, apoi își dă prinosul său literar, pe fila de hârtie, în cărțile pe care le semnează. Publică în revistele literare din țară fiind o prezență mai mult decât agreabilă pentru fiecare împătimit de literatură bună.

Lucian Gruia, - „Speranțe”

„Când cineva cântă la o vioară Stradivarius,/Toate viorile vibrează în cutiile lor./Când un poet scrie o poezie de dragoste,/

Toate femeile freamătă în trupurile lor./Când cineva se naște,/Toți copiii țipă în jocurile lor./Când cineva moare în lume, Toți oamenii plâng în visele lor.”

Ați citit? V-a plăcut? Un poem pentru sufletul care vibrează diferit la durere și la frumos. Poemul acesta face parte din volumul SPERANȚE semnat de Lucian Gruia.

Scriitorul Lucian Gruia este o prezență inedită în revuistica literară contemporană, un intelectual rasat și un scriitor echilibrat, cu har și putere de muncă dar mai ales cu acel CEVA pe care îl au în bagajul lor genetic toți oamenii care au fost trimiși cu un mesaj spiritual precis pe Pământ.

Lucian Gruia este un scriitor autentic, un om al timpurilor în care trăim dar, care nu se mulțumește să se hrănească numai cu pâinea din spuza prezentului, el săpând în adânc, în filonul nativ al neamului românesc, acolo unde maestrul își perpetuă flacăra nemuririi. Lucian Gruia este un cutezător și un continuator al gândului cosmic, un om cu antenele sensibile la misterul unui Timp alcătuit din prezent – trecut - viitor, - triada care se contopește în veșnicia tuturor lucrurilor. Pentru cei care încă nu au avut bucuria de-a citi o carte semnată de Lucian Gruia, a-i consemna biografia nu are nimic deosebit în ordinea lucrurilor care nasc un scriitor. S-a născut la întâi iulie 1950 în municipiul Dej, un plai mioritic aruncat de Dumnezeu, printre dulcile coline transilvane. Deși poet născut, i-a fost dat să simtă forța și misterul metalelor, a învățat și a absolvit Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, Facultatea de Electrotehnică, 1974.

A debutat cu poeme, la rubrica „Primele”, beneficiind de un comentariu de Constanța Buzea, în vestita revistă „Amfiteatru”. Era în anul 1976. În volum, a debutat cu cartea „Culorile neliniștii” (proză scurtă), la Ed. Eminescu, București, 1997. Cărțile care constituie astăzi opera lui Lucian Gruia, în ordine cronologică, sunt: CULORILE NELINIȘTII (proză scurtă),

Ed. Eminescu, București, 1997, UNIVERSUL FORMELOR LUI BRÂNCUȘI,

Ed. Fundației „C. Brâncuși”, Târgu-Jiu, 2001; BRÂNCUȘI - REPERE ȘI INTERFERENȚE ;Ed. România Press, București, 2001; RINGUL DE BOX (versuri), Ed. Double Press Production, Baia Mare, 2004; MOMENTUL REVELAȚIEI ÎN TEMPLUL BRÂNCUȘIAN AL ELIBERĂRII (DE AR FI FOST SĂ FIE...), Ed. Double Press Production, Baia Mare, 2004; SPERANȚA (versuri) Ed. Karta-graphic, Ploiești, 2008; TRIPTIC SPIRITUAL: Eminescu – Blaga – Brâncuși, Ed. Feed-Back, Iași, 2008. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România

Este interesant de văzut cum, Lucian Gruia scrie și de-scrie în mai multe „registre” care țin de creația literară, de critică și, mai mult, de istoria artelor. De la vers la proza scurtă, trece cu dezinvoltură, ba, chiar uzitând de licențe particulare, și care îi fac opera originală, și mai valoroasă prin ceea ce aduce ca noutate.

Când scrie despre Artă ca dimensiune a unei filosofii naționale, cum se întâmplă în Tripticul spiritual, și în celelalte două volume care omagiază amprenta brâncușiană a neamului românesc, Lucian Gruia o face cu minuțiozitate, cu erudiție ce mă duce cu gândul la un ins ce stă ani în șir aplecat peste tomurile de volume din Biblioteca Academiei. Este o trudă sisifică și care, am putea crede că nu are nimic de-a face cu fulgurațiile de vers, care vin – pleacă - vin din viața poetului. Și totuși, poet autentic și cercetător al științei frumosului, Lucian Gruia merge într-un singur sens, într-un echilibru perfect, în opera sa.

În același timp, el este un om al zilei, un tip care își trăiește normal cotidianul, Viața, pe care o oglindește cu șarm personal, cu ironie fără ranchiună, cu inteligență care nu scoate unghiile la nimeni și, cu bunătate și acel dor de ducă, dorul care ne face puternici în fața necunoscutului. Scriitorul este un om bolnav de neliniștea de-a lăsa un semn că nu a trecut prin viață ca rața prin apă.

Lucian Gruia scrie cronici de carte, publică articole, proză și poeme într-un mănunchi de reviste dintre cele mai serioase, cum ar fi „Poesis”, „Viața românească”, „Brâncuși”, „Portal-Măiastra”, „Axioma”, „Origini”, „Poezia”, „Viața de pretutindeni”, „Esteu”, „Revista nouă”, „Almanahul vânătorilor și pescarilor sportivi” etc. Este redactor la revistele: „Portal-Măiastra”, „Esteu” și la „Viața de pretutindeni”.

Poemul de dragoste ocupa un loc special în oprea lui, dragostea fiind percepută ca o...PUNTE A SUSPINELOR:

Sacrificiul etern! Dar, cel mai puternic îl simt pe Poet în versurile care s-au născut din toate cele multe ghinturi primite și din durerea „călcăturilor pe bătătură”. Viața unui scriitor este departe de-a fi lapte și miere.

Lucian Gruia scrie poeme cu mesaj social clar, dar nu lozinci patriotarde, nici gargariseli cu revendicări sindicale. El scrie cum respiră despre ceea ce vede, aude, pipăie și respiră. Trece, cerne prin propria-i existență clipa de față și o face, Doamne, o face cu temperament de amant latin, cu rațiune aproape galcială și osârdua care îi dă acele insomnii creatoare, din care se nasc marile lumii poeme. Exemplific cu o mostră de, cum să răsucești cuțitul în propria-ți rană, și ...rana să nască o roză sălbatică, - nu un trandafir de dulceață.

Șanse de vindecare de poezie? Niciuna.

Poeme de tinerețe cu Daniel Lăcătuș

Nu își alege cuvintele, care vor construi un viitor POEM, după amprentă. Forma silabei nu are importanță. Doar vibrația, sunetul trebuie să fie cel mai bun, să fie capabil să facă dintr-un vers o simfonie inconfundabilă.

Când îi citești poeziile, ai impresia că sunt scrise fără de tihnă, fără un crochiu gândit de dinainte. Totul pare a fi compoziție de-o clipită, uneori mai poematică, alteori chiar prozaică dar de fiecare dată, având o idee interesantă în centrul atenției. Nu caută, nu găsește mereu sintagmele cele mai potrivite, dacă facem referință la travaliu, la ceea ce înseamnă o poezie „lucrată”. La el, totul devine efect al jocului de artificii. Daniel găsește breșa de comunicare cu lumea interioară, totul se schimbă, - o metaforă cuminte zbucesc, se transformă în vâlvătaie, arde. Cenușă? Nu rămâne cenușă, nici steril, după spectacolul care vrăjește cititorul.

Poemele din aceasta carte sunt clare, răspicate și lăsate libere spre a fi reluate, în alte și alte variante (poate). Sunt poeme de tinerețe, care nu se camuflează în veșmintele roz-bombon a iubirii primăvăratice, nici nu face paradă de prețiozitate în cuvintele cu care lucrează.

Poezia lui Daniel Lăcătuș vine pe furiș, cade ca o pasăre albastră, se așterne în pagină. Frumoasă. Are darul de a te atrage în mrejele oniricului, spațiu impalpabil și reinventat de la o generație la alta. Aparent, poetul nu dă tribut maeștrilor, trecutului. Dar, nici viitorului, timpului, singurul care va stabili dacă Poezia sa va avea valoare. Deși timpii se intersectează, Prezentul este cel care dă forța și spiritul cărții.

Poezia modernistă, pe care Daniel o practică ca și cum s-ar juca „în nasturi” este cerută, iubită și „consumată” de cititorul contemporan, dornic să se

regăsească prin mulțimea de exponate al unui veac în care consum, piață... ar putea deveni substantive proprii.

Un fel de bazar ordonat, o mostră de viață, aparent fără o temă anume, - scriitură cu inspirație din spațiu vital universal, - aceasta este mostra de talent cu care Daniel Lăcătuș vine, ne demonstrează că este poet, unul despre care se va mai auzi, se va mai scrie. De bine.

Menuț Maximinian, - PE ARIPA CERULUI

Jurnalistul Menuț Maximinian este unul dintre cei mai prolifici scriitori tineri, cu activități diverse și care, aparent, nu au afinități între ele. Cultura scrisă, etnografia și folclorul, activități de voluntariat în sfera dreptului omului și realizator de televiziune, Menuț a reușit ca într-un timp record să întrunească sufragiile cititorilor, să câștige respectul și simpatia publicului de toate vârstele și din toate categoriile sociale.

A pășit cu dreptul în lumea cărților, cu un volum care întrunea în paginile sale o serie de interviuri interesante, inedite și spumoase ca stropii de șampanie. Mai apoi, ne-a surprins frumos cu pagini dense de monografie locală, cu referință directă la Diug, satul de care încă se simte legat prin rădăcini și bucuriile pe care i le rezervă acel colț de paradis terestru situat pe Valea Ilișuei. O carte cu conotații sociale clare dar care, scrisă cu talent, a devenit literatură bună, a fost inspirată de copiii dintr-un orfelinat al României actuale. Mai recent, în 2008, la Editura Karuna din Bistrița, Menuț Maximinian își publică volumul Pe aripile cerului. De fapt, un jurnal de observații fine și expuneri de stări și sentimente, el „fotografiază” o lume pe cale de dispariție și care, ca o fata morgana, se află la limita dintre ficțiune și realitate. Pornind de la lumea imaginară, care... încapă într-o coajă de nucă, cu aplecări clare spre arhaic și cutumele unei civilizații de tip rural, și unde Menuț face o figură de artist al cuvântului, - filmul cărții se derulează în secvențe independente una de alta, în fragmente de imagini și acțiuni umane care, la prima citire, nu par a avea legătură una cu alta. Lumea decupată de Maximinian Menuț și prinsă (romantic) de Aripa cerului, este o lume din „bucăți” care așezate sun lupă, ca într-un joc de puzzle ne arată dimensiunea unui spațiu populat cu eroi, eroi adevărați de literatură, care trăiesc în noi și lângă noi.

Inspirat din mediul care îl înconjoară, Menuț folosește personaje anonime, dar ușor de recunoscut în realitate, - pentru a ilustra stările de tensiune teribilă, cum ar fi în Super Preș, pagini în care umorul inundă amărăciunea și autorul nu trece cu vederea teatrul ieftin dat de cei atotputernici.

În „Graniță și pită”, tristețea autorului se resimte cu acuitate teribilă, derizoriul și infinitul spațiului din care țăranul își ia lumea în cap, pleacă în lume după o „pită” mai albă se confundă până la lacrimă. Casele noi și sfidătoare prin opulență, dar în care nu locuiește nimeni, sărbătorile de iarnă care trec fără a fi împodobite cu veselia tinerilor, - tineri ce muncesc în străinătate, - toate aceste

detalii fac o adevărată pagină de istorie actuală, o frescă de deznădejde în cronică localităților noastre rurale, de care Menuț Maximinian se simte legat cu noițele responsabilității sale de intelectual care vede lumea prin propriile sale percepțe.

Satul care se stinge! Aceasta este imaginea care transpare mereu, chiar și acolo unde autorul, voit sau nu, încearcă să salveze aparențele, descriind cu lux de amănunte pitorești locurile și oamenii pe care îi cunoaște așa cum se cunoaște pe sine.

În „Pană de păun „, autorul face interferență între o lume a zeilor din Olimp și lumea satului transilvan, locul unde Baba Ioana își începe vraja odată cu răsăritul soarelui. Fantasticul și realul, miticul transpus într-un topos fecund și născător de legende, iată spațiul prin care Menuț Maximinian se învârte ca un fecior la jocul de duminică. Mai puțin sigur pe el mi s-a părut a fi în fragmentele în care definește cu uneltele scrisului, spațiul urban, - barurile de noapte, întâlnirile cu scriitorii care-s hotărâți să facă o carieră indiferent de prețul plătit. Pilduitoare în substrat dar efervescente și plăcut a fi lecturate, povestirile din volumul „Pe aripa cerului” sunt mostre de talent nativ ale unui jurnalist care vede totul, notează ce-i place și mai ales ce nu-i place în ceea ce-l înconjoară, apoi, retras în liniștea unei după amiezi de duminică, își construiește cartea ca pe o oglindă în care aripa cerului se vede răsturnată.

Menuț Maximinian construiește o lume din lumini și umbre, o lume în care, dacă am fi un pic mai atenți cu noi înșine, am putea observa că facem cu toții parte din peisajul pe care ni-l înfățișează cu dragoste dar mai ales cu amărăciunea copilului care realizează nebunia adulților și conștientizează că, el singur nu are putere să schimbe lumea în bine.

Una peste alta, cartea este încă o cărămidă solidă în construcția literară pe care Menuț Maximinian o realizează din mers cu hărnicie, talent și bucuria creației.

Menuț Maximinian a pășit cu dreptul în Vremea sintagmelor

Într-o ținută grafică excelentă, datorată Editurii Karuna, cu coperta elegantă și atrăgătoare, VREMEA SINTAGMELOR, cartea semnată de Menuț Maximinian este un compendiu de jurnalism cultural de cea mai bună calitate, care adună în pagini o seamă de întâmpinări de carte, cronici literare succinte, pe care autorul le-a scris și le-a publicat de-a lungul unui deceniu de gazetărie.

Ziarul Răsunetul din Bistrița, a fost, este și va fi (și) o școală de literatură, un atelier literar clar, în care, în ultimul deceniu, la pagina de cultură au avut loc adevărate mutații, schimburi culturale eficiente și interesante.

Tot mai mulți scriitori și-au dorit, și au putut să-și vadă semnătura în paginile ziarului, sau să beneficieze de prezentarea literară a cărții pe care au publicat-o. Menuț Maximinian a reușit în timp scurt să-și facă din nume renume și să câștige încrederea și chiar prietenia multor intelectuali cu chemare spre

literatură, spre cultură în general. În același timp s-a afirmat, și și-a devenit unul dintre cei mai cunoscuți scriitori din județ iar pe plan național a reușit performanța de-a publica sub semnătură personală, sau de a beneficia de cronici literare interesante în reviste literare de prestigiu.

Deși autorul Vremii sintagmelor nu și-a propus niciodată să dea cu barda în Dumnezeu, sau să despice firul în patru, cronicile sale au fost primite cu seriozitate, cu emoția cuvenită dar mai ales, cu respect și încredere din partea publicului dar și a autorului.

El s-a impus prin sinceritate, talent și putere de muncă.

Ca și pe raftul unei biblioteci adevărate, cărțile la care face referință Menuț Maximinian în ultima sa apariție editorială, sunt lucrări așezate în ordine strict alfabetică. Nu are favoriți, nu face concesii dar nici, la polul opus, nu incriminează. Este un critic echidistant și îi lasă cititorului posibilitatea să aleagă pagina care îl interesează, aflând detalii despre cărți și autori celebri, sau despre alții în devenire. Scrie cu același profesionalism despre maeștri dar și despre condeiele care au scânteiat pe cerul liric, ca o stea căzătoare, o singură dată.

Excelentă mi se pare a fi și ideea prin care, în paginile de la începutul cărții, se explică într-un mod lejer, (pentru un public care nu este neapărat molipsit de „microbul” Literaturii), vorbește în termeni clari despre starea de fapt a scriitorului contemporan, a revistelor literare, a grupărilor de gen, realizându-se în acest mod, o traiectorie spre „raftul” plin cu cărțile, pe care Menuț Maximinian le-a citit și despre care a scris cu perseverența unui jurnalist care se respectă.

Bucuria de –a ține o carte nouă în mână, se simte în rândurile prin care autorul își începe pledoaria pentru fiecare volum în parte. El nu desparte apele de uscat cu forța, nu face selecții și topuri după calitatea artistică.

Autorul redă cu acuratețe și bun simț eșantioane din textele la care face referință, pentru ca, așa cum am mai spus, beneficiarul, domnia sa cititorul să intre indirect în lumea cărții respective și dacă, îl interesează subiectul, genul și stilul literar respectiv, să caute cartea .

Unul dintre cei mai temerari scriitori din tânăra generație, Menuț Maximinian a ajuns la maturitatea scriitoricească după ce, un deceniu încheiat a exersat ca un violonist cu har pe strunele unui Stradivarius. Succesul nu s-a lăsat așteptat.

El nu mai este scriitorul provincial care își laudă colegul de breaslă la o halbă de bere. El scrie cu teme, documentat și își asumă cu responsabilitatea și, așa zice eu, cu har dat de Dumnezeu, rolul de gazetar literar.

Împătimit de litera scrisă, numele lui Menuț Maximinian este deja cunoscut în presa scrisă și electronică din țară și chiar din străinătate. Un punct în plus în topul cultural al unui județ cum este Bistrița Năsăud, unde literatura de bună calitate nu mai este demult o fata morgana.

Ceea ce a adunat Menuț în cartea de față, sunt materiale pe care le-am citit la timpul lor, în paginile ziarului Răsunetul, îmi sunt familiare. Majoritatea dintre autorii cărților consemnate în cronicile aici prezentare, îmi sunt cunoscuți din ceea ce au publicat, au scos până acum pe piața de carte. Tocmai de aceea, bucuria de-a regăsi acest buchet de cărți și autori între două coperte, sub

semnătura lui Menuț Maximinian constituie pentru mine, ca scriitor, o duminică a prieteniei care, vrem sau nu vrem, ne leagă prin acțiunea comună.

Cu aceeași dragoste față de pagina tipărită, autorul cărții face referință la autori cu vechi state în lumea literară, dar și la novicii care bat la porțile literaturii. Generozitatea și responsabilitatea, două paralele care nu credeam că se pot întâlni vreodată, aici fac casă bună. Și rezultatul nici nu putea fi altul cât timp Menuț Maximinian este un profesionist de primă mână, iar cele 10 cărți publicate de el până astăzi sunt girul că va merge mai departe cu aceeași patimă frumoasă, hărnicie intelectuală și candoarea cu care l-au înzestrat părinții, de acasă.

Monografiile, proză, reportaje... sunt genuri literare la care Menuț Maximinian s-a oprit în ultima vreme. A scris, a pus cuvintele de hârtie ca și cum ar fi aruncat boabe de grâu în brazdă. Acum culege și roadele. Premiile, distincțiile, cuvinte frumoase de la maeștrii sunt tot atâtea moduri prin care autorului i se recunoaște valoarea literară și jurnalistică.

Vremea sintagmelor este cartea unui scriitor implicat în societate, nu a unui literat închis în turnul de fildeș, de aici și apetența lui Menuț pentru munca de redacție, pentru a relaționa pe diverse paliere ale culturii și în sfera socială. El are scrisul în sânge, muncește pe pagină cu încrederea omului care are ceva de spus lumii în care, din nefericire, Cartea nu mai este considerată a fi o valoare națională.

Ceea ce face Menuț Maximinian este un act de cultură adevărată. El aduce sub lupa publică cărți care, multe dintre ele, nu ar beneficia poate, de cronici și atenție din partea criticilor de specialitate. Deși nu își propune să radiografieze cu „uneltele” unui critic literar de meserie, autorul prinde esența, lamura din fiecare carte pe care citește, despre care scrie. O face cu luciditate, cu aplomb și siguranță de sine. Nu băjbâie și are deja un stil de prezentare, un enunț propriu și inconfundabil.

Fiecare dintre prezentările de carte cuprinse între cele două coperte sunt unicat, fragmente dintr-un puzzle care reliefează, la urma urmei, munca sisifică, zilnică și formează laolaltă o...geografie literară indubitabilă. Cei care au beneficiat de consemnările autorului nu țin doar de județul Bistrița Năsăud, sunt cărți și autori care fac istoria literară mai savuroasă, mai vie .

Felicitări, Menuț Maximinian pentru Vremea sintagmelor, care este menită să-ți deschidă o zodie nouă, drumuri pe care cărțile tale să ajungă acolo unde le este locul, în librării și în bibliotecile țării.

Rădăcini împrumutate, - Menuț Maximinian

În volumul intitulat „Rădăcini împrumutate, și care a văzut lumina tiparului în aceste zile, la Editura „Karuna” - autorul face un exercițiu de patriotism în sensul cel mai frumos al cuvântului.

Într-o perioadă istorică în care, ca românii în România, - celor mai mulți dintre noi ni se pare a fi desuet să ne erijăm în apărători ai românismului,

preferând să pedălăm pe sloganurile unei globalizări mai mult sau mai puțin avantajoasă pentru ceea ce suntem, - Menuț Maximinian ne pune în fața unui fapt împlinit. Frust, la obiect, cu date istorice și nu doar, autorul ne arată o altă fațetă a monedei românismului pe care îl știm.

Mai pregnant decât în toate celelalte cărți ale sale, în Rădăcini împrumutate, scriitorul Menuț Maximinian se folosește de uneltele jurnalistului care este, dar și de cele ale etnologului, meserie pe care și-a ales-o și cu care iese la rampă, el fiind licențiat al Facultății de...

Seriozitatea muncii de cercetare pe terenul care, la prima vedere, nu îi oferă defel avantaj, (cercetarea fiind făcută în comunități cu marea majoritate a populației maghiarizată), puterea de discernământ în alegerea filonului de cunoaștere reală, alegerea dintre sute și mii de variante posibile a unui fragment de istorie cât mai apropiat de realitate, face ca volumul de față să întrunească preferințele mele, de cititor, într-un top ad-hoc alcătuit din volumele deja publicate de Menuț Maximinian până astăzi.

Subiectul ales de autor este unul care nu doar azi, de-a lungul vremii chiar, a inflammat spiritele, a împărțit în două tabere beligerante chiar, istorici reductibili, politicieni puternici, oameni de rând.

Zona care ține geografic vorbind, de ceea ce este cunoscut îndeobște sub numele de Secuime, de Bazinul Odorheiului Secuiesc, s-a aflat în ultimele decenii mai mult în atenția susținătorilor maghiarismului din România de după Trianon. Istoricii noștri, cei mai mulți, s-au mulțumit să observe fenomenul maghiarizării românilor din zona mai sus amintită, doar pe baza a ceea ce se mai află-n arhive. Colb de Istorie! O cercetare la fața locului părea pentru unii aproape imposibilă.

În afară de modul literar clar, în care și-a scris lucrarea de față, Menuț Maximinian dă dovadă de talent jurnalistice și de cunoaștere a unei LUMI care pentru mulți dintre noi este doar o pată de culoare pe harta României.

Cu nuanțe poetice brodată din loc în loc, cartea Rădăcini împrumutate este un fel de rugăciune pentru memoria unui popor lovit din toate părțile de hoarde, mai vechi sau mai noi, de cotropitori. Drama românului căruia străinul, pe care l-a primit în casa și la masa sa, străinul care, mai apoi devine stăpân pe identitatea românului, este redată cu date certe, cu exemplificări și cu date concrete. Biserica, în tot acest context, rămâne coloana vertebrală care reușește să adune în jurul axului său, să țină pe verticală cele câteva cuiburi de români care au mai rezistat, în timp, maghiarizării aparent implacabile.

Ciuvuri de istorii personale, altele de familie, sunt adunate cu migală și cunoaștere de profesionist, într-un puzzle care, pentru cei care au ochi ca să vadă, constituie un document al diluării noastre, ca nație.

Prin curajul unor intelectuali autentici, a unor clerici români sau chiar a destui oameni simpli, Limba Română încă mai respiră în susurul apelor, în șuierul vântului, în doinele noastre străvechi.

Bazându-se și pe o bibliografie, la care și-au adus aportul de-a lungul anilor, nume de prestigiu național, - autorul volumului de față face o paralelă cu ceea ce el a întâlnit pe teren. Pomind de la crucile din străvechile cimitire din satele care azi, după nume, grai și port, ni se declară a fi formate din etnici

maghiari, dar unde numele românești clare, sunt schijeșite în pietrele sau crucile de stejar ce țin loc de căpătâi de mormânt, Manuș Maximinian ne conduce într-o veritabilă odisee istorică, folosind repere antropogice și etnologice care nu pot fi măsluite de pseudo-savanții în materie. Artă bisericească, slova românească, meșteșugurile și mentalitatea tipic românească, - sunt tot atâtea valențe de care autorul se folosește cu tandrețe, fără ranchiună, când ne demonstrează că acel spațiu este țărână din țărâna României.

Este o lucrare cu personaje reale, nu fictive. Este o altă monografie care ar trebui să facă parte din marea monografie a spațiului real al României de ieri, de azi și de mâine.

Rădăcini împrumutate este, la urma urmei, o mărturisire, un act de identitate semnat prin exercițiul curajului de-a spune cu voce tare că ...ești ceea ce ești, un ROMÂN.

Fără colaborării săi din umbră, prietenii și toți pe care i-a cunoscut acasă la ei, în acest demers, timp de documentare și de naștere a cărții, Menuș Maximinian nu ar fi reușit să ne ofere decât un surogat din adevărul absolut al spațiului Odorheiului Secuiesc. Astfel, deși este o carte de autor, volumul de față se impune, ne convinge de necesitatea prezenței sale în fiecare bibliotecă din România și nu doar. Istoria este vie. Rămâne să citim cartea, să mergem și să stăm de vorbă cu „personajele” care o alcătuiesc prin viețile și istoria lucrării pe care au împlinit-o sau... nu.

Maria Mândreanu-Oltean, - Speranțe sub ghilotină (Des espoirs sous la guillotine)

Cu actualul volum de poeme, prezentat într-o grafică și îngrijire editorială de duminică, în ediție bilingvă, Maria Mândreanu-Oltean face încă un pas sigur pe drumul literar al Mariei Mândreanu-Oltean, o cale aș zice eu „lactee” cu jerbe de lumini astrale, de bun augur, împodobindu-i opera. Da, se poate vorbi deja despre un autor și operă literară, atunci când vine vorba despre fișa de autor care îi poartă semnătura.

Pornind cu o carte de poezie pentru copii, Maria a trecut prin poezie la proză, pentru ca, prin volumul de față să revină la marea sa dragoste Poezia.

Maria scrie în vers clar, șlefuit ca un cristal, ferindu-se din instinct de balastul cuvintelor. Caută lamura ideii prin întreg, folosind sintagme ce ating perfecțiunea prin imagini aproape vizuale, prin acel „cântec” fără dimensiune, care face dintr-un om care scrie, Poet.

Poemele din volumul Speranțe sub ghilotină sunt eșantioane de talent nativ care, ca o hârtie de turnesol, vin să ne arate destinul lumii în care ne zdrobim speranțele și amintirile.

Tumultul cotidian este ridicat exponențial la virtuți poetice clare, devine poem și încântă prin canabilitate urechea, prin autocuprindere inima, iar prin tehnica poetică care îi aparține autoarei, cotidianul dur și vicios este reconvertit în Artă.

Poemele Mariei sunt adevărate manifeste pentru Mai Binele Planetei. Sunt un strigăt în târgul deșertăciunilor în care banii, armele și puterea fac jocurile.

Autoarea se luptă cu propriile-i arme, cuvintele, cu mai marii lumii, dar și cu insignifiantele detalii ale întregului planetar care, din răutate, prostie și lăcomie ar putea duce la dezastrul total.

„Cu o metaforă deschid universul” spune Maria în unul din poeme, și eu cred că da, metafora este cheia care, pe lângă simțul de observație excelent al detaliilor din lumea exterioară, face să trăiască poemele din cartea mai sus amintită, cu o intensitate teribilă. Autoarea pare să se autoflageleze în multe dintre sintagme, dă tribut de durere umană pentru a descoperi la urma urmei, leacul atot vindecător înaintea dezastrelor.

Maria este un poet care-și trăiește poezia, nu vine cu citate, nici cu surogate care ar da „bine” într-un context sau altul.

„Acasă stau de vorbă, Cu bucuria, cu nefericirea...” iată o altă stare, la prima lectură atribuind-o poeziei strict feminine, ușor duioasă, fără frondă în fața nedreptății, dar care, în contextul întregului care este cartea, desăvârșește jocul de puzzle al imaginilor, ideilor care fac conexiunea dintre autorul și turnul său de fildeș, - un gânditor, un alt detaliu din întregul care este, ar putea fi societatea cu bunele și relele sale.

Uneori de-o duritate ce ține de stilul poezilor-bărbați, Maria se revoltă, țâșnește prin cuvintele spuse pe șleau. Nu se ferește să recunoască durerea, încercările, bucuria și fericirea deplină când este cazul.

„De zece zile poezia m-a părăsit” este o altă mostră de etalare poetică a stării lăuntrice, nu de teamă pentru ceva ce ar putea să îi fie luat, ci de îndârjire într-o viitoare așteptare. Așteptarea poetului! Una mai grea decât moartea. Poetul și fila albă pe care literele cad ca păsările pline de alicie în aripi.. Acesta este Maria Mândrean Oltean, - un poet modern am putea spune, dar pentru care se deschid mult mai multe drumuri literare.

Maria scrie și o proză fascinantă, iar poezia, care este și cred eu, va rămâne Regina inimii sale de poet, poemul, simt că se va deveni ca o sabie scumpă de Toledo. Incisiv uneori, dar cu flexibilități ale limbajului poetic proaspte și potrivite în întreg.

„Mă așteaptă poezia cu portiera deschisă” - este începutul unui alt poem, pentru care Maria îmbracă haina cea mai bună a poetului, oficiază într-un templu din cuvinte nu din vorbe care nu ar avea consistență.

Tot ce scrie Maria are un sâmbure viabil în alcătuire, nimic forțat, nimic atins de vulgaritate, - doar șoapte lirice alăturate ca într-o cununie a formei literare în ceea ce, pentru că nu aveam ale denumiri al îndemână, le spunem :poem, poezie.

Trupul din carne, oase și sânge, trupul biologic al femeii Maria Mânrean Olteanu, este metamorfozat poetic printr-o incandescență pe care o resimt numai creatorii.

Poemele curg prin șira spinării poetei, arborii se transformă în mușchii picioarelor ... și așa mai departe, - biologicul este ridicat în vârful peniței poemului, un poem care învinge timpul.

Urbanul este un alt aliat al poetei în desăvârșirea textelor literare. Străzile, scările... Orașul din poemele Mariei „miroase a poezie”.

Adesea copleșită de marasmul care îi acaparează atenția cu problemele zilnice, Maria spune într-un vers de-a dreptul sfâșietor prin durerea neputinței de-a interveni fizic în anihilarea răului din lume:” Am ajuns să nu mai sperăm, Să lăsăm timpul, Să ne strivească, ca un tăvălug.” Este doar o clipa de renunțare la bătălia pe care autoarea o dă mai întâi și mai întâi cu sine însăși, pentru că, apoi, ridică capul, privește cerul și scrie :

„ Poezia este rodul iubirii dintre Două stele!” Am zis! Este ca un enunț, ca o descătușare și semn de ridicare a omului la pretențiile Demiurgului.

Versul care încheie placheta de față sună așa: „ Cu trupuri albite, Stau răstigniți în așteptare”.

Este o imagine a bătrâneții însingurate ca un Christ pe crucea golgotică.

Este un alt fel de abordare a poeziei la care Maria Mândreanu-Oltean apelează, și care ne arată fragilitatea în care persistăm ca omeni, dar și treierșul vremii prin trupurile noastre.

Poate tocmai durerea din acest poem este un semn de renaștere prin poezie, prin artă, - adică prin Răstignirea noastră colectivă, apoi a fiecăruia dintre noi.

Autoarea trage semnale de alarmă generală, o face cu patimă uneori, cu delicateța alteori, dar de fiecare dată cu har indiscutabil.

Victoria Milescu, - „Conspirații celeste”

Parafrazând titlul celei mai rețete cărți de poeme semnată de Victoria Milescu, am putea spune că, existența însăși a Poetei stă sub semnul unei „conspirații” celeste, prin care Dumnezeu și-a așezat harul cuvântului frumos-spus în trupul unei femei delicate dar cu talent, bunătate și putere de muncă în Galaxia Poeziei.

În forfota pregătirilor pentru sărbătoarea Nașterii pruncului Iisus, a marca nașterea unei poete, înseamnă și un act de solidaritate cu toți cei ce iubesc cu adevărat minunea Creației, un semn de prietenie și de prețuire pentru ceea ce ea, ca scriitor, ne dăruiește din armoniile sale literare.

Victoria Milescu s-a născut la mijloc de Decembrie, la Brăila.

Brăila, orașul pe sub coasta căruia alunecă șlepuri și sloiuri de gheață, locul unde se înnoadă și se deznoadă legendele, dintre care cele cu Jean Bart și Fănuș Neagu rămân tainice ca mirosul de vin fierț în scorțișoară.

Brăila, un spațiu cu aură potrivită pentru cei ce își înmoaie penița în apele Dunării și scriu literatură.

Pornind de aici, Victoria Milescu și-a făcut o biografie literară superbă, a scris o operă împărțită pe volume suficiente ca număr, dar mai ales ca identificare poetică, pentru a-i da certitudinea că se află în elita de gen.

Aproape că nu există revistă literară din România în care să nu fi publicat și Victoria Milescu, sau în care să nu fi fost semnalate de către critică, volumele sale.

Cei mai erudiți critici literari au avut cuvinte de admirație și bucurie pentru ceea ce scrie această poetă, - o scriitoare modernă și care de-a lungul anilor a știut să-și păstreze verticalitatea morală în viață ca și în scriitură.

Victoria Milescu este licențiată a facultății de Filologie, Universitatea din București, secția română-engleză. A lucrat ca profesor I de limba engleză, apoi referent de specialitate la Compania Tarom și la Departamentul Aviației Civile. Are studii și postuniversitare.

A intrat pe ușile din față în literatură, în anul 1978, când îi apar poezii în revista *Lucefărul*, la Poșta Redacției, ținută de Geo Dumitrecu. În 1988, câștigă concursul de debut în volum, concomitent la Editura Cartea Românească cu volumul *Prier*, redactor Mircea Cioban, și la Editura Facla din Timișoara, cu volumul *Argonauții*, redactor Eugen Dorcescu.

După 1990 lucrează în presă și în editură.

A fost redactor de rubrică, publicist-comentator, redactor-șef adjunct, secția Cultură la: *Realitatea românească*, *Azi* (Suplimentul „Fețele culturii”), *Ecran magazin*, *Universul cărții*. Redactor de carte la editura *Scripta*, la Editura *Nemira*.

A publicat: *Welcom December*, versiunea în limba engleză aparținând autoarei, la Editura *Fiat Lux*, 1994; *Șlefuitorul de lacrimi* (Editura *Eminescu*, 1995); *Izbânda furată* (Editura *Albatros*, 1995); *Inimă de iepure* (Casa Editorială *Odeon*, 1998); *Arleziana* (Editura *Eminescu*, 2000); *Zâmbet de tigr*, (Casa Editorială *Odeon*, 2001); *Ecoul clipei* (Casa Editorială *Odeon*, 2003); *Flacăra nevăzută* (Lathantatlan Lang (ediție bilingvă, română-maghiară, traducere de Horvath Dezideriu (Casa Editorială *Odeon*, 2007); *Roua cuvântului* (Szarmat, ediție bilingvă, română-maghiară, traducere Horvath Dezideriu, Editura *Anamarol*, 2008).

A scris și publicat numeroase cărți pentru copii.

Victoria Milescu a fost mereu în centrul atenției iubitorilor de poezie dar și a editurilor, care i-au publicat poemele în foarte multe dintre antologiile serioase, culegeri de poeme care au apărut în ultimii 20 de ani în România.

Personalitate distinctă în lirica românească, Victoria Milescu este și un ferment cultural, promotor al acțiunilor de foarte bună calitate care au loc în cadrul Bibliotecii Metropolitane, - un om de cultură carismatic și de onoare, care știe cum să-și facă prieteni, dar mai ales știe cum să-și păstreze prietenii adevărate.

Posezoare a unui palmares superb de medalii pentru poezie, câștigătoare a mai multor concursuri literare naționale și internaționale, Victoria Milescu a rămas aceeași voce lirică unică și irepetabilă, mereu proaspătă și cu aplecare în stratul amorf al lumii din imediata vecinătate, dar și cu vise ce țintesc spre lumi siderale.

Despre cărțile Victoriei Milescu s-a scris la superlativ și cu emoție firească, laurii nu s-au lăsat așteptați, dar, nimic din toate aceste jerbe de laudă

binemeritată nu au făcut-o să-și piardă capul, nici să își rezerve clipe de odihnă, să renunțe, ca stare, la poezie.

Victoria Milescu scrie cu foame de imagini preschimbate în cuvinte, scrie cu înțelepciune și motivația Omului care știe că dincolo de aparentele granițe ale umanității, există Arta ca definiție.

Este membră a Uniunii Scriitorilor din 1995, membră a Asociației UNESCO „Iulia Hasdeu”, membră ASLA, Oradea, membră a Academiei Interferențelor Internaționale, Fundația „Paul Polidor”.

Dumitru Munteanu, - CLIPE FURATE TIMPULUI

Se vorbește ca despre o specie tot mai rară despre oamenii-cetății, personalități distincte și care prin ceea ce întreprind nu doar profesional sau în cadrul restrâns al familiei, reușesc să devină în timp, adevărate modele. Despre cum reușește Dumitru Munteanu să se încadreze pe o traiectorie specială, cu valențe nebănuite și care fac cap de pod cu viața-i proprie, este greu, nu de scris ci de descifrat dacă nu l-au cunoscut între timp și mai ales, dacă nu i-ai citit lucrările.

Dumitru Munteanu este un cetățean onorabil al timpului său, unul care nu privește lumea înconjurătoare doar din fotoliul din fața televizorului dând cu „presupusu” criticând sau laudând fără noimă. Scriitorul Dumitru Munteanu este deja un ins hârșăit de politică, un om de afaceri prosper și un familist bun ca puțini alții . Ca scriitor, după cele .... carti deja publicate și primite de critica literară, dar și de publicul cititor mai mult decât bine, - vine cu o carte nouă intitulată CLIPE FURATE TIMPULUI.

Tocmai am terminat de citit manuscrisul și sunt gata să recunosc că, pentru un „război” atât de mare și pe care autorul îl poartă cu Istoria trecută, prezentă și viitoare, dar mai ales îl duce cu sine, a învățat perfect meșteșugul armei imbatabile: CUVÂNTUL.

Interesant mi se pare modul special în care reușește să țină acest soi de „jurnal” din perspectiva omului liber, cum prinde firimituri din rășnița cotidiană și le coagulează în sintagme, în pagini care se definesc adesea, în documente socio-economice, istorice chiar.

Mânuind cu dexteritate fraza și ideea din măduva frazei nu o dată foarte caustică, Dumitru Munteanu face aici o demonstrație nu doar de scriitor ci și de cetățean și om politic. Nimic nu este gratuit spus în paginile cărții și „săraca Românie” la care se raportează cu dragoste și durere fățișă, cu furie uneori și cu citate frumos alese adesea, îmi vine, în contextul cărții, să o asemuiască cu „săraca fată bogată”. Dar, în paginile de față scriitorul nu este defel retoric, nostalgic...Preia informația ca un jurnalist sadea și o „traduce” în stilul său propriu pe hârtie, cu detalii și documente certe.

Nu pare a fi aici lupta unui „călăreț singuratic” într-un război dus de unul singur împotriva tuturor. Dumitru Munteanu ia în răspăr lumea politica de la

Cotroceni, „măturând” partidele de tot felul, până la nivel de județ. Nu-i scapă nimic! er putea observa unii, numai că, o carte nu are rostul unei restituții în integritate a memoriei colective, și Dumitru Munteanu știe foarte bine, simte acest lucru, incitând doar cititorul, lăsându-l apoi slobod doar cât să își pună întrebări după întrebări, să privească în jurul lui cu alți ochi decât a făcut-o până atunci. Dumitru Munteanu este un scriitor curajos și suficient de efervescent pentru ca atunci când prinzi să citești una din cărțile sale, să nu o mai lași din mână până ce ai ajuns la final. Este și un scriitor fertil, scriindu-și cărțile, aparent cu ușurință, dar se simte că nu are rădăcini aeriene, el este așezat cu tot ce are pe un cernoziom din vechime și din care, realitatea odată dezvoltată prin lupa-i scriitoricească, devine realismul de inconfundabile pe care îl găsim în mai toate scrierile semnate Dumitru Munteanu.

Ceea ce reușește în CLIPSE FURATE VIEȚII nu mi se pare defel a fi un flirt cu literatura, în ochiul văltoarei în care ne aruncăm cu capul înainte în fiecare zi a vieții, este mult mai mult de atât, o chirurgie pe cord deschis a stării unei națiuni, de care, ca români, adesea nu ne pasă ce a fost, este și va fi cu noi ca popor, în viitor.

Nazarica Munteanu, - o pădureancă

Își face loc pe firmamentul liric al Bistriței printr-un volum de versuri care țin de rădăcina din adânc a ființei poetei. Sunt pagini de amintiri lăsate să curgă aproape sihastrice, ca undele Sălăuței, sunt altele cu dureroase rememorări ale ființei care a fost și va mai fi prin legătura de sânge a părinților, a bunicilor... filon nedespărțitor de dor și experiențe care duc spre ceea ce este astăzi numele poetei, numele femeii și numele prafului cosmic.

De la suavele depănări de cuvinte în suișul și coborâșul versului popular, loc unde Nazarica se simte ca peștele-n apă, - trece în vifornița care nu mai lasă loc pentru decantarea cuvintelor simple.

În poemul „Vulturii” imaginea este una cutremurătoare, câștig[prin expresie în fața stilului, stil care nu reușește să îi țină isonul, dar, cu atât mai important mi se pare poemul, cu cât depășește starea personală, a insului, a credinciosului, și transmută întregul eșafodaj de sintagme pe umerii universului. Un Univers prin care...” ...vulturi flămânzi/ de zi și de noapte,/ de viață și moarte /ciugulindu-și hrana/ de pe răstigniri.”

Venind de la o persoană care credeam o vreme, că se „joacă” doar cu Literatura, acest vers face cât o plachetaă întreagă de poezie.

Deși, parcă voit amestecate, - de dragoste, creștine, cu aplecări în lumea satului care a fost pe vremea copilăriei poetei, toate poeziile din această carte sunt stampe ale aceluiași întreg, o lume rurală curată și tare ca un sâmbure de piatră, un loc prin care Nazarica Munteanu, o pădureancă prin destin și structură sufletească, - reușește să-și ducă pașii și toate cuvintele.

Mai puțin convingătoare mi s-au părut a fi poemele care dau în undă, se apropie de sclipiciurile orașului, sau acolo unde cuvintele alese sunt așezate

pentru a împlini sintagma. Nazarica prin însăși structura sa da femeie puternică și care bea încă apă din pumnii copilăriei petrecute în umbra Muntelui, - Poeta spuneam, nu are nevoie de artificii pentru a ne convinge ca scrie deja pe limba...poetilor.

Nazarica Munteanu se uimește pe sine, se întreabă ca și cum ar sta dinaintea oglinzii:” Ce se va întâmpla/ cu cântecul/ atunci/ când nu se va mai/ auzi?” Întrebare retorică, zic eu, pentru că simt cum cântecul Nazaricăi este de viață lungă, ca un vin în devenire, mustul de azi va deveni vin bun.

Inevitabil pentru poeții la început de drum, există din loc în loc și poeme care și-ar fi găsit locul poate într-un album, dar dincolo de toată generozitatea cernerii materialului din cartea de față, sintagme precum „ S-au înecat fântânile” te fac să simți în vers talentul care însoțește poeta pe tot drumul său de travaliu.

„Caii mei de lemn /îmbătrânesc în fața/ porții tale” lată încă un vers frumos și care aduce lemnul, esența vieții, în spațiul în care trăim astăzi. Gânduri și gânduri cumpănite și transpuse în versuri. Imagini ca de carte poștală, fragmente ca rupte dintr-o scrisoare de front, poeme calde sau altele în care erotismul devine rece și tăios ca un iceberg, o lumea fantastică atemporală și alta domestică, la îndemâna noastră... iată cum am putea vorbi despre „Vizita de o viață” pe care autoarea ne-o împărtășește fără reținere. O face natural, fără fașoane dar și fără șfială, - ca și cum și-ar scoate zâmbetul de pe față, bijuteriile de pe epidermă; „Asta sunt!”

„INTÂIUL DADAISM” în viziunea scriitorului Ion Pachia Tatomirescu

Prof. Univ. Dr. Ion Pachia Tatomirescu este membru activ al Uniunii Scriitorilor din România (din anul 1980), unul dintre membrii fondatori ai Societății Române de Haiku (din 1990) și ai Academiei Dacoromâne din București (din 1996). Este membru al Asociației Istoricilor Bănățeni (din 1992) și al Société des Poètes et Artistes de France (din 1999). Membru al Academiei de Științe, Literatură și Arte din Oradea (din 2004) și membru al World Poets Society / Société Mondiale des Poètes(depuis 2007).

Autor a peste 30 de volume, - poet, eseist, prezent în antologii și semnatarul a numeroase prefețe și postfețe la cărți care, în credința sa, eruditul intelectual crede că merită să intre în atenția criticii dar mai ales, în atenția publicului, Ioan Pachia Tatomirescu aparține, după cum singur se declară, primei Școli a Paradoxismului, de la revista craioveană, Ramuri.

Scrie pentru că nu poate altminteri, scrisul constituind credința sa de a-și „prelungi prezența, ori sentimentul prăelnicului „prezent” cu lucrări întru catharsis” etc...

Erudit și născocitor și dincolo de rafturile bibliotecilor cu tomuri savante, Ion Pachia Tatomirescu nu mimează mode trecătoare, nu caută negustorește să intre în topul vânzărilor de carte. Fiecare dintre cele peste treizeci de volume scrise și deja publicate, poartă amprenta unui autor legat definitiv și irevocabil de filonul de inspirație, care este lirica valahă. Face acest exercițiu cu finețe și inteligență de magistrul, fiind paradoxal, - un scriitor modern, - adept al

modernismului temperat, cum îi place să se califice. Crede în resurecția modernistă din a doua parte a secolului 20, și poate de aceea, Paradoxismul, ca altă fațetă a literaturii, i se pare a avea afinități reale cu secolul 21.

În recent editatul volum „Întâiul dadaism „, ediție trilingvă, și care a văzut lumina tiparului la Editura Aeticus din Timișoara în 2009, Ion Pachia Tatomiurescu reușește să aducă la îndemâna fiecăruia dintre noi, cititori mai mult sau mai puțin avizați, - ideea de dadaism, - plonjând cu cercetarea în istoria literară a avangardei dadaistă de lirism, fenomen unic în lume, și care a avut loc în România anilor 1912-1915.

Unii dintre noi știu, alții am știut dar am mai și uitat, că acest superb fenomen literar inegalat până astăzi, a fost rodul colaborării poezilor Ion Vinea și Tristan Tzara.

Scrisă într-o manieră, inconfundabilă, clară ca stil aparținând Prof. Dr. Ion Pachia Tatomiurescu, cartea de față nu șochează, doar ne restituie, în sensul cel mai elegant al cuvântului, ne redă un eșantion dintr-o istorie literară românească, care, în acest sens, ar putea fi cu mult mai aprofundată, mai strălucitoare decât este astăzi redată de critică și Istoria Literară.

Între capitolele cărții (Întâiul dadaism, Intâiul dadadism, sau dadadismul de la București-Gârceni (Romania), Al doilea dadaism, sau dadaismul de la București –Zurich-Paris) există punți de elegătură clare dar și atât de bine șlefuite științific, încât autorul ne face să regăsim o atmosferă încărcată de literatură adevărată, de istorie literară, pe fiecare dintre paginile cărții. Însoțite de date de calendar, de „trimiteri” și exemple preluate din operele poezilor dadaști, dar și de fotografii, care vin să completeze vizual o lume care noă, poate, ne este din ce în ce mai ascunsă în aburul timpului. Paginile cărții devin documente certe, filoane ale unui fenomen rar și pe care, ocupați cu nimicnicia din jurul nostru, cei mai mulți dintre noi, uităm să ne însușim dadadismul ca pe o victorie pur românească, un vis românesc împlinit dar mai ales, un act de cultură recunoscut de o Europă opulentă și gata să strălucească și prin sudoarea poezilor români.

Profesorul Ion Pachia Tatomiurescu ne întoarce cu fața spre un timp în care bucuria de-a fi scriitor român se declama la scenă deschisă.

Cu o copertă realizată de Florina Pachia și Liviu Curtuzan, - cu grafică evident grăitoare pentru cel care ține cartea în mână pentru prima oară, - INTÂIUL DADAISM este un fel de manual scris de un maestru pentru ucenicii din jurul său, dar mai cu seamă, pentru că el, maestrul Pachia știe care îi este menirea pe acest pământ.

Ovidiu Pojar și poemele dintr-UN ALT ANOTIMP

La Editura Dacia din Cluj Napoca a apărut recent volumul de debut al poetului bistrițean Ovidiu Pojar.

Lucrarea, într-o ținută grafică elegantă, cu coperta și ilustrația realizate de Oana Maria Clițan și cu beneficiind de semnătura poetului Alexandru Cristian Miloș la rubrica Redactor de carte, - se constituie nu doar într-un eveniment monden și care marchează debutul unui poet născut și nu făcut, ci într-un

adevărat eveniment literar la nivelul conștiinței noastre ca popor, care încă mai credem că românul s-a născut Poet.

Prefatatoarea volumului UN ALT ANOTIMP, poeta Dorina Manu, a găsit cuvintele potrivite pentru a ne incita în a deschide cartea, a citi poemele unui om care nu dorește să spargă tiparele convenționale ale Poeziei, dar care are puterea de a crea dintr-un fragmentariu de stări omenești, o lume splendidă, și în care, după ce am intrat,

ne simțim acasă, pentru că, odată ce ai parcurs paginile cărții, simți că trăiești, că ești Acum și Aici. Că ești părtaș la crearea versului.

Departate de a marșa pe idei și teme controversate, de a căuta dinadins metafora și stilul necucerit încă de breasla poezilor, Ovidiu Pojar ne așează în 85 de pagini de carte adevărată, sentimente, evenimente și stări pe care, redescoperindu-le în poemele sale, suntem uimiți că nu le-am perceput la adevărata valoare, noi, până acum.

Dragostea, femeia, anotimpurile, fluturii, lacrima... fac detaliile unui pastel perfect sincronizat cu un suflet frumos și o minte riguroasă, care nu se lasă defel sedusă de sentimentele pe care inima i le oferă cu dărnicie, ca dintr-un corn al abundenței. Fiecare poem are o filozofie a lui, dar în întreg, se creează același aliaj puternic și capabil să penetreze mușchiul inimii unui om expus la travaliul vieții cotidiene, să ne facă mai buni, să ne întoarcă la rădăcină și aspirațiile noastre ca oameni. Cartea trebuie citită seara, la lumina veiozei, cun un măr ionathan pe noptieră și pregătiți să visăm la o lume care există, totuși, ne aparține.

S-a născut un Poet, această carte este certificatul său de credință pentru dragostea în Limba Română.

Un alt poet, aș parafraza, după titlul cărții, și sunt fericită că, în vreme ce, pretutindeni,

seamă de inși care nu au nici în clin și nici în mână cu muza de duminică a Poeziei, iscălesc cu majuscule pe cărți mărunte de poezie, - peisajul literar al Bistriței s-a îmbogățit cu un nou poet, un poet care merită atenția publicului.

Ovidiu Pojar vine cu pagini de poezie pură, - scuturată de rugină, dar care păstrează esența, forma nativă a poemelor care i-au fermecat prin forma lor, ritmată, pe români.

Felicitări, Ovidiu Pojar și bine ai venit în lumea, cu insomnia albastre, destinată numai poezilor.

Pau Polidor, Crochiu la un portret de Poet

Paul Polidor, ca un trubadur ieșind din smalțurile înghețate peste porțelanuri de Maissen, poetul uimește, prin unele poeme este un fenomen aproape neverosimil, de conștiință socială într-o lume primejduită de vanitatea și ipocrizia cotidiană.

I-am citit un grupaj din cele foarte multe poeme, versurile pe care le-am primit de la autor la mijlocul Făurarului.

M-am simțit aruncată în „luptă” - o lume pe care o intuiam dar care nu-mi aparținea, și unde Unii și Alții, kosovarii și sârbii, urlau separat, dar aduși de poet, în același cor al disperării și care nu mai avea nimic de-a face cu rugăciunile îngerilor, îngeri care îi privegheau cu făclii reci.

Așezate în oglindă cu istoria sângerândă contemporană, poemele lui Paul Polidor sunt clare și respirabile ca libertatea nativă a unui mânz sălbatic. Sunt și sofisticate, - parte din poeme sunt esențe scumpe depozitate în eprubete de sticlă foarte casantă, dar, tot textul, contextual, pot fi acel acid sulfuric, otrava capabilă să reducă la zero material, să îi permită ca prin moartea biologică, să de relanseze, să se realcătuiască.

Pentru a pulsa la fiecare sintagmă, la semnul care lasă cale liberă intuiției, misterului, tu, cititorule, ai nevoie de exercițiu și de dibăcia fină, de-a le prelua din litere esențialul, a citi poemele lui Paul Polidor prin lentila iubirii de semeni.

Nimic desuet, nimic triumfal, nici o notă nu este falsă în concertul acesta aproape regal, și pe care Paul Polidor îl „dirijează” cu bucuria calfei unui lutier care știe că este mai bun decât maestrul. Paul Polidor nu se clintește o secundă, nu poate fi întors de pe drumul său liric, el știe, simte clipa și presimte menirea pentru care a fost trimis să-i facă umbră țărâniei. Paul Polidor scrie simplu, artist plurivalent și devotat viitorului, este soldatul care face de gardă dinaintea templului Artei.

GEORGE D. PITEȘ, - PASĂREA PHOENIX

Editura „Macarie” din Târgoviște, prin editorul Mihail I. Vlad, a scos în librării o seamă de cărți și de autori care, mai apoi, au făcut adevărată carieră în literatura românească de astăzi. Un astfel de scriitor este și George Piteș, care, sub girul editurii târgoviștene a intrat, printr-un adevărat flux creativ, printr-o efervescentă mai rar întâlnită pe un segment cronologic redus la doar câțiva ani.

Desigur, magma a ceea ce „trebuia destăinuit” - povară mult timp ținută în străfundurile eu-lui personal, odată zburând la suprafață, devenind din cuvânt nerostit faptă, carte, - a acționat ca un focos în trotil, făcând mai apoi să se audă clar vocea distinctă, inconfundabilă a autorului.

Prin volumele deja tipărite, George D. Piteș, ca autor a demonstrat că deține o forță deosebită în a crea și recrea lumi din cuvinte, de-a translata pe pagini de carte idei care, deși nu vor schimba lumea întrutotul, vor rămâne sigur în conștiința unor oameni oarecare.

Am citit câteva dintre cărțile domniei sale și am simțit că există, în fiecare din ele, acel „ceva” indefinit care face ca un om care scrie să fie și Scriitor sigur.

George Piteș este un creator nativ, dacă nu ar scrie sigur ar picta, sculpta ...pentru că, la domnia sa forța și dorința de-a alcătui lumi paralele este evidentă și nu vine ca un refugiu de evadare.

În PASĂREA PHEONIX, cu mici schimbări de registru de la o lucrare la alta, în cele 255 de pagini de carte, scriitorul zădărește acțiuni și personaje. Nu doar narațiunea, descrierile picturale, ale naturii-mamă, care i-au rămas parcă pe retină dintr-o amintire formidabilă, dar, mai ales dialogurile sunt relevante, incitante chiar, construite în cascade adesea efervescente ca stare și mirare, dar și conduse cu mână fermă, poate, un pic prea ordonate pe „căprării” - adică, militărește. Se simte aici o disciplină a scrisului pe care autorul și-o asumă cu voluptate, ostenește fertil și vizibil înaintând în pagini de carte ce parcă ar fi gata scrise înainte încă de-a fi fost „fabricate” în mintea scriitorului.

Ideile personale se intersectează cu cele din afară și scriitorul prinde ca din zbor, acroșează imaginile cele mai relevante pentru a-și contrui ideile.

Nu se contonează în stări și nici în locuri geografice exacte, sau, când o face totuși depășește frontierele de tot felul și, acțiunea se replasează ca și singură, parcă, pe suprafața planetei. Adesea formând un conglomerat special de luptă lăuntrică într-un spațiu „închis” chiar dacă acest spațiu nu ține de aria geografică ci de mentalitate, dogmă poate.

Liniuța care unește realul cu imaginarul este irelevantă aici, estompată și autorul trece fără asperități peste praguri psihologice, mizând pe etica bunului simț și posibilitatea întoarcerii omului într-o lume care să-i răspundă întrebărilor secrete. Deține și un simț al detaliului, - rezultata al memoriei vizuale poate, uneori un pic prea lăsat liber și insistând pe detaliu chiar și atunci când totul, este deja „vizibil” - clar, pentru cititor în speță. Atunci, deși aparent fără efort, acțiunea se cantonează pe un suport dat, se prelungește...

Cred că în dramaturgie, domnul Piteș și-ar putea continua această frumoasă carieră scriitoricească, - zic asta, pentru că dialogurile sale sunt de-o realitate adesea frustă, cu „sămânță” de conflict binevenit care incintă, promite savoarea din paginile care urmează. Misterul, suspansul unt la ele acasă. Scena ar putea pune în lumină favorabilă și o parte bună din această carte, desigur păstrând regulile scrisului, adoptând, revenind pe text unde este cazul.

Una peste alta, - George D. Piteș este un fel de maestru de ceremonii în ceea ce privește arta scrisului; ține personajele în „culise” de unde le dă drumul pe rând, le asociază cu parcimonie uneori sau, alteori, le așează la aceeași tribună a dezbaterilor de tot felul. Insistă pe detaliu dar fără să scape din vedere spațiul nelimitat; vezi ușurința cu care glisează prin falii de Timp, - face ca în micro sau macro cosmos, el autorul să se simtă Mare și foarte sigur pe el. Mereu gata să intre, să negocieze în confruntarea Om-Natură, personajele sale sunt inși așa cum ar „trebui” sau ar „putea” fi, nu personajele de la care, cititorul să se aștepte să primească lecții de morală.

George D. Piteș scrie în forță, din Viață; are „nerv” și lectura cărților sale nu îndeamnă la plictiseală, deși întâlnești mereu locuri comune, spații pe care le credeai deja consumate, defel interesante. Un mister, o scânteie specială face ca scrisul acesta să fie viu și mereu în răspăr luând clipa în care ne-am propune să nu ne mai punem întrebări despre lumea înconjurătoare.

Ilie Rad și Maria Jude, - „Cella Serghi (Interviu)

Apărută cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor, în anul 2005, la Editura „Limes” din Cluj-Napoca, cartea de Interviu Cu douăsprezece scrisori inedite către Ilie Rad, este mai mult decât un document despre un scriitor, așa cum a fost și a rămas în memorie colectivă CELLA Serghi.

Așa cum relevă, în paginile, cu Notă asupra ediției, prof. univ. Ilie Rad, volumul reunește în ordine strict cronologică, toate interviurile descoperite de cei doi coautori, interviuri acordate de Cella Serghi în perioada 1967-1992.

Personalitate complexă și recunoscută ca făcând parte din elita culturală contemporană, Ilie Rad, cel căruia îi datorăm (și) această lucrare, una cu referințe la viața și opera Cellei Serghi, este profesor, șef al Catedrei de Jurnalistică a Facultății de Științe Politice și Administrative din cadrul Universității „ Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Paralel cu studiul ce ține de sfera de interes strict universitar, s-a evidențiat ca un specialist remarcabil și harnic, având preocupări în domeniul criticii literare, al jurnalisticii și nu doar. A publicat sute de recenzii, interviuri, studii de critică și istorie literară, reportaje, note de călătorie, anchete, pagini de jurnal etc. în cele mai importante reviste de cultură din România dar și în străinătate.

Zecile de lucrări, din volumele tipărite în țară sau în străinătate vin să-i confirme încă o dată, dacă mai era nevoie, valoarea de eminent cărturar cu valențe la ceea ce a fost, este și va fi Galaxia Litera.

În acest context, volumul cu interviurile Cellei Serghi vine, pentru Ilie Rad, ca un lucru firesc, cu calmul de care dispun doar profesioniștii de marcă, și ne prilejuiește generos, clipa de fascinație prin care reușim să pătrundem dincolo de „firul de mătasă” al celui mai iubit roman scris de o scriitoare româncă, Firul de păianjen.

Dar iată cum ne deschide acest univers, în pagina sa, de Prefață, prof. Ilie Rad: „Cella Serghi este o scriitoare raportabilă „psihologismului interbelic”, reprezentat la noi de Ticu Arhip, Henriette Yvonne Stahl, Lucia Demetrius, Sanda Movilă, Cella Delavrancea, Ioana Postelnicu ș.a.”

Tot aici, Ilie Rad atrage atenția: „Un sector important al activității scriitoarei Cella Serghi (încă ignorat de critica literară) îl reprezintă articolele și reportajele începutului de carieră. Apoi, pe măsură autoarea și-a câștigat celebritatea, ea a fost solicitată să acorde diferite interviuri, să răspundă la diverse anchete literare, să facă unele mărturisiri. Nici un biograf al ei nu va putea scrie despre viața și opera sa, fără a lua în calcul articolele și reportajele începutului de drum, dar mai ales interviurile acordate de scriitoare, acestea făcând parte indisolubilă din creația sa. Ca și în cazul altor scriitori, interviurile completează datele privind copilăria, tinerețea, studiile, prietenii literare, aduc informații prețioase despre atmosfera „anilor nebuni” ai perioadei interbelice, dar lămuresc și o serie de probleme ale „obsedantului deceniu”. Găsim în aceste confesiuni „provocate” amănunte despre geneza unor opere, despre identitatea unor personaje, despre comportamentul condamnat al unor mari scriitori, totul fiind spus cu o „liminară

sinceritate". Acestea sunt doar câteva motive care fac din Interviuurile ei o carte incitantă, care aduce în actualitate memoria unei scriitoare de mare succes."

Volumul de față este, mai înainte de toate, un regal oferit nouă, prin osârdia a doi filologi, ucenic și maestru, cărora le pasă de fiecare silabă rătăcită între pagini de gazete-vechi, „acte” care aduc noi dovezi că... Scriitorul autentic a fost și Om, și poate, tocmai de aceea trebuie prețuit la adevărata-i valoare. Puse una lângă alta „confesiunile” Cellei Serghi ajung să devină o CARTE ce se citește cu bucuria aceea mare, cu care îți întâmpini un prieten pe care îl credeai pierdut, dar...l-ai redescoperit când aveai mai mare nevoie de el.

George Roca, - EVADARE DIN SPAȚIUL VIRTUAL

„Pe... meridiane și paralele călcând” - așa aș putea (re)întitula volumul de poezie semnat de George Roca, plachetă realizată într-o grafică modernă și care a văzut recent lumina tiparului la Editura Anamarol din București.

Editorul, scriitoarea Rodica Elena Lupu, un observator fin al fenomenului literar din ultimii ani, ea însăși trecând cu pasul (real) sau cu gândul (virtual) spațiul scriitorilor de limba română fără de frontiere, - a editat una dintre cărțile toamnei anului 2009, dar despre care se va mai vorbi mult și în anii ce vin. Și nu se poate altminteri, atâta timp cât George Roca a adunat între două coperte palpabile, clasice, - emoții aproape adolescente, dor adevărat românesc, mici fragmente din tainele depărtărilor și nu în ultimul rând, un soi de scrisori sentimentale cu destinatar colectiv.

George Roca scrie, comunică, pentru că el poartă cu sine o lume. Dezrădăcinat fizic, prin schimbarea domiciliului de pe Criș, pe partea cealaltă a lumii, - el devine dintr-un cetățean dresat de legile scrise, un luptător și... arma sa, de data asta, este Cuvântul.

Cum, din fostele caravelele cu scorțișoară ce porneau dinspre Antipozi spre Europa, spre visul romantic din noi, nu mai ajunge în Carpați decât surogatul, parfumul sintetic, tehnologia de vârf, - poetul George Roca jonglează cu spațiul și cu timpul-real, - cucerind avanposturi, legând prietenii cu cei care cred încă în miracolul unui simplu Poem.

Poezia pe care George Roca o scrie și ne-o dăruiește cu larghețe de nabab veritabil, este ca o casă părintească în care amintirile se depozitează, unde, vremurile bune dar și furtunile lasă urme vizibile.

Cartea „Evadare din spațiul virtual” face joncțiunea între toate aceste aspecte, ale unui joc de noroc, imagini scoase dintr-un caleidoscop pe care omul modern îl folosește cum face magicianul cu bagheta la iarmaroc.

Inegale pe plan sentimental sunt stările de emoție, ritmul și stilul poemelor pe care George le adună între două „uși” de carton, un „paravan”, după care Omul se ascunde și lasă numai Poetul să-și destăinuiească, să-și asume responsabilitățile.

Defel testamentar, cu tușe grave sau chiar jucăușe, poemul care-l definește pe autor este cel al supraviețuirii sale în lumea nouă; să reziste așa răstignit, ca o pasăre care ține între aripile migrației două continente concrete.

George Roca scrie scrisori de prietenie, epistole fără pretenții de-a primi premiul Nobel pentru Poezie. El scrie, lăsând să curgă cuvintele singure, așa cum curge mustul din strugurii viței de vie din curtea casei sale de la Oradea, asta... în vreme ce stăpânul casei, Poetul, trăiește, de pe cealaltă coastă a lumii, din țara cangurilor, bucuria împlinirii vieții.

Dorul i se ascunde după silabe, el, românul face un pas înainte în fața cetățeanului Planetei, un titlu cu care ne place să ne semnăm actul de identitate și apartenență la lumea prezentă. Ironic, efervescent, molcom sau șăgalnic... ritmul în care George Roca ne face cunoscută povestea iubirii sale incomensurabile pentru oameni, este cel al firescului. Deși, uneori scrie dedicații prin strofele sale, poetul rămâne el însuși, fără a se drapa în sintagme care nu îi sunt pe potrivă, nu mimează nici o secundă.

Interesante, deși intenționat candrii, sunt și parodiile sale. Tot acel dulce-amar ca un colb bătut din vremuri care au fost, ne duce cu gândul la un poet autoexilat și care, pentru a nu se îneca într-un pahar cu absint, se lasă în voia valurilor unui discurs care, de cele mai multe ori, ferindu-se să devină riguros, scoțos, dă în acela românesc neaoș, în răs-plâns.

Cartea „Evadarea din spațiul virtual”, este o mostră de dependență a individului care se luptă real cu destinul. Volumul acesta este doar un eșantion din paginile foarte multe, pe care George Roca le scrie pentru prieteni, le introduce în sticle, pune dopul de plută, le aruncă în valurile unui ocean fără dimensiune.

Câți dintre noi îi vom recepta mesajul, câți îi vom răspune?

Victor Știr- „CLEPSIDRA LUI CELA”

Deși inginer la bază, Victor Știr este un intelectual remarcabil care știe să-și valorifice ideile originale în paginile cărților pe care le scrie cu talent nativ și meșteșug de orfervier ce lasă în urma sa o operă de artă inconfundabilă. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1994 și are deja pe raftul bibliotecii sale, cărți care au întrunit sufragiile criticii literare.

După volumele de poezie: Cavalerul norilor (1993), Adulter cu moartea (1994), După trecerea stelei (1944), Cinetica iluziei (1997), Alcool și sânge (2008) și mai multe volume pe care le-a tradus, singur sau împreună cu poeta Veronica Știr, - după ce a apărut în câteva antologii de gen și s-a impus ca un nume cu rezonanță în literatura bistrițeană și nu doar, - Victor Știr intră pe ușile din față în lumea prozei contemporane românești.

Dacă poemele lui Victor Știr sunt moderne, libere, dar au și acea rigurozitate a unei rigle de calul ingineresc, poeme care plac și te atrag în lumea lor ghicită în chiar miezul metaforei, - proza editată sub titlul CLEPSIDRA LUI

CELA este o mostră de exercițiu reușit și cu care, Victor Știr demonstrează că este un scriitor care a atins maturitatea creației, un prozator cerebral și căruia cuvântul în sine îi dă posibilitatea să îl folosească precum face un zidar bun cu piatra de var.

Efervescentă și surprinzătoare ca stil, într-un amalgam defel întâmplător și cu „lipici” la cititorul, curios să afle ce scrie pe pagina următoare, - proza lui Victor este un colaj de stări și situații realizat cu gust și mai ales cu siguranța scriitorului conștient de ceea ce creează. Nimic nu este spus la hazard și, deși incitantă, scriitura devine densă ca o picătură de apă ce se prelinge pe ochiul unei ferestre. Aburul, nimicul inpalpabil devine o lume în care un nume oarecare devine personaj iar timpul se întoarce în roțița ceasornicului.

Ca la începutul de lume, evenimentele cele mai simple devin complexe și fragmentele de carte se succed precum secvențele unui film în care actorii sunt doar meșteri păpușari, - trag de după cortină firele și paiațele.

Un regizor perfect sincronizat cu lumea cărții, pe care o sparge în mai multe capitole și o recompune cu o și mai mare virtuozitate, Victor Știr a ales drumul știut doar de el, drumul cel mai bun, pe care merge ritmat și fără zgomot, pentru ca la final, să pună sub lupa cititorului un spațiu narativ fără dimensiuni. Deși toponimele ne trag de mânecă, se ițesc în travaliul facerii de carte, - și ne duc cu gândul la țara în care castelele de nisip au rămas doar legendă, acțiunea (acțiunile) pot avea loc oriunde. Ele fac parte intrinsecă din spațiul emoțional al scriitorului.

Romantic și masochist aproape, eroul, la persoana întâia, se plasează în mediul social potrivit, perfect pentru a fi privit din toate părțile. Ca într-o casă de sticlă, personajele evoluează discret, gravitaționează în jurul celui care le plăsmuiește anume pentru a popula cu ele singurătatea care, în pofida puterii sale decizionale, îl dezarmează prin surghiunul în Monolog. Discursul nu lăncezește iar filosofia este majoră, compatibilă cu un maestru, - de fapt un Om căruia nu-i sunt iertate nici una din bucuriile și patimile obișnuite. Dorința carnală în fața spaimei de bătrânețe irevocabilă, vanitatea egou-lui incomensurabil, - insul și creatorul, - două personaje în oglindă, suspicioase până și cu ele însele.

Ca într-un experiment monitorizat zilnic, fericirea și greșeala umană devin apanașele personajului cheie, - acolo, niște pete de lumină și umbră, dar fără de oameni am fi mai anoști, mai plictisitori.

Victor Știr trece cu șmirghelul judecății de sine peste și prin fibra unui eșantion din civilizația, aflată ea însăși la răspântia dintre tinerețe și bătrânețe, dintre romantism și pragmatism, dintre iubirea castă și dragostea pătimășă, carnală.

Seducătoare, cartea de față devine, treptat, un fel de tobogan inițiativ, - un drum pe care tot urci și cobori. Intrigat și mai ales incitat de ceea ce ți se relevă în pagină, reiei filele de la capăt și, chiar, în răspăr, - încerci să dezlegi singur, ca cititor, nodul gordian. Pentru că nu reușești, - tai spațiile pline cu litere, sari paginile, te grăbești să afli cum se încheia „povestea”. Apoi, calm, fără riscuri, revii la punctul inițial. Recitești cu calm și bucuria descifrării unui ecuații matematice.

Este ca într-un joc interactiv aproape, simți amprenta autorului în fiecare pagină scrisă și nu-ți mai pasă de stilul literar, hibrid (în sensul bun al cuvântului), care dă consistență și culoare acțiunii din Clepsidra lui Cela.

Supradimensionarea frazelor pe porțiuni substanțiale din carte, lipsa semnelor de punctuație, revenirea adesea la stări și imagini (reluate din unghiuri evident diferite) sunt suficiente furci caudine pentru cititorul care, de dragul narațiunii fluente, face *jocul* autorului, se încarcă cu stare emoțională de foarte bună calitate.

Prin CLEPSIDRA lui CELA, Victor Știr a evoluat stilistic și în compoziție, a atins nervul central al scriiturii sale, și-a demonstrat, dacă mai era cazul, că este gata să vină și cu alte surprize literare, să ne scoată din monotonia literaturii cu care ne-au obișnuit clasicii.

Theodor Răpan, - DANSUL INOROGULUI (Elogiul Melanholiei)

Apărută în ediție de lux la Editura «Semne», în primăvara anului 2010, cartea cu poeme domnești, pe care ne-o dăruiește poetul Theodor Răpan, este un mirific labirint prin care transcendența metaforei scapă din gravitatea a ceea ce am fost învățați să denumim „*timp fizic*“.

Învrăjbirea vorbelor, domolirea lor, - tot acel fastuos colorit al unui „*A fost odată ca niciodată*” - basm dublat de pojghița tot mai subțire de realitate, - cartea poartă colb de aur pe file. Povestea personalizată, mitul și ridicarea textului la rangul de Artă, - toate sunt doar detalii ale unui întreg prin care talentatul Poet umblă fără clintire, ca și cum *cotidianul* nici nu mai există.

Într-o perioadă în care literatura din colțuri diferite de lume se globalizează, se toacă și se realcătuiește într-un fel de „puzzle” metaforic, din ce în ce mai rar întâlnești poeți născuți, nu făcuți în paginile revistelor. Theodor Răpan ne demonstrează că a fi original este egal cu acea simplitate celebrată de cei aleși.

Poemele, în pereche, stratificate pe falii și în stiluri evident, voit diferite, stau ca domnițele din dedemulturi, în oglindă.

Dansul Inorogului nu este o carte care se cere citită pe peronul gării, nici în tramvai, nici când nu ai răgaz pentru clipa de taină. Este Cartea care are locul ei pe noptieră, de acolo unde o ridici și... în lumina difuză te lași dus cu mintea și inima într-o lume dispărută în spuma sidefurilor unui Răsărit prin care însuși Cantemir umblă pe vârful botinelor.

„*Cântul lui Teleor*” (Teleorman/Deliorman/Pădurea Nebună) - text prefirat cu solzi smulși de pe cuvintele vechilor hrisoave - este un imn pentru Libertate, un exercițiu repetat dinaintea zilei în care autorul așează și Inorogul și Arlechinul în fața viitorului cărții sale. Povestea poate să înceapă!

Bine, rău, intrigă și frumusețe diafană, - paginile următoare mustesc de magie și mierea vorbelor se decantează în sintagme pe care, pentru a le prinde înțelesul, trebuie să le citești o dată, de două ori, de câte ori simți că ți-e foame și sete de neînțelesuri. Eroii sunt ca și vii în codrul cel de frasini, sunt entități distincte, dar care își duc dansul laolaltă în hieroglife și arabescuri fantastice. Doar valorile umane, intangibile, rămân la locul lor, cum Soarele și Luna stau pe firmamentul Cerului fără teama de nimicnicie.

Prin Yggdrasil, codrul poemat, lupta pentru bine, frumos și pentru inima Arunei se dă pe viață și pe moarte, cavaleriește.

Un rătăcitor atemporal, un cheltuitor de frumuseți demult apuse -, autorul cărții de față a plonjat în poveste, devine el însuși personaj, după cum glăsuiește: „*Pun 10 cărți din 22 toate! Porunca lor în mine mă străbate! Arcana mare sufletul cunoaște și doar lumina minții o împarte!*“

Vina de a simți plăcerea lumii este un capitol de carte de o dulce durere umană, zbaterea bărbatului îndrăgostit, între lumea reală și cea de dincolo de ceața imaginației devine o geografie a sufletului, chiar dacă uneori, Theodor Răpan ne plimbă pe sub un cer de stele reci.

Cu mască sau fără mască, iubirea își face jocul până la capăt! Într-un dans, ca și ritualic, prin poeme separate - sau unite între ele de ilustrația fabuloasă a Aurorei-Speranța Cernitu, - Theodor Răpan duce firul basmului său până la capăt. Asistăm fără voie la o inițiere masculină la care participă martori, personaje mai mult sau mai puțin mitice.

Senzualitatea clipei, în care dragostea pare aproape lumească, este redată cu finețe, eleganță și în culori voievodale.

carte de duminică la amiază! O carte de artă și pentru care autorul, dar și ilustratorul merită toată admirația noastră!

Aruna - zeița cu degete trandafirii, Arlechinul și cărțile de tarot, cele câteva măști ale zeiței (femeii iubite), mirajul și cavalerul puternic... tot zeități și tristeți, Melanholia cu Daimonul care veghează creația însăși, - sunt tot atâtea motive pentru care autorul acestei cărți unice să ardă pe rugul primordial, să-și mistuiască patima de cavaler rătăcitor prin focul creației.

Lucrarea, ca un remember al *Epocii Luminilor*, un soi de dans al lebedei pe luciul părelnic de apă - așa mi se arată cartea cu poemele îngemănate peste pasta vopselurilor - carte pe care Theodor Răpan a adus-o ca pe un omagiu al cavalerismului vechi, într-o lume modernă, adică... bezmetică și totuși, frumoasă !

Petre RĂU, - „De Lingua Universalis”

(Editura „Fundăția Culturală Antares”, 2007)

Deși au trecut trei ani de la apariția volumului, abia azi am avut șansa să-l citesc și, recunosc, astfel am beneficiat de un extraordinar exercițiu de logică, experiență nesperată într-un spațiu lingvistic mai puțin bătătorit fie și numai de către cei care slujesc în numele Cuvântului, a Comunicației în general și în

particular când vine vorba despre vocația care, atunci când există, nu are nici început, nici sfârșit.

Petre Rău are meritul de-a ne așeza dinaintea oglinzii unei lumi care cuvântă prin toate dimensiunile sale și, dacă prefațatorul cărții, Paul Sân-Petru, îl numește “un renașcentist modern” - eu cred că prin complexitatea personalității sale intelectuale, Petre Rău se detașează de plutonul căutătorilor de conexiuni care fac din lumea reală un loc în care ființele și lucrurile se înlănțuie, trăind într-o solidaritate inexplicabilă, dar care transpare prin logოსul evident, sau, și mai pregnant, prin cel intuit.

Este o carte densă ca idee și care nu a fost scrisă sub imperiul unei inspirații de moment. Este o cheie, o fișă enciclopedică de realități pe lângă care noi, muritori grăbiți, trecem fără să le percepem de cele mai multe ori.

Așadar, lecturarea unei astfel de lucrări nu se face la lumina becului din bucătărie, - ea cere o pregătire a simțurilor, o deschidere a minții către ceea ce ar putea șoca prin evidența absolută și pe care, ca Toma Necredinciosul, am ignorat-o prin neștiință. Cartea de față se citește în liniștea bibliotecii, într-un loc unde trecutul și viitorul se întâlnesc în prezent, pe același raft, - punct comun dar cu dimensiuni infinite, cu întrebări la care trebuie să încercăm și noi, cititorii, să le dăm un răspuns.

“Geneza limbajelor” este un eșantion din incursul care ne așteaptă citind una câte una cele peste 200 de pagini. Incitant, brodat pe ghergheful unui realism aproape matematic, capitolul în sine este la urma urmei un codex filosofic atemporal și care se cere însușit individual dar și așezat în lumina și complexitatea globalizării inevitabile.

Căutarea Omului, dorința de a explora necunoscutul și a se întrece pe sine, teama și curajul în fața necunoscutului... toate detaliile întregului sunt așezate în matricea unui paralelism cu ceea ce înseamnă limbajul în formulele sale ordinare sau inedite. Întâlnim și noțiuni clasice, pe care autorul reușește să le recomună după calcule proprii dar și urmărind “rețetarele” unor personalități planetare cu rol indiscutabil în dezvoltarea intelectuală și nu doar, - temerarii intelectului societății terrene.

Talentul scriitorului rafinat care este Petre Rău, face din cartea aceasta o lectură mai mult decât agreabilă. Scrisul fără împotmoliri și substanța ideilor pe care le expune sunt rarismime în multe dintre capitole sau, acolo unde se suprapun pe planuri care au mai fost “cercetate” - autorul știe să folosească cu ingeniozitate de prestigistator nuanțele, - ne oferă tematici vechi în haine noi, - transferă întrebările vetuste în câmpul de bătaie al vizionarului care este.

Deși știam, sau doar intuiam că “vorba i-a fost dată omului pentru a-și ascunde gândurile” - din paginile cărții aflăm că... limbajul este mai altminteri decât am fost învățați noi, cei care ne-am școlit între jaloanele realismului concret și pipăibil.

Platon, Rudyard Kipling, Levi Strauss, Franz Rosenzweig și alte personalități care au rupt inerția umanității, sunt aduse în paginile volumului, dar prezența lor este doar motivul pe care autorul îl folosește cu abilitate pentru a ne determina că, imediat ce am ajuns la finalul cărții “De Lingua Universalis” să

continuăm lectura, în bibliotecă, aplecându-ne asupra tomurilor care țin loc de căpătâi Lumii.

Limbajul este motorul și esența supraviețuirii, o unitate de măsură a inteligenței individuale și nu numai.

Dacă viitorul ne va oferi limba universală? Iată o întrebare aparent fără răspuns, dar care ne motivează în visul umanității, un vis care se infiltrează în realitate, așa cum apa se scurge în nisip și, laolaltă, formează liantul zidului în care personalitățile noastre sunt doar niște cărămizi.

Globalizarea și Internetul... Teme de discuție pe forumurile de tot felul dar și în aulele universităților celebre, sunt percepute de autorul cărții de față ca o mutație ce ne sperie dar care ne și atrage hipnotic. Cu date certe, prin studii personale sau preluate din surse de încredere, autorul nu se joacă de-a ghicitul în cafea, - leagă firele rețelei informatice actuale, pune în context istoricul fenomenului și privește viitorul Limbajului universalis cu convingerea că toate își au rolul lor bine definit. Progresul tehnologic și Limbajul sunt două lonje cu care acrobatul, omul contemporan, merge pe sâma prinsă deasupra unei arene din care "leii" puterii politice își cer partea lor din curajul zburătorului. Sacrificiul omului de știință, a filosofului: a gânditorului.

Petre Rău ne oferă necondiționat informație, cartea sa este ca un terminal de computer și noi putem alege ceea ce ne interesează, - putem fi liber-arbitrul care optează pentru partea plină sau... partea goală a paharului.

În acest sens, autorul cărții și-a găsit eșantionul de cititori care sigur nu vor moțai cu cartea în mână, odată ce au citit primele pagini. Incitantă. Bine scrisă. Inteligentă. Iată doar trei repere care, cu o promovare americană, "De Lingua Universalis" ar putea ajunge un best seller. Pentru mine va rămâne printre puținele cărți bune pe care am avut bucuria să le citesc în ultima vreme.

Al. Florin Țene și „Cärticica de dat în leagăn gândul”

Aflată la a doua ediție, CÄRTICICA DE DAT ÎN LEAGÄN GÄNDUL, semnată de Al. Florin Țene a apărut la Editura Fundației culturale „Ion D. Sârbu” Petroșani, 2010.

Nici nu putea fi altminteri cât această lucrare este una potrivită pentru cititorul grabit, de azi, dar care mai are încă nevoie de vise și de pași făcuți înafara limesului pipăibil al materialismului dialectic.

O carte frumoasă, îngrijit redactată dar care se remarcă și prin acel „lipici” care te face să parcurgi pagină după pagină, ca și cum ai aștepta să te întâlnești la urma urmei, cu propria ta persoană, cu personajul pe care îl cunoști deja.

Astfel de lectură este o duminică-literară calmă, dar defel monotună. Fiecare pagină este un univers, și cartea se alcătuește din mai multe detalii fabuloase, ca un peisaj hiperbolic în jocul de puzzle. Ici este o grafie de situații

de-a dreptul imăginate, dincolo... lumea reală vine, pare atât de tangibilă încât îi simți respirația.

Aparența ușurință de travaliu cu care pare a fi scrisă cartea, te poate face să aluneci prin pagini ca într-o relaxare, dar la urma urmei, lucrarea în sine este o minienciclopedie și are meritul de a îmbina arta scrisului cu informația de bună calitate și care, din păcate, cam lipsește de pe raftul cu literatură din ultima vreme a României.

Al. Florin Țene este un magician care scoate personajele atemporale din jobenul căptușit cu realitatea ca și implacabilă a orașului modern. Trece cu bucurie și spiritualitate peste praguri iluzorii și ne face părtași la întâlniri în care polii Pământului nu mai au magnetismul care ne ține antheici, noi suntem precum îngerii, - nevăzuți dar părtași la actul de creație, - martori nevăzuți ai demiurgului - scriitor.

Travaliul scrisului străbate din paginile volumului ca o cerneală bună prin pagina unui jurnal personal. Elegant, cu lonjă de siguranță asigurată de talentul său remarcabil, autorul face exerciții la cupola unui „cerc” care este lumea cu toate personajele sale, de la scriitorii „componenti” ai Istoriei Literare, la artiști de geniu, de la oamenii omniprezenți în viața sa particulară (familia) la ilustre personaje de istorie, - „ actorii „ de pe scena pe care îi așează autorul sunt monadele care ne compun și ne recompun ca inși care credem că Informația este una singură și care înglobează spațiul, timpul, - adică tot ceea ce a fost, este și va fi.

Este subtil și rarism modul literar prin care autorul glisează componentele fiecărei povestioare în parte. Trece firesc dintr-un timp în alt timp, - găsește „portale” superbe ca viziune poetică, dar este și extrem de pragmatic, concis în drămuirea spațiului pe care îl alocă poveștii în sine. Nimic nu îi prisosește și lexicul bogat îl ajută să acceadă la limite de exprimare literară care au în spate o operă de scriitor care, și în acest mod, se certifică.

La Al. Florin Țene totul este posibil de adus la numitor comun, între două coperte de carte. Nu te miri că Stalin cu Lenin, și cu muzica lui Vivaldi fac un adevărat foc de artificii. Dincolo de jerba de lumină fastuoasă a textului bine strunit se află miezul ideii, carnea consistentă a unei cărți pe care o citești, ca timp și spațiu (și) în rapidul de București - Cluj, dar pe care odată ce ai parcurs-o o recomanzi și prietenilor.

Aventura are aură de clar-obscur și fiecare personaj pare a fi umbra destinului său, -un joc de umbre chinezești pe un ecran uriaș și, de unde, ele, umbrele evadează, te însoțesc în jocul pe care, trebuie să-l accepți.

Oniric și real, fastuos și sever în fiecare reper, scrisul din această cărticică burdușită cu gânduri ce țin de știință dar și de frumusețea silabei, scrisul face bucurie ochiului, inimii și minții cititorului.

Cartea cu poeme rebele, - Vasile Ursache

„Dor de Hefasitos” așa s-ar putea denumi cartea cu psalmi păgâni, (de-ai pământului), tulburători, pe care poetul Vasile Ursache ne-a dăruit-o în acest mărtișor cu capricii și incertitudini de tot felul. Este o gură de aer proaspăt,, după o iarnă poetică mimetică, mereu reluată în aproape aceeași gamă de la un poet la altul.

Intitulat EPISTOLE CĂTRE HEFAISTOS, cu subtilul Vitralii poetice neobizantine, volumul semnat de Vasile Ursache, este o lucrare ințiativă, - dacă privim timpurile și drumurile dar și uneltele de lucru, - meșteșugul stilistic prin care cuvintele sale ajung sintagme într-un sonet cu rezonanțe ce leagă timpii între ei, dezleagă pecetea dintre erele terestre.

Era de fier și era de siliciu, două dimensiuni spirituale și prin care poetul face radiografia sinelui, a sufletului aruncat în mizeria deșeurilor unui popor universal, - coboară în spațiul unor „ termite” ocupate mai mult cu consumul decât cu gândul cel atotcreator.

carte cum rar e dat să apară pe rafturile librăriilor lumii, Epistole către hefaistos vine să restabilească relația Omului cu Zeul din Adâncuri, trecând antiprometeic, călcând prin zațul unui prezent din care el, Poetul culege, ridică detaliile reînceptului omenirii. Cuvântul din care s-a materializat atotcuprinzătorul Univers, el, Cuvântul face parte, este motivul distinct din lucrarea poetică, el susține Ideea și ideea sprijină breasla în istoricul umanității. Prin basm, legendă, realitate... facerea triumfă odată ce Poetul devine frate de suferință și acțiune cu zeul cel mai nebăgat în seamă de noi,pământenii. Deși au o destinație precisă, epistolele, - poeme născute din și prin întrebări, - mesajele creatorului ajung în „cutii poștale” diferite, - se aleg după cum acel înger căzut în taina redescoperirii metalelor, - dorește să revină pe scena unde Omul Mileniului Trei se dezice de el. Siliciul! Da, nisipul mereu curgător prin clepsidră, mobil și aparent fără de vicii (nu ruginește, nu coclește), este la îndemâna omului modern, sau ... omul însuși, în înfumurarea sa, se credea este un cip inteligent, de siliciu.

Interesantă și nemaifolosită de poeți, este forma în care este transpusă în pagina de carte, opera în sine, - un fel de triptic explicativ, cu citate și note de subsol, care la primă privire lasă impresia că, el, autorul a simțit nevoia să de-a explicații, să pledeze pentru propria-i poezie. Să ne redea cadru după cadru din „filmul” care l-a dezvoltat prin travaliu, în turnu-i de fildeș. Vasile Ursache nu are dubii, este poetul cel mai sigur pe sine. Scrie pentru că are ceva a ne spune. O spune cu virtuozitate de Stradivarius și, de nu-l auzim, revine în stih, mușcă în conștiința noastră adormită ca un mioritic de stână. Nu-i pasă ce crede lumea atâta timp cât Poezia îi umblă ca un virus al Neliniștii prin artere, prin sânge. Hefasistos, ca și Poetul, se „obraznicește” întrecându-se în meșteșug cu însăși Dumnezeu cel care a făcut Cerul și Pământul. De aici și relația dintre autor și personajul cărții, - Hefasistos, - zeul și om, dualitatea cu care Vasile Ursache se simte într-o simbioză de-a dreptul păgână. El readuce în prim plan Mitul, îi redă demnitatea și Viața avută în floarea antichității omenirii înșiși.

„ Se zice că versurilor mele /le-aș fi ceea ce e Zeus pentru zei” - iată cum un vers cuprinde întreaga chintesență a volumului, cum explică frust și cu conștiință de sine de-o verticalitate superbă, - dă un sens nou, curajos, existenței celui care nu se joacă de-a rima pe file de hârtie.

Într-o relație renescentistă de un romantism tragic și greu de regăsit în literatura de azi, Vasile Ursache vine cu nuanțe de tragism grecesc, folosește cuvinte rostite între „cădere” și „înălțare” - fără să se teamă de păcatul prin care desăvârșirea prin sacrificiu face dintr-un om, meșter, și abia apoi zeu al creației precum Hefaistos. „ De ce nu poți s-atingi desăvârșirea/ până nu-nduri cădere și damnare” Întrebarea este aparent retorică, numai că el, poetul găsește răspunsul în lumea care îl înconjoară și simt că nu ar fi desăvârșită poezia însăși, dacă el, poetul ar fi rămas Acasă, s-ar fi făcut cioban de mioare în Codrii Cosminului.

Deși acerb în definiții și sintagme admirabile când vine vorba de destinul celor ce își împart între ei asfaltul metropolei, odată ce alunecă pe derdelușul amintirilor din copilărie, - vrând sau nevrând, pe Vasile Ursache, ca proprietar al „ Epistolelor către Hefaistos” îl simți solar, blând ca un mugur de mesteacăn ce se intră în lume, dă buzna, face posibilă explozia sevei, rană în coaja arborelui mamă. Durerea facerii lumii este colosală, facerea în sine este grea și frumoasă. Valoarea unui „ pumn de cuie” o află poetul încă din copilărie, din moși în moși, nepotul învață istoria și taina materialului din care își va rostui, mai târziu, propria-i viață.

Om al rigorii și dreptății prin profesia care-i conferă pâinea zilnică, Vasile Ursache ține în balanță nu doar poveștile mitice, istoria personală și colectivă. Poemele sale au valențe cu descoperirile științifice de ultimă oră, - de aici, din”, miezul Evului de Mucava” are curajul să ne vestească ... Era de Aur”. „În pustie” adaugă pentru cine are urechi să audă. Creația sa nu ține de ranguri și onoruri, nu ține de un popor anume, este universală ca pacea, ca războiul, ca și cataclismele naturale,. Sonetul lui ține de Cer și de Pământ, ține de adâncul Pământului, de măduva incandescentă în care Hefaistos cel urât și harnic lovește metalul pe nicovală, îi dă formă, un nume apoi îl pune la îndemâna oamenilor. Și ce dacă noi, oamenii nu mai avem socoteală, risipim orzul pe găște, fierul pe arme?!

Poetul este aici. Creatorul nu a murit și iată-l cum răspândește inteligent jerbele de scânteii ale focului dintâi, în noi, cei ce dorm să-l citim.

Felicitări Vasile Ursache pentru psalmii pe care îi dedici dezbuimăcirii noastre, și pentru invitația de a medita la Creație și Creator, de aici din infernul în care trăim.

Îngerii cei de fiecare zi din poemele lui... Traianus

S-a născut la 2 aprilie 1969, în satul Viișoara din Basarabia. Așa cum îi stă bine românului, s-a înrolat în corul poezilor care cântă în limba maternă, scrie cu patos și talent rar, despre câte sunt și nu sunt aievea în lumea noastră, una dură, reală.

Pe numele lui adevărat, Traian Vasiciău, și-a ales pseudonim falnic. Își semnează opera: Traianus. Nimic mai potrivit pentru un suflet gata să intre, să ducă și să câștige bătăliile cu efemeritatea.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și președinte fondator al Societății Culturale „Pasărea Phoenix”. Editor și fondator al revistei literare Phoenix în perioada 2004 -2007. Implicat în viața culturală a Moldovei de peste Prut, este și producătorul autorizat al Festivalurilor de muzică ușoară „ Maluri de Prut „ și „Steaua Chișinăului”.

A publicat 28 de cărți, ceea ce îl face a fi un nume cu notorietate în sfera literaturii contemporane.

Despre opera lui Traianus au scris critici importanți, au căutat să despice firul în patru, să găsească filonul aurifer al graiului care cântă pe toate cuvintele Limbii Române. Dacă acasă este deja cunoscut, Traianus merită a fi cunoscut și peste vremelnicele fruntarii al României de azi.

În volumul „ Când s-au fost spus Îngerii, care a apărut la Editura Epigraf în 2009, Traianus face un exercițiu de memorie colectivă, așezat fiind dinaintea unei oglinzi, în care Timpul nu mai are dimensiune, Dorul nu mai are nunațe iar Dragostea devine una sinonimă cu Divinitatea.

Poetul este doar un Om, dar unul care a descoperit scânteia divinului, știe că și-a câștigat dreptul de a cânta în corul îngerilor.

Nu la plural, singular în turnu-i de fildeș, Traianus își scrie psalmii dragostei de glie, lacrima picurată la rădăcina ierbii și şuierul vântului doinind prin iarba copilărie. Scrie ca și cum ar picta, din instinct dar și rafinat, cultivat, cu conexiuni literare moderne și care, laolaltă îl fac să fie un poet adulat de publicul iubitor de vers clasic dar și de amatorii de poezie cu nuanțe stilistice moderniste.

În „Psalm înflorit” - ca într-o lucrare de Nicolae Grigorescu, îngerul-ciobănaș doarme, cu o mână sub cap, pe pământ, - poemul în sine este un legământ întru cele de Sus și cele de Jos, Traianus făcând o joncțiune, aparent lingvistică, dar care, dincolo de cuvânt, ne arată adevăratul destin al poporului care suntem.

Poetul nu se teme să inverseze rostul simțurilor, să audă cu ochii, să vadă cu urechile, să reducă întregul la noțiunea de pulbere, din care... apoi, iar se ridică zicându-ne : „Cât Dumnezeu în tine - atâta veșnicie! Cât tăcere-n mine - atâta Dumnezeu”. Memorabil!

Readus la starea de creație, insul anonim devine Creator, Poetul este într-un dialog perpetuu cu îngerul din sine, atinge stări de comuniune imposibil de atins prin mijloacele pipăibile ale materialismului.

Spirit liber, erou de basm scris zi de zi, Traianus nu pregetă ca din preaplinul sufletului său, să și dăruiască poeme. Scrie dedicații pentru cei dragi,

oferă o părticică din lumina cu care s-a contaminat, este rănit și vindecat prin alchimia creației. Dual. Alter ego.

„ La pieptul cântecului rog Tăcere” aproape că ne roagă autorul poemelor, deși el știe că paradoxal și lucrativ, fără zgomotul lumii prin care își duce Destinul, nu ar putea descrie adâncul Luminii.

Traianus este printre puținii poeți sortiți a rămâne veșnic tineri, cu capul în nori și picioarele înfipite în glia strămoșilor lui. Arma lui Traianus sunt cuvintele cu două sau mai multe adevăruri” - puse într-o balanță din aripi de înger, una care cântărește și vremuiește prin pagini în care, padișahii și ciobanii, crinii și lacrimile... toate potecile talentului său, duc spre același și unic Dumnezeu.

Cu un limbaj camuflat parcă dinadins în miturile vechi, cu colburi de istorii voievodale prinse în cheutoarea unor silabe moderne, Traianus își duce visul pe mai departe, adună stampe din istoria umanității între coperte de carte.

Călătoria cititorului prin lumea poemelor lui Traianus este un privilegiu dar și o invitație atâta vreme cât poetul ni se oferă cu... nume de împărat, trup de bărbat și suflet de copil, cochetând desigur :

„ Atinge-mă! Sunt. În zadar și cânt.”

Traianus este poetul care ar muri dacă nu ar exista Poezia. El cântă și ... nu în zadar! Fiecare poem. și din placheta nou apărută, este o treaptă spre certitudinea că, pe unii dintre oameni, - Dumnezeu ne-a făcut după chipul și asemănarea Lui. În acest eșalon, al Poeților, Traianus are locul lui sigur, de doinitor.

Petale lirice, Volum colectiv

Într-o perioadă în care prețul de editare a unei cărți depășește posibilitățile financiare ale autorilor, când editurile marșează pe cartea străină, iar pe plan paralel, se înregistrează un ascendent în ceea ce privește numărul scriitorilor, - un volum colectiv are rolul de-a face cunoscute nume care deocamdată sunt vehiculate doar în cercuri restrânse.

„Petale lirice” este un astfel de demers, generos, intuind calea de propagare a valorilor, într-un proces mai amplu cu valențe ce țin de autenticitate și slujire cu patimă și chiar cu jertfă de sine, în numele Poeziei.

Există o adevărată biografie a Poemului, ca specie literară, există un destin al Poetului care nu ține cont de distanțe, medii sociale și nici de vârsta biologică a celui care a scris poezia.

Într-o afinitate perfectă, fără salturi bruște de la un nume la altul, am întâlnit în volumul de față, esențe ale sintagmei. Cuvintele sunt așezate în cântecul pe care, în stil mai mult sau mai puțin clasic, modern sau chiar postmodernist, - cuvintele devin cântec, adevărul care stă la masa de duminică a Poemului. Creatorii, numele poezilor cuprinse între aceste două coperte, stau ca într-un buchet de flori diferite. Flori palide de seră, flori sălbatice de câmpie, flori de lămâiță, flori din...material plastic, flori presta între filele albumului de

familie, flori ...carnivore, flori de leac ;- flori ce vor face fructe și altele, poate, care vor da Poezie pentru bucurii ceva mai palpabile.

Este un amestec pitoresc idei și de sentimente, de alăturări de personalități care, prin profesie, studiu în bibliotecă, sau doar, prin aplecarea mai mult sau mai puțin asupra tehnicii poetice, se diferențiază. Diferențiere este evidentă și zic eu, constituie sarea și piperul, frumusețea cărții de față. O carte document, ce va mărturisi peste vreme. O unitate de idei, stil sau abordare a subiectului ar fi chiar obositoare. și aici, ca și la ale publicații de gen, am dat peste leș, balast care îngreunează înțelesul ideii, iar stilul, stilul este hibrid, același autor cântând la două, sau mai multe „partituri”. Nu este rău, cei mai mulți dintre autorii acestui volum colectiv, încă tatonează, caută forma de exprimare perfectă. Alții și-au găsit stilul, știu cine sunt. Și unii și alții au drumul Poeziei deschis.

PETALE LIRICE se naște din emoția ineditului, a unei alăturări de nume cu sonoritate literară, cu altele, care abia își fac loc în afișajul poeziei contemporane.

Sunt aici, figurativ vorbind, și boboci, care abia de șoptesc la fereastra Poeziei, dar care au conștientizat că au ceva ce trebuie spus lumii.

Sunt alte flori, cu petale involute, care au atins maturitatea poetică, și care așezate în corola creației personale nu umbresc defel „producția” debutanților. Avem oamenii la maturitate, filosofi și nostalgici, cu poeme enigmatice și izul vremurilor impregnat în slovă.

Eu nu sunt critic literar de meserie, sunt un Poet, un scriitor care citește cu inima tot ce îi dăruiesc colegii de sintagme.

Numai tu, cititorule, poți să-ți alegi poetul preferat. Sunt sigură că o vei face.

Mai înainte de-a mă opri asupra fiecărui poet care face parte integrantă din PETALE LIRICE, aș dori să-i felicit pe cei care au avut inițiativa editării volumului, și să le doresc nopți albe, în care să...citească numai și numai poeme frumoase.

Daniel Brădeanu, un rebel în felul său, nu ține cont de semnele de punctuație, este liber precum un inorog, și nu are complexe de tinerețe, ceea ce poate face din el un lider de generație. Nu șovăie. A prins taurul de coarne și nu îl scapă. Știe cu ce se „mănâncă”poezia.

„ Atunci pielea ceții crăpa/ și mâinile mele te stiau pe deplin”

Este doar o mostră din periplu poetic al acestui tânăr, care a depășit cu succes, iluzia că ... se bate cu morile de vânt. Știe cine este, pentru ce scrie.

Cu neliniști și angoase, care par să de a bine în context, are, ca și cei mai mulți dintre tinerii care scriu? Invocă suferința și se ferește de locurile comune.

Daniel Brădean frapează prin cufundarea în abisuri tenebroase, provocă parcă spiritele unui timp în care inspirația nu mai vine prin muze îndrăgostite. Dragostea, la Daniel, este carnală. Pasărea, zborul, lumina ... tot simboluri care

țin de bucuria umană, aici, stau sub semnul sentimentului de singurătate, zădărnici și ...un bob de tămâie. Tămâia, iată o noutate, una taincă, pentru poezia noastră tânără.

În autoportret, Daniel susține: „
/n-am merite personale deosebite;fisa mea biografica e o placa dentara/prin care vezi mileniul trei/.

Imagina este plastică, sugestivă pentru o lume consumistă și care se mistuie în propria-i frică de viitor.

Viorel Bucur

Pentru un poet care a fost dezrădăcinat de destinul implacabil, te-ai aștepta ca poezia să fie impregnată de nostalgia locurilor natale, să „respire „ prin toți porii amintirile primei tinereți, ale copilăriei. Aproape nimic din toate aceste clișee la Viorel Bucur, poetul care cântă pe strunele versului, de dincolo de fruntarii, din Germania.

Versurile sale, oscilând ușor ca tehnică stilistică, au în esență locuri comune pe care le cântă, le devorează de lumină și de întuneric până la carnea silabei.

Pescărușii, frunzele toamnei, lumina strivită...sunt tot atâtea fragmente dintr-un puzzle continental și nu doar. În ” Urme de pași” spune cu o candoare pe care, de obicei, bărbații - poeți o ocolesc dinadins:

„zvon de plecare grăbită;/din tot ce mai lași,/doar floarea de câmp e ranița,/picătura de roua strivită./ Un pastel, o fulgurare de sentimente umane care fac bucurie cititorului, care oriunde ar fi pe Planetă, se recunoaște în ele.

Poezie cu mai multe filoane, dar care, toate converg spre imaginea ce se cristalizează, fie el vers de întindere, sau vers comprimat ca o lacrimă, cum este și ” Singurătatea pescărușului”. Citez: „castelul de nisip/de pe plaja pustie./L-a luat valul./curcubeul uscat de pe umerii norilor./L-a risipit ploaia./

Sugestiv, cromatic și de sine stătător, poemul acesta, în colajul paginilor semnate de Viorel Bucur, este punct ochi, punct lovit. Viorel Bucur este omul care se bucură când scrie și bucură cititorul, cu aproape fiecare poem.

DAN TUDOR CALOTESCU

Mărul „Sinonim cu păcatul/cu atracția universală/cu vârful catargului/cu forma inimii/mărul/e fructul muscat/promisiunea cunoașterii/rotundul credinței/înaltul din care zăresc uscatu (...)

Am citat din poemul Mărul, semnat de Dan Tudor Calotescu, cu sentimentul că ...întregul, forma inimii, orizontul... sunt reperatele care îl caracterizează cel mai bine ca poet. Ca o definiție, poezia lui este densă, fără spații în care să arunci cuvinte greșite. Poemele din acest grupaj par a fi rodul unui exercițiu de cunoaștere personală, de introspecție în monada din care purcede Cuvântul.

Cu o nuanță epică, care dă bine în cazul de față, poeziei sale nu i-ai da șansa de a desăvârși inițierea, dar iată, dincolo de căutările omului modern, dincolo de aparența unei lupte pe viață și pe moarte cu civilizația, Dan Tudor Calotescu iese învingător prin sine însuși: „/ Îmi suflec amintirile/si încerc sa nu le ud.../uneori îmi spăl păcatele/folosind detergent cu uitare/si un balsam cu amăgire/într-o mașina cu încărcare frontala/fără bule și fără storcător de vise;/sau manual prin frecare repetata/si stoarcere prin răsucire/până la iertare/”

Pentru poet, centrifuga încă nu s-a inventat. Binele și Răul, Pomul Cunoașterii sunt accesoriile pe care le accesează indirect, „spălându-și păcatele” în acest mod inedit și cu sclipiri de stea necăzătoare.

De cele mai multe ori, poetul ia materia „brută” a poemului, și o modifică în aluatul spiritual de care are nevoie. Are îndoile și nu se teme să și le facă publice, așa cum este și în acest poem:

„poate greșesc,/dar sub puterea infinitului/arcuirea mea/nu are nimic comun cu nemurirea/si nici nu mi-as dori/sa ma doară veșnic.../o întrebare la care/nimeni nu așteaptă răspuns. (Curcubeu)

De ce trudește întru Poezie? Ni se destăinuie simplu, concis: ”Nu mai pot sa tac/sau nu mai am loc/de depozitat cuvintele. (Amuțit)

MARIA CĂLIN

O poetă dinamică, cu un verb care te determină să rămâi pe pagină odată ce ai citit primele poeme. Maria Călin scrie izvorând mir de cuvinte, /cuvinte pe care le împerechează într-un mod personal, fără complicații stilistice, formând constelații lirice accesibile cititorului. Cu experiență în scris, se lasă purtată, aparent, cu lejeritate de cântecul silabei, dar, citind mai departe, te simți atras în acel clarobscur al enigmei care face dintr-o femeie poetă. În „Cântec pentru Ion” un poem dedicat poetului Ion Zimbru, sunetele silabelor pocnesc lovindu-se de caldarâmul unui peron imaginar. Este un poem care a atins maturitatea, un „fruct copt” și care are puterea de-a transmite emoția, de-a perpetua o odisee din care nu lipsește Penelopa, femeia mereu în așteptare.

„Te-am așteptat loane, la gara, sa știi/Carari am făcut, uitându-mă după trenul cu tine/Te-am așteptat răbdătoare din zori până-n sara/Nu vroiam sa cred ca nu vii,/cum îmi spuseseși macii crescuți între sine./Îți adusesem cireșe, loane și pâine de vatra, și flori de

Salcâm (...)” Un poem citibilă sub candela aprinsă, ca o rugăciune femeiască, așa cum sunt lacrimile adevărate.

Durerea, lacrima, pâinea...tot hrană pentru trup și pentru suflet, sunt detalii la întregul pe care Maria Călin îl desăvârșește. Simt un fior de dincolo de aparențe, un Ceva care încă nu a ajuns la îndemâna poetei,/este ca un fluviu subteran care se zbate, se simte și ea, poeta știe, și noi bănuim că poezia ei va deveni liberă de cercul în care am senzația că o ține, să nu/i scape din mâini.

„Sunt sămânța lui Abel/ ucis de Cain.” este o sintagmă de duminica dimineața, ieșită din creuzetul în care poemul Mariei Călin se alege de cuvintele obosite, neconvingătoare.

ION CIORAN

Laureat al mai multor concursuri de poezie, Ion Cioran, mai întâi intrigă printr-un postmodernism care transpare, este ca și cum dincolo de textul scris există o lume, un fruct care nu a atins coacerea. După sintagme moderne, și unele chiar depășind contingentul din care face parte, poetul coboară cu picioarele pe pământul înrourat, real, și chiar îi dedică un poem, lui Mihai Eminescu. Clasicul cu modernul, suprarealismul și alte fațete de tatonare a unui stil pe care și l-a asumat, fac din poezia, din acest volum, semnată de Ion Cioran, un poet interesant. Nimic nu este banal, nimic nu este cenușiu, opac și vără relevanță în poemele pe care le semnează.

„după a treia zi/răul a rămas același/peste așezarea plina/de necunoscuți/sângele lor șiroia/pe străzi cu senzuri excentrice.” Am ales acest ciob de fantezie poetică aproape liniară, dar care are puterea de/a crea fabulație, ficțiunea în sensul cel mai bun al cuvântului, din Peisaj suprarealist,

Dar, toate poemele sale au o „miros de lemn ars” adică, nu sunt nici substanță, nici abur.

Filosofia e simplă dar are haine de sărbătoare, și emoția devine evidentă citind un poem cum este „Ultimul joc al sângelui” lată:

„așa cum cerul/este o răscumpărare de dimineți/astfel și tu/ești o întâmplare de luni/mergând umilita acasă/gardul devine/o chestiune elementara.,,

Simplu! Poetul jonglează cu mediul ambiant, cu cerul și cu scândura gardului pentru a provoca, a determina să mergi mai departe, citindu-i poemul.

Si el ca ceilalți colegi de volum, au locul lor în panoplia cu poeziile cele mai frumoase ale Mileniului 3.

Alina CRISTEA

Poezie de primă tinerețe, cu amprente aproape adolescente, dar care anunță un poet ce bate la porțile cetății pe care o numim Poezie.

Încă nedescătușată de clasicul scolastic, care o atrage spre peisaj și modele de poezie obișnuită, Alina Cristea percepe poemul modern cu antene sensibile, și îi face loc din când în când, în textele sale. Rămâne încă ancorată în lecturile care îmi amintesc de George Topârceanu, cum este aici: ” El viteaz, iar ea boema - ca o pana e de fina,/îi da drumul sa viseze în balcon la gospodina;/ O

poezie jucăușă, care cade cu accentul pe rime, un fel de floricele de porumb pe care îți face plăcere să le ronțăi, se te bucuri de el, apoi... treci mai departe.

Un talent evident, o poetă care ar putea fi de prima pagină, dacă ar continua să scrie, dar și să citească poezie contemporană, să se confrunte la scenă deschisă cu poeții zilei.

„ Ssss! E liniște în delta!/Își croiește drum spre mal/Barca vechiului pescar/Enigmatica și zvelta..(Toamna în deltă) Iată un vers care convinge că Alina Cristea este poetă.

CONSTANTIN DENEȘ

Citind la întâmplare câteva versuri semnate de Constatin Deneș, am avut impresia că autorul se joacă de-a poezia, versifică ca și cum un pianist înăscut se joacă cu clapele, fără să-i pese de sunete. Mai apoi, am găsit răspunsul la întrebarea mea, în poemul „ Seducție lirică” di care citez:”Varii poezii, cerute unui creier tenebros, - Apăsat între eșecuri, alungat după miros, - Răsucit pe terțe fete, după stropul de talent, - Leneș ca o fantezie, într-un vierme corpolent./Aleasei discursul fluviu, în aversa de silabe,/Despre musca amortită, ce-o surprinzi mișcând din labe/Între mușchii de ferestre, betonate sub ninsoare,/Deșteptata prea devreme, la un fals prinos de soare./

Mda, mi/am zis, este un pot care se răsfată mizând pe talentul nativ și care nu va ieși din matricea poeziei pe care o simte ca pe un fluid în sine, nicând! Poate mă înșel, poate nu.

Ceea ce este cert, este patima cu care scrie Constantin Deneș, compune cu furie șugubeață și se folosește de rime ce se împerechează din mers. Este o poezie care place unui anumite segment de cititori, nepervertiți încă la filosofia și forma poemului abrupt cum este cel de azi.

ANIȘOARA IORDACHE

Pe Anișoara Iordache mi-o imaginez asemenea domnițelor de altădată, izolată în iatacul de taină, brodând la un gherghet. Scrie cu sficiune, deși poemele sale sunt picături de artă adevărată. Scrie ca pentru sine, deși fiecare vers, fiecare sintagmă au o destinație, un drum croit prin ele înșile spre lumea bună a Poeziei.

„Început de septembrie,/se deschid cerurile./de dincolo de râu vin/schelete de fum, s-alunge umbrele,/vin./pe cariate ziduri,/iedera încolăcește urmele,/urletele legendarelor lupte./în livada,prin mere putrede,/noaptea ca un vierme, își țese aripile. „ (clipuri de septembrie)

Am citat din acest poem, care adună chintesența unei poezii moderne dar care nu face rabat la sensibilitate, la rosturile lumii adevărate. Poemele Anișoarei Iordache nu dau buzna, nu dau din coate pentru a/și face loc în istoria literaturii, dar au găsit poteca lor sigură către pagina în care poezia adevărată este recunoscută, valorificată.

„iepe blânde, născute din zvâcnirile serii, /se opresc la rădăcinile copacului ce va rodi/ mâine oameni din alta vârstă, /vor bate cu vergeaua crengile și vor

culege fructele /de pe pământ.” O mostră preluată din „Cuburi suprapuse”. Culoare difuză, mister și acel legământ ancestral cu lumea nevăzută, - o alchimie personală, feminina în esență, care le transformă în poezie.

AURICA ISTRATE

În imperiul liricii feminine, Aurica Istrate nu deține un loc periferic. Deși nu a publicat pe cât merita, dar nici nu a pus firimitura sintagmei pe limbă, scriind zi de zi, a reușit să se detașeze demult de scriitorii care scriu doar pentru albumul personal. Și-a făcut o lume proprie din cuvinte, ceea ce nu este lucru deosebit într-un spațiu geografic, cum este România, Republică a Poeziei, unde se scrie mult, /vrute și nevrute.

„Un pas mai am...” așa spune titlul unuia dintre poeme, - este ca un presentiment, ca o răscolire lăuntrică din care poetul iese învingând inerția. Aurica Istrate conștientizează că deține un Dar și că trebuie să-l cultive cu o și mai mare osârdie. Citez: „Un pas mai am până să pot zbura, /Dar cum să zbor cu dor de rădăcină/ Cum, pumnului de humă din grădina/ Să pot să-i spun: adio, voi zburaaaaa...”

Ca și cordonul de argint, care ține fătul de mămă, lumea materială de spirit, și harul poetei îi lasă răgaz să iasă în lumea bună a poeziei.

Poeta reușește performanțe, chiar dacă uneori mai cochetează cu muza sa, se joacă „De-a v-ați ascunselea” ca în poezia cu același titlu. Este stăpână pe situație și nu scrie doar ca să/și vadă numele tipărit pe hârtie. Are ceva de spus lumii. Scrie ceea ce simte. Transmite emoție.

„De ultima oară când m-am ascuns/ Nu m-am găsit încă/ Am pus preț dublu pe inima mea/ Chiar dacă mi-o găsești călcată în picioare/ Te aștept să-ți ridici recompensa/ Jocul continuă.”

Jocul continuă, dar nu este un joc simplu de-a poezia, este o chemare la care Aurica Istrate îi răspunde prin poeme de dragoste, câteva cu nuanțe aproape carnale, senzații stranii care aruncă un văl de enigme peste întregul care, trebuie adunat cât mai repede, potrivit pentru a ajunge Carte într-un raft cu volume ce merită citite.

Cu Aurica Istrate, lirica feminină prind culoare, petale de flori pe care ea, autoarea trebuie să le „boteze” să le îmbrace în cămașa de duminică, să le scoată în lume.

VASILE LARCO

Poet vivace, conștient de lejeritatea cu care reușește să versifice în lumina unei realități, pe care o redă fără să o distorsioneze. Vasile Larco scrie despre viață, trecând prin viața reală și nu viața de pe sticla televizorului. Refuză simulacru, înțelegând și poemul de dragoste și lacrima și revolta spirituală, pentru a fi el însuși. Aplecat asupra întrebărilor esențiale de când e lumea Lume, găsește explicații poetice în versuri ca acestea:

„Omul se naște prea devreme/Când nu știe nici sa meargă,/Nici sa vorbească,/Nici sa cânte,/Știe numai sa plângă./Poate de asta moare prea devreme,/Când știe de toate,/Aproape de toate/Sau nimic./Nu mai plânge, se plânge, deplânge. (Prea devreme)

Aparent este un ca un epitaf, dar consistența și firul roșu al ideii îi dă viață, te determină să-l citești din nou, de la capăt.

luptă interioară din care iese mereu învingător și merge înainte, scrie pentru că știe să scrie cu tâlc, folosind cuvinte de jucării, uneori, dar nu întâmplător. Lumea ritmată pe care o construiește Vasile Larco este una a breslei care nu lasă penița să ruginească nici hârtia să îngălbenească fără se așeze acolo cuvinte.

„Pregățiți săbiile de trestii,/Puștile de soc,/Praștile din cireșe dulci,/Avioanele de hârtie/Si parașutele de păpădie,/Iar când sunteți gata.../Salt înainte!” (La război) Cu irizări dinspre lumea copilăriei venind, poemele semnate Vasile Larco ar savoarea verilor de la Medeleni, dar și aură de dragoste de neam și nu doar. Poet de modă veche, foarte sigur pe el, Vasile Larco știe că în fiecare vers pe care îl scrie, este el însuși, fără artificii sau imitații de gen.

ALMA NICOLE

Un pseudonim care rezonază cu poezia pe care o scrie, și...o scrie bine. Simte pulsul cotidian, este sensibilă ca o plantă de mimoza, dar defel dulceagă, nici ...înnebunită după excentricități, ca o seamă de colegii ei, poeți, de contingent.

„orașul asta e un anticariat/plin de cărți acoperite de praf/la tot pasul chipuri desfigurate/hazard care da în cotidian/zâmbete false dând în frustrare/orașul asta e o magazie/plina de jucării stricate (...)” (Orașul acesta)

Am preluat o parte din poemul de gardă al paginii, și, ca într-o peliculă de film italianesc al anilor 60, am revăzut târgul de provincie din Câmpia Română, un loc în care (aparent, nu se întâmplă nimic. Nimic interesant pentru poetul adolescent care își ascute ghearele, își întărește aripile pentru zborul înalt. Nu știu de ce, o parte din poemele Almei îmi aduc aminte de moda hippy a anilor 60, sau mai aproape de noi, de adolescenții cu nostalgii „emmo”. Totul devine un caleidoscop și, autoarea își extrage subiectele din locuri care la lumina zilei, sub soarele arzător, nu mai strălucesc.

Alma scrie :”la paisprezece ani înca mai visam la Fat-Frumos/la o lume poleita cu perfecțiune și bunătate/dar într-o zi/brusc monstrul-realitate m-a trezit/da am aflat ca lumea asta e a fiarelor/ca trebuie sa fii pregătită în orice moment (...)(Remediul)

Dezamăgirea este pâinea poetului, tristețea îi așează cuvintele în ordinea firească pentru a le potrivi în sintagme, dar...disperarea nu ajută decât să te întorci, să cauți modele,și Alma tinde să se agațe de perioada în care bunica era lumina .

Sunt sigură că Alma va continua să scrie, este ușor nostalgică, dar îi face bine, la urma urmei poemele ei de astăzi sunt ca Prima Iubire. Dulci/acrișoare.

TANIA NICOLESCU

Poetă atrasă miraculos spre culoare, spre lumea care o înconjoară. Natura este punctul forte din care se inspiră, trece cu sensibilitate de poet sadea, prin furcile caudine ale construcției poemului, și cizelează ca pe un diamant aproape fiecare detaliu al întregului.

(Valsând prin vid) O mostră de poezie aparent modernă, dar căreia nu/i pasă se metaforă atâta timp când poate ieși în haine literare în stradă.

Simte cum un violonist bun percepe diferența dintre un Sradivarius și o scripcă de lăutar, diferențiază stările prin care ajunge la poezie.

„Ce cântec sau/descântec m-a atins/de-n ochiul meu/mereu visând deschis/tot universul

Nesfârșit/încăpe-acum în cercul/cel mai mic/dintr-o băltoaca (Cercul) Tâlcul ține balanța dintre haz și necaz, am zice, dar poemul este cu mult mai profund și Tania Nicolescu știe pe de rost taina unui vers bun.

De la un poem la altul, cel puțin in grupajul de față, există diferențieri de nuanță, chiar de tehnică poetică, ceea ce dovedește că poemele aceste nu fac parte dintr-un ciclu scris într-o noapte ci sunt rodul a mai multe etape de inspirație.

„Mereu între cer și pământ/amăgindu-mă/calc orbește căutând/încă nevăzutul și neauzitul/pe care pescărușii mi-l ascund/în golul imens de lumina./(...)(Nevăzutul)

Mereu în balanță, alb/negru, sus/jos, apă/foc, - poezia Taniei este un jurământ cu ea însăși. Scrie fără clătinare și cu încredere în destinul său literar. Are un ritual al scrisului și asta se simte în fiecare poem, nu oficiază la întâmplare, pe un colț de masă sau in troleibuz. Este poeta care își respectă darul primit de Sus, și el...darul se înmulțește în talanții poeziilor pe care le scrie, cu prisosință.

Alexandru-Florin PASCU

Indecis încă în stil și manieră de exprimare, dar cu har suficient pentru a disloca placa de neîncredere care îl mai trage la edec, Alexandru Florin Pascu simte poezia adevărată, cochetează cu ea, apoi face doar ceea ce-i place, scrie ceea ce vede, ceea ce-l doare.

Poemele sale sunt unitare prin fragmentariul Lumii pe care și-a propus s-o disece, s-o folosească, în sensul frumos al cuvântului, în construcția lirică. Este un poet ce știe ce vrea, care nu va ține niciodată cont de ce spun criticii. El își cunoaște steaua și merge într-acolo, cu mici halte, șotroane, în versuri ușoare cum ar fi:

„Râzi!/Copil cu ochii-n cer/Doua stele-ntr-un ungher/Râzi cu râsu-ti efemer..”(Râzi)

Alteori, devine sobru, conștient de vocația pe care o are și pe care, crede el, că ar trebui s-o folosească sprijinind vocal unele idealuri. Rugăciunea din poemul Viața pierdută în doi, este comprimată în recunoașterea păcatului originar: „sub unghii blesteme se adună”.Iată un vers copleșitor, care face cât o întreagă filosofie.

Despre poezia lui Alexandru vom mai auzi, și mi-aș dori sincer să-l întâlnesc într-o bună zi, în librării, cu un volum compact, cu un stil de abordare a scrisului personalizat și mai ales, cu bucuria de-a scrie împărtășită, pentru că scrie, scrie bine. Nu sunt bună să dau sfaturi, dar...întâlnirile cu prietenii-poetți își au rolul lor în formarea unui viitor foarte bun scriitor, cenaclul încă mai rămâne o școală, un atelier de literatură, - acolo, ești ochi în ochi cu cititorul tău, și lecția este unică, spre deosebire de întâlnirile virtuale, pe care, personal nu le disprețuiesc totuși.

MIRCEA MARCEL PETCU

Într-o simbioză fertilă cu condeiul și fila de hârtie, Mircea Marcel Petcu își scrie versurile cu obișnuința zidarului care ridică o casă confortabilă, nu-i pasă, aparent, de detalii sau de riscuri de-a nu fi pe placul celui care îi citește lucrările. Scriitor născut nu făcut, scrie poezie întru autocunoaștere și mai cu seamă, pentru a umple „golul acela întrevăzut” unde se macină tainele primordiale.

„dar cum sa suportți/oboseala sufletului,/micșorarea lui,/umbra trecutului si,/mai ales, golul acela întrevăzut/unde nu mai era nici lumina/si nu apăruse încă nici întunericul(...) (Gri) Iată un poem peste care, odată ce l-ai citit nu treci mai departe, revii pe text, buchisești literele parcă dorind să afli ceea ce nu se poate afla (încă) de umanitate.

Riguros cu lucrul pe care îl face, Mircea Marcel Pectu știe, poate să fie și concis, simplificat în exprimare, ca în poemul „Ploaia”.

„După zile caniculare,/începe ploaia ../picături străvezii/se scurg pe geamuri,/ca niște lacrimi,/cerul se învinețește/si ploua, ploua”(...) Aici este antheic, cu picioarele pe pământ și doar consemnează un fenomen meteorologic, aparent. Mergând mai departe, vei descoperi noi valențe, trimiteri la taina care îi face din om, poet. Nu-și face jucării din cuvinte, iubește masa de scris și ceea ce lasă pe pagina scrisă este un destin de poet.

Legat de orașul din coasta Danubiului, poetul scrie sub imperiul solarității, a anotimpurilor care trec unul prin altul ca vopselele de ouă,/ fiecare poem poate fi preluat de un plastician și lucrat în...acuarele, deși sunt și alte mostre de poezie, triste, roase de melancolie:”(Gând pios) „În jurul meu totul/este învăluit într-o tăcere/însăpământătoare,sute de oameni aluneca/pe piatra rece a falezei,/aruncând o privire trista,/îndurerata asupra lunii.”

Pentru a ieși învingător din bătălia sa personală, folosind Poezia, autorul decide:

„Nemurirea poetului/nu este nicidecum/nemurirea persoanei(...) constată în alt vers, și astfel își justifică marea sa iubire Poezia, Creația.

Știe ce știe.

Ana Maria RAU-AVRAM

Un talent nativ cert, un dor nebun de a exersa încă pe toate gamele poeziei, nehotărâtă care ar fi stilul care i se potrivește ca o mânășă...Harnică, ucenicește vizibil pe frontul Poeziei.

Ana Maria Rău Avram este deja o certitudine în sfera lirică feminină și nu doar.

Este firesc sa jongleze cu stilurile, să „butoneze” încă la mai multe pupitre de sunet. Are metafora în sânge și scrie cu ușurință, așa cel puțin, dă impresia, atunci când rima, ritmul o fac să alerge pe cuvinte, sa cânte.

„E noapte afara și luna e plina../E stins focu-n vatra, nu-i nici o suflare,/Pustiu e întinsul si-o trista chemare/Suspina !/)

Aceste versuri care îmi amintesc de coșbuciana, (în cadrul atelierului literar), așezate în oglindă cu :

„Nisipu-i rascolit ca un poet ucis/Si e tăcere în miezul pietrei./As vrea sa dorm, dar /somnul se va murdari.(Nisip) – mă fac să cred ca poeta scrie din instinct, o face din bucuria de a scrie .

În poezie ca și în iubire, sfatul care vine dinafara inimii celui care scrie, este superfluu. Așadar, Ana Maria nu are nevoie de sfetnici în a-și stabili un stil inconfundabil. Când fructul operei sale va fi potrivit, sigur va simți care este „coșul” perfect în care să-l culeagă. Altminteri, este un poet cu șanse reale de a rămâne în istoria literaturii. Este un creator cu tușe fine ca stampele chinezești, dar are și infinite tristeți de om care caută, caută să înțeleagă cine este, și pentru

ce adună cuvinte în versuri. Căutarea firească pentru orice poet care știe pentru ce, a fost trimis printre oameni de rând.

GIGI STANCIU

De mult nu am mai citit poezie "angajată" / poeme care pornesc din inima și nu din penița poetului. Gigi Stanciu mi-a deschis o fereastră spre harta României întregite, spre steaguri de luptă și viteji ...tot lucruri de onoare pe care azi, în indiferența noastră, le strivim sub picioare.

Nu este un ciclu în sine, grupajul de poeme semnat de Gigi Stanciu în cadrul acestei plachete colective. Nu merge pe o singură temă, /sare ca pe o tablă de șah, dintr-un moment pe altul al Vieții, conștiinței de sine, al Divinității.

Dacă în poemul „Facă-se voia ta, Doamne!” spune: „Doamne, deja mi-e frica, /tremur toata: /Dumnezeu pare /ca-si bate joc de noi... /Mintea mea e scindata, virtualul acesta mă atrage, /îmi omoară zilele și nopțile albe, /mă hipnotizează, mă intoxica, mă îmbolnăvește de tine, stea polara, /îmi spală creierul (...)" jonglează cu vorbele ca într/un soi de brambureală, care cred eu că o prinde, - dar unde, eu, cititorul aproape că nu reușesc să o urmăresc, alta este fațeta poetei în poemul „Fratelui mei basarabean”

„Sa spui ca moldoveana ti-e averea, /Ca mersul vremii trebuie oprit, /Ca Prutul n-o sa sece de durerea /Ca limba ta și port ti-au pângărit! (...) Aici cuvintele sunt dureroase dar blajine, ca și cum numai din cuvinte s/ar fi suit Iisus la Cerurile patriei poetei. Gigi Stanciu schimbă tonalitatea ca într/o doină, nu mai „blestemă” doar se roagă .

poetă efervescentă, cu timbru particular, deși, așa cum spuneam, își schimbă din mers, de la un poem la altul, „partitura” . Cântă, adică scrie, convingător și ceea ce este cel mai important, reușește să ne transmită emoția personalității sale incontestabile, și acest lucru se vede în poemul, /as nimi „testamentar” pe care îl dedică copiilor, /continuității, aș completa eu.

„ E rostul meu pe-acest pământ /Sa fiu aed, rapsod, /Sa știți, în viața totu-i sfânt (...) (Copiilor mei.

Llelu Nicolae VALAREANU (SÂRBU)

Amintește-mi că sunt

„(...) Amintește-mi ca sunt/un arbore falnic/pe sub care treci/cu trupul înflorit de mândrie/si devin o umbra/apoi un reper/sa nu te ratacesti/în propriile gânduri/ca într-o padure” Am ales un poem, defel la întâmplare, din poem, am ales un vers, și iată că dincolo de cuvinte putem descoperi omul care, deși nu declară, este Poet.

Sârbu scrie cu convingerea că așa va face lumea mai frumoasă, mai bună, - nu se teme de declarații de dragoste, deși nu le face fățiș, /scrie poeme frumoase în care prezența femeii doar este sugerată, așa cum se vede luna albă, aburită de lumina soarelui, diminețile.

„În trupul tău de lumină” este un poem calm, cu trimiteri la esența vieții, la pasărea înțelepciunii.

„În turnul cu ceas pasarea nopții/e gata să fure întunericul/în trupul tău lumina/a pus lampioane colorate/pentru clipele care vor urca/spiral în univers (...)”

Un alt poem, fragil și mirabil ca bobul de rouă din care am extras versul:” Curg fântânile-n cuvinte de sticlă/lacrimile ploii prefăcute-n vin/. Fie și numai pentru această fericită asociere și omul care visează cuvintele în culori, Lelu Nicolae Valareanu ar trebui să-și scuture sertarele, să iasă pe piața de carte cu o plachetă de poezii.

Nu doar femeia este muza poetului, spațiul terestru, țărâna din care am venit și în care vom coborî, sunt aliajul din care scoate poeme ca acesta:

„Vezi, mâinile acestea muiate-n pământ/au rămas doar niște arcuri care închid pieptul și, ce ai mai putea face acum toamna/decât să bați aerul ca apa în scocurile morii (...)” (Să-i tai din gheare).

Un poet complex, dar care poate, ar trebui să-și privească poemele cum ai privi un codru cu specii diferite de arbori, - din perspectivă.

„Cineva a pictat o pânză”.

„(...)Sint ca m-am despărțit de mine/si vreau să arunc tot ce-i desuet/la groapa cu uitare/privirea ta îmi arunca neîncredere/nu mă pot hotărî cum să fac (...)”

CODRINA VERDEȘ

Autoarea a aflat pentru ce a fost trimis aici pe Pământ, să iubească și să scrie. Îi mai rămâne să afle căile către paradisul sintagmei, care, (fie vorba între noi), niciodată nu este perfect. De în poemul „ Astăzi” declară pe toate silabele de acce dispune: „astăzi/sunt docila/nu mai strig/nu mai rîd/nu mai plîng/astăzi îți poți trece /ara grija mâna prin parul meu/l-am bigudat doar cu crenguțe de primăvara/astăzi mi-am descojit pentru tine timpul până la/secunde/în foi subțiri de metafore clasice/ Codrina Verdeș nu este fata de provincie care așteaptă cu emoție noaptea de Sânziene pentru a-și visa alesul.

Sunt convinsă că face parte din stirpea aceea de artiști care nu cred că Arta mare, cu majusculă, face casă bună cu un orașel de provincie. Este sigură pe sine, deși vulnerabilă, de, toți aveam un „ călcâi” al lui Achile, - și starea de incertitudine o deducem din poeme ca acesta:

„ (...) îmi vine în minte gustul unui sărut/sărutul pe care mi l-ai dat/prin poemul acela organic/ era atât de lipicios/ca o pânza de păianjen/cui îi mai pasa

de geloșii provinciali/daca citindu-ti poezia eu ma simt ca în livada de vișini/ a lui cehov/”(Poetul zular)

Codrina Verdeș este fata/poeta care ar trebui să-l iubească la nebunie, nu pe Cehov, ci pe Serghei Esenin. I se aseamănă prin senzualitate poetică și mai ales, prin indiferența aparentă cu care așterne sintagme ca acestea aici, pe hârtie:” aici e bine/dureros de bine/ai auzit de plăcutele dureri/tu nu știi/greutatea sărutului tău(...)”

Din pasiune și din însingurare se nasc poemele cele mai frumoase, poate și din durere și neputința de-a crede că totul depinde numai de tine indiferent unde te afli vremelnic.

CRISTIAN VERZEA

După ce citești numai poezie modernistă, postmodernistă... semnată de tineri debutanți, îți faci o imagine falsă asupra realității. Iaca, mai există adolescenți, iubitori de poezie, romantici și care țin cu dinții de versul clasic. Ca, pe viitor se vor schimba în stil și nuanțe, că vor schimba filosofia iubirii de roză pură în furie și, de ce nu în grosolănie, cum se mai poartă pe aiurea,/ este o altă problemă.

Citind poezia lui Cristian Verzea ți se pare că îngerii sună dintr-un pahar de cristal. Clar. Defel melodramatic, așa cum se vede în poemul”Visul”

„Am avut un vis în care/Se făcea ca eram noi,/Te aveam la piept, în brațe/Nu-mi pasa de vânt și ploii./Si cum visul se-adâncea/Totul devenea frumos/Drumul ni se lumina//De-acest gând mărinimos./Te priveam, zâmbeai plăcut.”

Fără angoase, fără prejudecăți, Cristian își face declarația de dragoste cu inocență pe care o crezusem pierdută la tinerii de azi. Aici, nu este doar omul, este poetul, fluidul care vine din adânc și îi strunește simțurile, îl călăuzește duios dar ferm, și fără ca el să o știe.

De ce scrie un adolescent când ar putea bate mingea pe maidan, ar putea bea o bere sau...trage pe furiș un fum de țigară? Pentru că are o chemare și și-o onorează

„Aștern gânduri” este un poem explicit, în acest sens.

„A trecut înca o zi/Si mai sunt înca prezent.,este felul meu de-a fi//Mai degrabă cel absent/lau caietul, iau creionul/lau și gândul ce îl am/Mi-aștern pe foaie ghinionul/Sau norocul ce nu-l am. (...)”

cochetărie de poet în devenire, Cristian ar noroc cu carul, norocul că a venit în raniță, nu cu bastonul de mareșal, ci doar cu foi de hârtie albă, pe care trebuie de/a lungul vieții să le umple cu poeme. Cum vor fi ele? Vom trăi și vom vedea. Esențialul este că...talentul se moștenește.

REMEMBER - Constelația „Artur Silvestri”

Pe scriitorul Artur Silvestri l-am cunoscut în a doua parte a deceniului 80, în veacul trecut, în Redacția „Luceafărul”. La prima privire mi s-a părut că ar fi un haiduc descins direct din vechii codri ai Vlăsiei, printre paginile cu miros proaspăt de cerneală ieșite din tipografie. Un voinic, cu părul negru adunat în cosiță pe spate, cu mustață neagră, privire directă și zâmbetul inegalabil, deschis, - nu aducea defel cu tipul cărturarului clasic, cu omul care era un împătimit de cultură.

Pe atunci, nu-l credeam în stare să dispară, să moară. Nu îl cred nici astăzi gata să de-a bir cu fugiții, să ne abandoneze, - pe noi, copii nebuni și ai nimănui, aici pe pământul mustind de intrigi și mercantilism de două parale.

Vremea și vremurile ne-au despărțit. Ne-am reîntâlnit cu prilejul decernării Premiilor ARP din toamna anului 2007.

Ne-am îmbrățișat ca doi frați de spirit care au fost surghiuniți, fiecare în felul său, de Destin.

I-am simțit prin fibra veșmintelor carnea împuținată, - trupul de schivnic și, și ...ceva de dincolo de realitatea imediată m-a făcut să cred, să simt, să știu că Artur Silvestri nu mai era defel cel pe care-l cunoscusem în tinerețe. Bunătatea luase locul ironiei șarmante de altădată Era fragil. Trupul i se împuținase, în schimb, spiritul Omului i-l simțeam a-i fi al unui uriaș. Era un fel de sfânt printre oameni, purta sigur un nimb, pentru că... dacă aș fi avut curajul, aș fi întins mâna, sigur i l-aș fi atins..

Artur Silvestri nu-și mai aparținea sieși.

Devenise sacerdotul, maestrul spre care migrau generații diferite dar la fel de înrobite pe viață, de litera scrisă.

Artur Silvestri era deja o instituție.

Rememoram din amintire, paginile primelor sale scrieri, care incendiaseră prin inedit și spledoare sfera criticii literare bucureștene în perioada ternă de dinainte de decembrie 1989. O lume barocă și fascinantă în care limita dintre real și magie era acolo, dar ca și invizibilă. Artur Silvestri, scriitorul despre care s-a vorbit, din păcate, cu parcimonie, a deschis breșă într-un alt fel de literatură română.

Deși mustind de talent și harul de-a reuși să-și transpună pe hârtie, gândurile, să facă „ficțiune” în ultimii săi ani pământești, scriitorul Artur Silvestri a renunțat în parte la a se „promova” pe sine . Știa cine este, știa de unde vine și ce misiune avea de îndeplinit, pentru alții, în lume. Așadar, s-a dăruit în neștire unor ființe ca mine, ca tine... Ne-a dat clipe din clipele sale, s-a frânt ca o prescură în bucățele, pentru noi, fiecare.

Îl credeam în stare de multe, nu-l credeam în stare să moară!

În mesajele noastre electronice, vorbeam adesea, ca într-o parabolă, despre Moarte. Eu bravam! li spuneam că, țărâna din mine nu se teme de clipa marii treceri în nimicnicie. Rațional, lovit de realitatea, Maestrul mă punea la „punct” așa cum numai el știa să o facă :

„ Draga Melania, *Noi spunem, că moartea este un fenomen natural în evoluția Universului, citând sau poate gândind în chiar acest fel, dar când acel*

„ceva” ce ne definește, o presimte atât de aproape încât până și răsuflarea îi este grea, tăioasă și stranie ca gerul iernii definitive, apare frica, o frică indescriptibilă ce împresoară, venită nu se știe de unde; o stare nepământească. Nu ți-aș dori s-o vezi fiindcă n-ai să poți s-o suporti, iar dacă ai s-o vezi o dată n-ai s-o mai poți uita și amintirile acelor clipe indefinite, unde parcă toate timpurile posibile se amestecă fără a mai putea înțelege în care anume dintre realități ne aflăm, te va urmări mereu, revenind din alte dimensiuni întotdeauna fără să-i știi ceasul sau secunda, urmărindu-te, până la urmă, când va înceta să existe cu cel ce se simte întotdeauna hăituit de ireparabil...”

Cu voia sa, cu titlul „Scrisoarea de la Maestru” acest text face parte din volumul meu „Iisus din podul bisericii”

Il recitesc și simt fiorii morții adevărate. Apoi, deschid fereastra. Văd cerul spuzit de stele și simt, știu, mă asigur că una dintre cele mai noi galaxii din Universul văzutelor și nevăzutelor a primit numele lui Artur Silvestri, Numele Omului Mare.

Din această Galaxie, ca un praf cosmic, facem parte cu toții cei care l-am cunoscut pe Artur Silvestri. O stea necăzătoare pare a fi și „Cetatea lui Bucur” astrul care luminează prin cunoaștere și zicere românească dinspre malurile Dâmboviței pentru întreaga gintă scriitoricească.

Îi urez ani buni de lumină, iar editorilor le doresc puterea de-a duce mai departe firul odiseei, pe care Artur Silvestri a călătorit-o cu propriul său destin, cu propria-i sa viață.

Am gânduri de apreciere și toată cinstea pentru scriitoarea Mariana Brăescu Silvestri, scriitorul talentat, femeia puternică din răspântia unde viața și moartea întruchipează Galaxia „Artur Silvestri”.

O „semnătură” pentru Părintele Justin Pârvu

Se clatină Ceahlăul din rădăcină!

La Poina Teiului brândușele refuză să mai iasă în iarbă și ea, iarba dă îndărăt, se ascunde în frunzișul din care sporește generație după generație, numai humusul.

Fără Ceahlău nu am mai fi stăpânii noștri de drept.

Fără toaca Stăreției de la Poaină nu am mai ști dincotro ne vin anotimpurile și nici din care parte să ne adunăm, să ne apărăm de noi înșine.

Fără Părintele Justinian Pârvu suntem orfani în fiecare Rugăciune, nu mai știm potrive cuvintele cu care ne învăța să descuiem, nu doar ușile Cerului ci mai ales inimile noastre tot mai bolnave de împietrire.

Învățam de la Înțeleptul nostru să nu trecem, unii pe lângă alții, cu ochii închiși și urechile astupate.

În umbra Ceahlăului nu cresc munți tineri, - e firesc să fie astfel, este semn de statornicie.

În jurul Părintelui Justin Pârvu au înmugurit, crescut și rodit rugile cele sfinte. Acolo se adunau trupurile salbe și sufletele bolnave pentru a se vindeca, a se umple de duhul sfințeniei clare. Fiecare piatră, fiecare pasăre cântătoare... i-au fost martori și sunt, la spovedanie.

Coboară iar Isus printre noi muritorii, gata să-și urce-n durere Golgota, să ne mântuiască, dar mai ales să ne învețe ceea ce trebuie și ceea ce nu trebuie să păcătuim cu gândul și cu fapta.

Va fi Săptămâna Patimilor. Acolo, în chilia sa din roca sfântului Munte al românilor, prins în rugăciuni și post lung de curățenie, cel mai fericit între cei nefericiți, părintele Justin Pârvu se roagă egal, pentru noi toți, - dușmani nu doar prieteni.

Fie ca gândul său ascultat de Sus, să sloboadă băierile primăverii, să îmblânzească fiarele pădurii și inimile oamenilor, - să pogoare peste noi mila creștină și Înțelepciunea să triumfe; Omul potrivit să fie repus în Legea-i dreptății.

Dezorientați, dezumanizați într-o lume nebună ca o centrifugă, ne simțim mai puțin îngrijorați pentru viitorul comun, dacă știm că acolo, între cer și pământ, părintele nostru, stareț pe viață și dincolo de toate, se roagă pentru frații care ne sfâșiem între noi în numele unor efemere funcții, mărimi care nu au nimic comun cu cele sfinte sau cu trecerea-n folos a vieții și a timpului.

Deși, doar o monadă în infinitul românității, mă alătur și eu părintelui Justin Pârvu, în sușu-i golgotic, ținând, după puterile mele, de un colț al crucii sale defel ușoare, dar din lemnul căreia vad cum înmuguresc îngerii.

Mă rog, ca săptămâna care va veni cu patimi și lacrimi de spovedanie, să fie Săptămâna cea împodobită și cu înțelepciune de oameni.

Grigore Vieru, magia lucrurilor comune

Și... a fost o seară, poate de toamnă, poate de iarnă... Oricum, lapovița impertinentă îmi biciuia obraji și am fost fericită să intru în sala aceea inundată de lumina lampadelor somptuoase, aproape baroce.

Pentru decernarea premiilor ARP din anul acela, Artur Silvestri închiriasse unul dintre cele mai frumoase lăcașuri de gen, din imediata vecinătate a lacului Floreasca. Era darul Omului Mare pentru prietenii săi de cuget și simțire.

Zeci de personalități ale României Tainice se adunaseră acolo, așa cum suvoaiele izvoarelor se trag către Marea cea Mare. În clipa și în locul acela,

fraternitatea nu era doar un cuvânt pe care ți-l poți explica după dicționare. Cărturarii României de pretutindeni demonstau la scenă deschisă că Limba Română, Cultura Națională nu au frontiere.

În bura luminii holului de la intrare, înconjurat de mulțimea care se ridicase brusc în picioare, l-am reperat pe Grigoare Vieru. Era prima dată când îl vedeam în carne și oase, când pentru mine, Poetul nu mai era doar CUVÂNT, sintagmă și mai ales Dor de ceea ce am fost ca neam românesc, și Dorință de-a fi din nou laolaltă ca Patrie.

Trupul lui, aproape firv în hainele de stradă, deveni urieșesc îndată ce își scutură funigiei zăpezii din plete, zâmbi așa ca și cum un frate demult plecat revine în familie, lângă frații care îl înțeleg mai bine decât ea, lumea aia mare și mercantilă.

Fiecare dintre noi, cei mulți, își dorea să-l îmbrățișeze. Unii o făceau, eu nu am îndrăznit decât să mă împărtășesc din magia imaginii acelea, spectacol magistru în care Poetul de peste Prut ni se oferea cu modestie aproape școlărească.

Poetul era din nou doar un frate de care ne bucuram, și el, la rândului său, se bucura să ne privească.

În seara aceea ne-am făcut fotografii, am schimbat cuvinte care, azi nu mai au relevanță. Ceea ce contează pentru mine, rămâne numai magia lucrurilor din preajma lui Grigore Vieru.

Ele, lucrurile și nu doar oamenii, păreau să se însuflețească, să i se alăture ca un alt detaliu întregului în care alunecam, treceam prin poveste totii cei care veniserăm acolo ca la o întâlnire de familie.

S-a vorbit cu inima dar nu s-a recitat din poeme.

Aerul vibra, se lovea ca într-un diapazon, în noi, fiecare.

Trei mari cărturari, trei genii: Grigore Vieru, Artur Silvestri, Andrei Vârtic, ca cei trei păcurărei din Miorița legendară, își purtau în raniță harul și destinul. Ne făceau să ne simțim egalii lor. Acum știu, nu eram decât umbra triadei pe care o constituiau împreună. Nu eram veseli, nu eram gravi. Atmosfera era încărcată de o autoritate strict specială, de un „ceva” care ne obliga să gândim rotund, cu mintea și cu inima.

Cine ar fi crezut, atunci și acolo, în luminile rampei, că ea, moartea, era deasupra tuturor, stăpâna supremă a prezentului și mai ales a viitorului nostru.

Azi, din cerul lor de vecii, Cerul Geniilor Românilor, - Grigore Vieru, Artur Silvestri și Andrei Vârtic, - îngeri ai unui neam răstignit, ne îndeamnă să ne facem până la capăt lucrarea pentru care am fost și noi trimiși pe pământ.

Andrei Vartic a plecat la Zalmoxis

„Am ajuns la Sarmizegetusa Regia după o ninsoare. Totul era acoperit de zăpadă groasă, înafară de Piatra Altarului . Sunt sigur că dacă aş fi pus mâna, piatra aia ar fi fost caldă. În spaţiul virgin al poienii am văzut paşii, câţiva paşi porniţi din chiar centrul cercului sacru. Urmele paşilor porneau, apoi dispăreau pur şi simplu... Unde?”

Povestea asta, poate într-un stil un pic mai altminteri redată, este o confesiune pe care mi-a făcut-o cândva scriitorul Andrei Vartic. Parcă îl vad în faţa mea, cu mâinile aşezate pe masă, un poet, actor şi om de ştiinţă, - un Om conştient de propria-i forţă. Îmi vorbeşte despre o lume pierdută în negura propriei noastre fiinţe. Andrei e viu şi gata să-mi demonstreze cu probe ştiinţifice şi culturale, că civilizaţia vechii Dacii nu este un mit, este o conştiinţă de sine fără de care, ca popor, suntem Nimeni.

Acum, îmi revin în minte amintirile, vad lui paşii lui cum dispar în zăpada petelor...

Vestea că, în ziua de 2 Iunie 2009, orele 22:50, la Chişinău, scriitorul ANDREI VARTIC a trecut în nemurire, m-a luat pe neaşteptate

Personalitate culturală complexă, a fost de-a lungul anilor deputat în Parlamentul Republicii Moldova(1990), consilier prezidenţial, regizor de teatru, actor, publicist, scriitor, cercetător ştiinţific, editor, filozof şi promotor al culturii româneşti de pe ambele maluri ale Prutului, unul dintre cei mai neobosiţi artizani ai mişcării de eliberare naţională din Republica Moldova. A fondat portalul VoceaBasarabiei.com. dar mai presus de toate acestea, Andrei Vartic a fost Om cum, după prietenul său de idealuri, poetul Grigore Vieru, puţini au mai rămas printre noi.

L-am cunoscut pe Andrei în toamna anului 2007, la Bucureşti, în preajma decernării Premiilor anuale ale Asociaţiei Române pentru Patrimoniu, prin intermediul unui alt gigant al culturii române, scriitorul Arthur Silvestri.

Am luat masa împreună la un restaurant modest dintr-un cartier ridicat de vechii boieri ai unui Bucureşti demult apus.

Andrei Vartic m-a fascinat prin modestia şi modul superb în care îşi expunea frământările de basarabean îngrijorat pentru soarta Patriei, pe care o visa reîntregită. Nu se lamneta, aducea doar argumente culturale şi istorice, făcea paralele între un trecut românesc glorios şi clipa prezentă. Ca om de ştiinţă se folosea cu inteligenţă rară de date şi locuri, de punctele de interferenţă care ţin încă, pe verticală conştiinţa naţională. Unul dintre frumoşii „nebuni” ai Secolului 21, fascinaţi până la uitarea de sine de glia străbună şi restituirea aşa cum a fost a Istoriei Daciei Felix, Andrei venea şi cu pilde care se cufundau în legendă.

Bărbat în puterea vârstei, unul dintre ultimii stejari majestoşi din codrii spirituali ai Cosminului cultivat de Marele Ştefan, îndrăgostit ca puţini dintre noi de Mioriţa, Meşterul Manole şi mai presus de toate de Eminescu cel mereu curgător prin Istoria Literaturii Române, - Andrei devenea ingenuu, un copil uimit

de neputința românilor dinlăuntrul Țării, românii care uitam că dincolo de Prut, sunt frații noștri de sânge.

În seara aceleași zile, la ceremonia de premiere, mi-a făcut cunoștință cu Grigore Vieru. Am immortalizat clipa printr-o fotografie. Acum ei sunt Sus, eu am mai rămas să privesc un timp în țărână...

Am corespondat din când în când pe Net. Îi urmăream activitatea publicistică și de cercetare cu interes. Îl invidiam ca pe un frate mai deștept decât mine, mai bun, care se bătea cu morile de vânt pentru o Idee. Printre multe alte puncte „nevralgice” încerca să deslușească într-o scriere din Secolul 14, o mostră dintr-un posibil alfabet geto-dacic. Unii l-am crezut, alții am fost scepticii, cei mai mulți am râs de posibilitatea de-a găsi filiații lingvistice în Codex Rohonkzy.

Acum, Andrei Vartic a descifrat toate misterele care l-au fascinat pe când era pe pământ.

Zalmoxis să te primească cum se cuvine, Andrei Vartic, acolo în Cogaionul pe care l-ai iubit mai înainte de a-l fi cunoscut.

Cu Grigore Vieru, cu Artur Silvestri... la umbră din Pomul Cunoașterii, veți continua, cred, să „puneți Țara la cale” acolo, de-a dreapta lui Dumnezeu Atoatefăcătorul, pentru că... precum e în Cer, așa și pe Pământ!

Rugăciune pentru părintele Arhimandrit Arsenie

Îți scriu, Doamne, scrisoarea asta din spital, dintre pereții de var stins boală. Îți scriu Doamne, despre cum am vrea să ai un strop în plus de răbdare cu noi cei cam smintiți și goi în nevoi.

E zvon iar în seve, e bine, - dar Sfântul Părinte postește, fără apă și pâine, în schituri celeste, foarte aproape de Tine.

Știu, că mare-i plină-i lumea de toate, dar Părintele nostru te așteaptă numai pe Tine, în zi și în noapte.

Mă rog pentru Păstorul din Țărână, mă rog Ție, Doamne, și spun: dă-i un strop de putere în trup, tărie-n Credință și mers înainte-n răsărit spre amurg.

Tare mai avem azi nevoie de baci bravi la stâne, de un părinte în plus pe calea dintre ieri către mâine.

Un cer și-un pământ ni se desfac sub picioare; Mă rog Ție Doamne, de Rugăciune, lertare.

Doare carnea-n sânge și nervul se zbate, frica omenească se teme de moarte. Zboară spre Tine

O rugă smerită, nu vrem aur, nici bani, doar sănătate și pace îți cerem pentru Arsenie al nostru, Mărite.

Fără Biserică, fără Părinți și trași în ispită, ne-am duce între sulițe crucea prin haos, lubite.

Ultimul DOMN bistritean a plecat pe furis

Cu mulți ani în urmă, într-un material din Răsunetul, pe care îl întitulasem „JOS PĂLĂRIA” scriam că, burgul nostru ar fi mai sărac, mai trist fără Alexandru Misiuga. Scriam și simțeam acest fapt, dar, astăzi, față în față cu realitatea implacabilă, revin și spun că, din seara trecută, orașul în care și pentru care a trăit scriitorul Alexandru Misiuga este un oraș căruia i-a pălit aura. Din seara trecută trăim într-un loc în care nu se vor mai „trage” salve de glume la evenimentele curente, nu se va mai zâmbi așa cum numai el știa să ne facă să zâmbim, - din tot sufletul, fără fasoane și rupând zidurile nevăzute dintre cei mari și puternici și cei mici și cu bucuriile numărate ca bănuții dintr-un colț de batistă.

Alexandru Misiuga a fost sortit să ne țină loc de prieten. Nu știu să fi avut dușmani, sau dacă a avut, aceștia s-au ferit să iasă în față și să-l critice. Desigur, acum când el ne povestește de pe prispa Cerului său, din neant, numărul „prietenilor” a crescut invers proporțional cu atenția pe acre i-au acordat-o pe atunci când Baronul mai era în viață.

Nu am știut să-i îi spunem cât ne-a putut auzi, că-l iubim, că ne simțim onorați că respirăm același aer cu dânsul. Nu am știut să-i mulțumim pentru bucuria de-a îl ști lângă noi, chiar neinvitat fiind, venea la marile evenimente din viața noastră culturală, așa cum fac zânele bune într-un basm fără nume. Alexandru Misiuga a fost sarea și piperul urbei, cel mai popular personaj, pitoresc așa spune dar care constituia o personalitate ce nu și-a încovoiat niciodată coloana față vremelnichilor conducători ai instituțiilor.

Nu îmi amintesc să-l fi auzit să se fi plâns vreodată de ceva, pentru ceva, pentru sine. De aceea cred că, nu doar eu, l-am crezut pe Alexandru Misiuga a fi nemuritor. Ne-a păcălit frumos, s-a stins fără a ne face să-i plânga de milă, fără a se lăsa dator nouă pentru buchetul de flori, pe care i l-am fi dus, dacă ar fi fost țintuit pe un pat de spital. Îmi va rămâne mereu în memorie ca un Domn, poate ultimul Domn de modă veche al unui timp în care începem să nu mai știm cine suntem noi.

Am făcut parte din aceeași Societate Internațională „ Dracula” și, în timp ce eu țineam însemnele Casei de Dracula în sertar, Baronul Alexandru Misiuga se implica cu suflet și trup în acest joc. A gândit și reconstruit un mit. Ce i-am dat noi în schimb? Nimic.

Alexadru Misiuga a plecat cu capul sus, fără să-și împovoreze semenii cu problemele lui, - a murit frumos, așa cum a și trăit.

Îngeri să-ți fie aproape, prietene drag.

CUPRINS

Slavomir Almăjan, - Zbor căzut între aripi	2
Grigore Avram, - Contra răului din noi	4
Ioan Barb, - Picătura de infinit'	6
Mihaela Băbușanu Amalanci, - Adevărata fericire (True happiness)	7
File de jurnal_ cu Suzana Fântânariu și Nicolae Băciuț	9
Mircea Bradu și Dracula Land.....	11
Ionuț Caragea, - „ABSENTA A CEEA CE SUNTEM”	12
Florin Contrea, - FC Kalmar	14
„Sufletul meu e prefațat de bolovani” - Darie Ducan	16
Emil Druncea și „Redescoperirea titanilor”	17
Alexandra Gorghiu și poemul de dragoste	18
Lucian Gruia, - „Speranțe”	19
Poeme de tinerețe cu Daniel Lăcătuș	21
Menuț Maximinian, - PE ARIPA CERULUI	22
Menuț Maximinian a pășit cu dreptul în Vremea sintagmelor.....	23
Rădăcini împrumutate, - Menuț Maximinian.....	25
Maria Mândreanu-Oltean, - Speranțe sub ghilotină (Des espoirs sous la guillotine)	27
Victoria Milescu, - „Conspirații celeste”	29
Dumitru Munteanu, - CLIPE FURATE TIMPULUI	31
Nazarica Munteanu, - o pădureancă	32
„INTÂIUL DADAISM” în viziunea scriitorului Ion Pachie Tatomirescu	33
Ovidiu Pojar și poemele dintr-UN ALT ANOTIMP	34
Pau Polidor, Crochiu la un portret de Poet	35
Ilie Rad și Maria Jude, - „Cella Serghi (Interviu)”	38
George Roca, - EVADARE DIN SPAȚIUL VIRTUAL	39
Victor Știr- „CLEPSIDRA LUI CELA”	40
Theodor Răpan, - DANSUL INOROGULUI (Elogiul Melanholiei)	42
Petre RĂU, - „De Lingua Universalis”	43
Al.Florin Țene și „ Cărticica de dat în leagăn gândul”	45
Cartea cu poeme rebele, - Vasile Ursache.....	47
Îngerii cei de fiecare zi din poemele lui... Traianus	49
Petale lirice, Volum colectiv	50
Viorel Bucur.....	52
DAN TUDOR CALOTESCU	52
MARIA CĂLIN	53
Alina CRISTEA.....	54
CONSTANTIN DENEȘ	55
ANIȘOARA IORDACHE	55
AURICA ISTRATE	56
VASILE LARCO	57
ALMA NICOLE	57
TANIA NICOLESCU.....	58

Alexandru-Florin PASCU	59
MIRCEA MARCEL PETCU	59
Ana Maria RAU-AVRAM	60
GIGI STANCIU	61
Llelu Nicolae VALAREANU (SÂRBU)	61
CODRINA VERDEȘ	62
CRISTIAN VERZEA	63
REMEMBER - Constelația „Artur Silvestri”	64
O „semnătură” pentru Părintele Justin Pârvu	65
Grigore Vieru, magia lucrurilor comune	66
Andrei Vartic a plecat la Zalmoxis	68
Rugăciune pentru părintele Arhimandrit Arsenie	69
Ultimul DOMN bistritean a plecat pe furiș	70
CUPRINS	71